N. 1.

DE

IMITATIONE

CHRISTI

LIBRI QUATUOR.

EDITIO NOVISSIMA.

ROMÆ
TYPIS COLLEGII URBANI
Superiorum Permissu
1858.

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

De imitatione Christi, et contemptu omnium vanitatum mundi.

1. *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae.* Haec sunt verba Christi, quibus admonemur quatenus vitam ejus et mores imitemur, si volumus veraciter illuminari, et ab omni caecitate cordis liberari. Summum igitur studium nostrum sit in vita Jesu Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas Sanctorum praecellit, et qui Spiritum ejus haberet, manna ibi absconditum inveniret.

Sed contingit quod multi ex frequenti auditione Evangelii pium desiderium non sentiunt, quia Spiritum Christi non habent. Qui autem vult plene et sapide Christi verba intelligere, oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodesset tibi alta de Trinitate disputare, si careres humilitate, unde displiceres Trinitati? Vere, alta verba non faciunt hominem sanctum et justum; sed virtuosa vita efficit Deo carum. Opta magis sentire compunctionem, quam scire ejus definitionem.

Si scires totam Bibliam et omnium philosophorum dicta, quid hoc totum tibi prodesset sine caritate et Dei gratia? *Vanitas* ergo *vanitatum, et omnia vanitas* praeter ama-

re Deum, et illi soli servire. Illa est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad coelestia regna.

4. Vanitas igitur est divitias perituras quaerere, et in illis sperare. Vanitas quoque est honores ambire, et in altum se extollere. Vanitas est carnis desideria sequi, et illud desiderare, unde oportet postmodum graviter puniri.

Vanitas est longam vitam optare, et de bona vita parum curare. Vanitas est praesentem vitam solum attendere, et quae futura sunt, non praevidere. Vanitas est illud diligere quod cum omni celeritate transit; et illuc non festinare, ubi gaudium sempiternum manet.

5. Memento frequenter illius proverbii: quia *Non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu.* Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere, et ad invisibilia transferre. Nam sequentes suam sen-

sualitatem, maculant suam conscientiam, et perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De sui ipsius contemptu.

1. Omnis homo naturaliter scire desiderat; sed scientia sine timore Dei quid importat? Melior est profecto humilis rusticus qui Deo servit, quam superbus philosophus, qui, se neglecto, cursum coeli considerat.

Qui bene se ipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit; nec laudibus delectatur humanis. Si scirem omnia quae in mundo sunt, et non essem in caritate; quid me juvaret coram Deo, qui me judicaturus est ex facto?

2. Quiesce a nimio sciendi desiderio; quia magna ibi invenitur distractio et deceptio. Scientes libenter volunt videri, et sapientes dici.

Multa ergo sunt, quae scire parum vel nihil animae prodest.

Et valde insipiens est, qui aliis rebus intendit, quam iis quae saluti animae suae deserviunt. Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem, et pura conscientia magnam praestat ad Deum confidentiam.

3. Quanto plus et melius scis, tanto gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris. Noli ergo extolli de ulla dote vel scientia; sed potius time de data tibi notitia. Si tibi videtur quod multa scis, et satis bene intelligis; scito tamen quia sunt multo plura quae nescis.

Noli altum sapere; sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid vis te alicui praeferre, cum plures doctiores te inveniantur, et magis in lege periti? Si vis utiliter aliquid scire et discere, ama nesciri et pro nihilo reputari.

4. Haec est altissima scientia, et utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio et despectio. De se ipso nihil tenere, et de aliis semper bene et alte sentire, magna sapientia est et perfectio.

Si videres aliquem aperte peccare, vel aliquam rem gravem perpetrare; non deberes tamen te meliorem illo aestimare; quia nescis quam diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus; sed tu neminem fragiliorem te ipso tene.

CAPUT III.

De doctrina veritatis.

1. Felix quem veritas per se ipsa docet! non per figuras et voces transeuntes, sed sicuti se habet. Nostra opinio et noster sensus saepe nos fallunt, et modicum vident.

Quid prodest magna cavillatio de

occultis et obscuris rebus, de quibus non arguemur in judicio, quia eas ignoraverimus? Grandis insipientia est, quod, neglectis utilibus et necessariis, ultro intendimus curiosis et damnosis. Oculos habentes non videmus.

2. Et quid curae est nobis de generibus et speciebus? Cui aeternum Verbum loquitur, ille a multis opinionibus expeditur. Ex uno Verbo omnia, et unum loquuntur omnia, *et hoc est principium quod loquitur nobis*. Nemo sine illo intelligit, aut recte judicat.

Cui omnia unum sunt, et qui omnia ad unum trahit, et omnia in uno videt, is potest stabilis corde esse, et in Deo pacificus permanere. O veritas Deus! fac me unum tecum in caritate perpetua!

Taedet me saepe multa legere et audire. In te est totum quod volo ac desidero. Taceant omnes docto-

res, sileant universae creaturae in conspectu tuo: tu mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis unitus sibi; et interius simplificatus fuerit; tanto plura et altiora sine labore intelliget, quia desuper lumen intelligentiae accipiet. Purus, simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur; quia omnia ad Dei honorem operatur, et in se otiosus ad omni propria exquisitione esse nititur.

Quid te magis impedit, et molestat, quam tua immortificata affectio cordis? Bonus et devotus homo opera sua prius intus disponit, quae foris agere debet: nec illa eum trahunt ad desideria vitiosae inclinationis; sed ipse inflectit ea ad arbitrium recte rationis.

Quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere se ipsum? Et hoc deberet esse negotium uniuscujusque nostrum; vincere videlicet se

ipsum, et quotidie fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita quamdam imperfectionem habet sibi annexam, et omnis speculatio nostra quadam caligine non caret. Humilis sui ipsius cognitio certior via est ad Deum, quam profundae scientiae inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quaelibet simplex rei alicujus notitia, quae bona est in se considerata, et a Deo ordinata: sed praeferenda semper est bona conscientia et virtuosa vita. Quia vero plures magis scire student, quam bene vivere; ideo saepe errant, et pene nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O! si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda vitia, et virtutes inserendas, sicuti ad movendas quaestiones; non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in coenobiis. Certe,

adveniente die judicii, non quaeretur a nobis quid legerimus, sed quid fecerimus: nec quam bene dixerimus, sed quam religiose vixerimus. Dic mihi: Ubi sunt modo omnes illi Domini et Magistri, quos bene novisti dum adhuc viverent, et in studiis florerent? Jam eorum praebendas alii possident, et nescio utrum de eis recogitent. In vita sua aliquid esse videbantur, et modo de eis tacetur.

6. O! quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiae ipsorum concordasset! tunc bene studuissent et legissent. Quam multi pereunt per vanam saeculi scientiam, qui parum curant de Dei servitio! Et quia magis eligunt magni esse quam humiles, ideo evanescunt in cogitationibus suis.

7. Vere magnus est, qui magnam habet caritatem. Vere magnus est, qui in se parvus est, et pro nihilo

omne culmen honoris ducit. Vera prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat. Et vere, bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, et suam relinquit.

CAPUT IV.

De prudentia in agendis.

1. Non est credendum omni verbo, nec omni spiritui; sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda. Proh dolor! saepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur; ita infirmi sumus! Sed perfecti non facile credunt omni narranti, quia sciunt naturam humanam ad malum proclivem, et in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia est non esse praecipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis sensibus stare.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere, nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe; et quaere potius a meliore instrui, quam tuas adinventiones sequi. Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum, et expertum in multis. Quanto quis in se humilior est, et Deo subjectior, tanto in omnibus est sapientior et pacatior.

CAPUT V.

De lectione sanctarum Scripturarum.

1. Veritas est in Scripturis sanctis quaerenda, non eloquentia. Omnis Scriptura sacra eo spiritu debet legi, quo facta est. Quaerere potius debemus utilitatem in Scripturis,

quam subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos et simplices libros legere debemus, sicut altos et profundos. Non te moveat auctoritas scribentis, sive parvae, sive magnae litteraturae fuerit: sed amor purae veritatis te trahat ad legendum. Non quaeras quis hoc dixerit; sed, quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in aeternum. Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus. Curiositas nostra saepe nos impedit in lectione Scripturarum; cum volumus intelligere et discutere, ubi simpliciter est transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter et fideliter: nec unquam velis habere nomen scientiae. Interroga libenter, et audi tacens verba Sanctorum: nec displiceant tibi parabolae seniorum; sine causa enim non proferuntur.

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

1. Quandocumque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit. Superbus et avarus numquam quiescunt. Pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversantur.

Homo qui nondum sibi mortuus est, cito tentatur, et vincitur in rebus parvis et vilibus. Infirmus spiritu, et quodam modo adhuc carnalis, et ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere: et ideo saepe habet tristitiam, cum se subtrahit: leviter etiam indignatus, si quis ei resistit.

Si autem consecutus fuerit quod concupivit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia secutus est

passionem suam, quae nihil juvat ad pacem quam quaesivit. Resistendo igitur passionibus, invenitur vera pax cordis, non autem eis serviendo. Non est ergo pax in corde hominis carnalis: non est in homine exterioribus dedito; sed in fervido et spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe, et elatione fugienda.

1. Vanus est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis. Non te pudeat aliis servire pro amore Jesu Christi, et pauperem in hoc seculo videri. Non stes super te ipsum; sed in Deo spem tuam constitue. Fac quod in te est, et Deus aderit bonae voluntati tuae.

2. Non confidas in tua scientia, vel in cujuscumque viventis astu-

tia; sed magis in Dei gratia, qui humiles adjuvat, et de se ipsis praesumentes humiliat. Ne glorieris in divitiis, si adsunt; nec in amicis, quia potentes sunt; sed in Deo qui omnia preestat, et se ipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quae modica infirmitate corrumpitur et foedatur. Non placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo, ne displiceas Deo cujus est totum quicquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo, deterior habearis, qui scit quicquid est in homine. Non superbias de operibus bonis; quia alia sunt judicia Dei quam hominum cui saepe ea displicent quae hominibus placent.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves. Non nocet si omnibus te sup-

ponas: nocet autem plurimum, si vel uni te praeponas. Jugis pax cum humili: in corde autem superbi zelus et indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

1. Non *omni homini reveles cor tuum*; sed cum sapiente et timente Deum age causam tuam. Cum juvenibus et extraneis rarus esto. Divitibus noli blandiri, et coram magnatibus non libenter appareas. Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare, et quae aedificationis sunt, pertracta.

2. Non sis familiaris alicui mulieri; sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda. Soli Deo et angelis ejus opta familiaris esse; et hominum notitiam devita. Caritas

habenda est ad omnes; sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota ex bona fama lucescat; cujus tamen praesentia oculos intuentium obfuscat. Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; et incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

CAPUT IX.

De obedientia, et subjectione.

1. Valde magnum bonum est in obedientia stare, sub praelato vivere, et sui juris non esse. Multo tutius est in subjectione vivere, quam in praelatura.

Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate, quam ex caritate; et illi poenam habent, et leviter murmurant: nec libertatem mentis

acquirent, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

2. Curre huc vel illuc: nusquam invenies quietem, nisi in humili subjectione sub praelati regimine. Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit.

Verum est quod unusquisque libenter agit pro sensu suo, et inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt. Sed si Deus est inter nos, necesse est ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire propter bonum pacis.

3. Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire possit? Ergo noli nimis in sensu tuo confidere; sed velis etiam libenter aliorum sensum audire. Si bonum est tuum sentire, et hoc ipsum propter Deum dimittis, et alterius sentire sequeris, magis exinde proficies.

4. Audivi saepe, securius esse accipere consilium, quam dare. Potest

etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire: sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio postulat aut causa, signum est pertinaciae ac superbiae.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

1. Caveas tumultum hominum, quantum potes: multum enim impedit tractatus negotiorum secularium, etiam si simplici intentione proferatur: cito enim inquinamur vanitate, et captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, et inter homines non fuisse. Sed quare tam libenter loquimur, et invicem fabulamur, cum tamen raro sine laesione conscientiae ad silentium redeamus? Ideo tam libenter loquimur; quia per mutuas locutiones ab

invicem consolari quaerimus, et cor diversis cogitationibus fatigatum relevare cupimus.

2. Et multum libenter de iis quae multum diligimus vel cupimus, vel quae nobis contraria sentimus, libet loqui et cogitare: sed, proh dolor! saepe inaniter et frustra. Nam haec exterior consolatio interioris et divinae consolationis non modicum detrimentum est. Ideo vigilandum est et orandum, ne tempus otiose transeat.

3. Si loqui libet et expedit, quae aedificabilia sunt, loquere. Malus usus, et negligentia profectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri. Juvat tamen non parum ad profectum spiritualem devota spiritualium rerum collatio, maxime ubi pares animo et spiritu in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda, et zelo proficiendi.

1. Multam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis vel factis, quae ad curam nostram non spectant, occupare. Quomodo potest ille diu in pace vivere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quaerit, qui parum vel raro intrinsecus se recolligit. Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti, et contemplativi fuerunt? Quia omnino se ipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt; et ideo totis medullis cordis Deo inhaerere, atque ei vacare libere potuerunt.

Nos quidem nimium occupamur

propriis passionibus; et de transitoriis nimium solicitamur. Raro etiam unum vitium perfecte vincimus, et ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi et tepidi remanemus.

3. Si enim essemus nobismetipsis perfecte mortui, et in terrenis minime implicati; tunc possemus divina sapere, et de coelesti contemplatione aliquid experiri.

Totum, vel maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi, nec per Sanctorum viam conamur ingredi. Quando modicum adversitatis occurrit, nimis cito dejicimur, et ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in praelio, profecto videremus auxilium Domini super nos de coelo. Ipse enim certantes, et in gratia sua sperantes, paratus est adju-

vare; qui nobis certandi occasiones ideo procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra. Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a passionibus pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium exstirparemus, cito viri perfecti efficeremur. Sed modo contrarium saepe sentimus, ut meliores et ferventiores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quam post multos annos professionis.

Fervor et profectus noster quotidie debet crescere; sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem potest retinere. Si modicam violentiam nobis faceremus in principio, tunc cuncta possemus postea facere cum levitate et gaudio.

6. Grave est assueta dimittere; sed gravius est contra propriam vo-

luntatem ire. Sed si non vincis parva et levia, quomodo superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuae, et malam dedisce consuetudinem, quae paulatim ad majorem te duxit difficultatem. O! si adverteres quantam tibi pacem, et aliis laetitiam faceres, te ipsum bene habendo, puto quod solicitior esses ad spiritualem profectum.

CAPUT XII.

De utilitate adversitatis.

1. Bonum est nobis, quando habemus aliquas gravitates et contrarietates: quia saepe hominem ad cor revocant; quatenus se in exsilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est quod aliquando patiamur contradictiones, et quod ma-

le et imperfecte de nobis sentiatur, etiam si bene agimus et intendimus: ista enim saepe juvant ad humilitatem, et a vana gloria nos defendunt. Tunc enim melius interiorem testem Deum quaerimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, et non bene de nobis creditur.

2. Ideo deberet homo in Deo totaliter se firmare, ut non esset ei necesse multas consolationes quaerere. Quando homo bonae voluntatis tribulatur, aut malis cogitationibus affligitur; tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni posse se deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit et orat pro miseriis quas patitur. Tunc taedet eum diutius vivere, et mortem optat venire, ut possit dissolvi et esse cum Christo. Tunc enim bene advertit, perfectam securitatem et plenam pacem in mundo stare non posse.

CAPUT XIII.

De tentationibus sustinendis.

1. Quam diu in mundo vivimus, sine tentatione esse non possumus. Unde in Job scriptum est, *Tentatio est vita hominis super terram.*

Ideo unusquisque debet solicitus esse circa tentationes suas, et vigilare in orationibus, ne diabolus inveniat locum decipiendi; qui numquam dormitat, sed semper *circuit quaerens quem devoret.*

Nemo tam perfectus est et sanctus, qui non habeat aliquando tentationes: et vero plane eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini valde utiles, licet molestae sint et graves: quia in illis homo humiliatur, purgatur et eruditur.

Omnes Sancti per multas tenta-

tiones transierunt, et profecerunt: et qui tentationes bene sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, et defecerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes et adversitates.

3. Non est homo securus a tentationibus totaliter, quam diu vixerit: quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus. Una tentatione recedente, alia supervenit: et semper aliquid ad patiendum habebimus nam bonum felicitatis nostrae perdidimus.

Multi quaerunt tentationes fugere, et gravius incidunt in eas. Per solam fugam non possumus vincere; sed per patientiam et veram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit; parum proficiet: immo citius ad eum ten-

tationes redibunt, et pejus sentiet.

Paulatim per patientiam longanimitatem, Deo juvante, melius superabis, quam cum duritia et importunitate propria. Saepius accipe consilium in tentatione; et cum tentato noli duriter agere; sed consolationem ingere, sicut velles tibi fieri.

5. Initium omnium tentationum inconstantia animi est, et parva ad Deum confidentia. Quia sicut navis sine gubernatore huc et illuc a fluctibus impellitur; ita homo remissus, et suum propositum deserens, varie tentatur.

Ignis probat ferrum, et tentatio hominem justum. Nescimus saepe quid possimus; sed tentatio aperit quid simus.

6. Vigilandum tamen est, praecipue circa initium tentationis: quia tunc hostis facilius vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare si-

ditur; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur. Unde quinam dixit:

Principiis obsta: sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluêre moras.

Nam primo menti occurrit simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: postea delectatio, et motus pravus, et assensio. Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio. Et quanto diutius quis ad resistendum torpuerit, tanto in se quotidie debilior fit, et hostis contra eum potentior.

7. Quidam in principio conversionis suae graviores tentationes patiuntur, quidam autem in fine: quidam vero quasi per totam vitam suam male habent. Nonnulli satis leviter tentantur, secundum divinae

ordinationis sapientiam et aequitatem, quae statum et merita hominum pensat, et cuncta ad electorum suorum salutem praeordinat.

8. Ideo non debemus desperare, cum tentamur; sed eo frequentius Deum exorare, quatenus dignetur in omni tribulatione nos adjuvare, qui utique secundum Pauli apostoli dictum, talem *faciet cum tentatione proventum*, *ut possimus sustinere*. Humiliemus ergo animas nostras sub potenti manu Dei in omni tentatione et tribulatione: quia humiles spiritu salvabit, liberabit et exaltabit.

9. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecerit; et ibi majus meritum excrescit, et virtus melius patescit. Nec magnum est, si homo devotus sit et fervidus, cum gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis

patienter sustinet, spes magni profectus est.

Quidam a magnis tentationibus custodiuntur, et in parvis ac quotidianis saepe vincuntur: ut humiliati numquam de se ipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario judicio vitando.

1. Ad te ipsum oculos reflecte, et aliorum facta caveas judicare. Judicando alios homo frustra laborat, saepius errat, et leviter peccat: se ipsum vero judicando et discutiendo, semper fructuose laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium propter privatum amorem faciliter pervertitur. Si Deus semper esset pura intentio nostri de-

siderii, non tam faciliter turbaremur pro resistentia sensus nostri. Sed saepe aliquid intus latet, vel etiam foris accedit, quod nos etiam pariter trahit.

2. Multi occulte se ipsos quaerunt in iis rebus quas agunt, et id nesciunt. Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt et sentire: si autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur, et tristes fiunt. Propter diversitatem sensuum et opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et cives, inter religiosos et devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur; et ultra proprium videre nemo libenter ducitur. Si rationi tuae magis inniteris vel industriae, quam virtuti subjectivae Jesu Christi, raro et tarde eris homo illuminatus: quia Deus vult nos sibi perfecte subjici, et omnem ra-

tionem per inflammatum amorem transcendere.

CAPUT XV.

De operibus ex caritate factis.

1. Pro nulla re mundi, et pro nullius hominis dilectione, aliquod malum est faciendum : sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum. Hoc enim pacto opus bonum non deseritur, sed in melius commutatur.

Sine caritate opus externum nihil prodest : quicquid autem ex caritate agitur, quantumcumque etiam parvum sit et despectum, efficitur fructuosum totum. Magis siquidem Deus pensat, ex quanto amore quis agat, quam quantum quis faciat.

2. Multum facit, qui multum diligit. Multum facit, qui rem bene

facit. Bene facit, qui magis communitati, quam suae voluntati servit. Saepe videtur esse caritas, et est magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, raro abesse volunt.

3. Qui vero veram et perfectam caritatem habet, utilitatem suam non quaerit; sed Dei gloriam in omnibus fieri desiderat. Nulli etiam invidet; quia nullum privatum gaudium amat. Nec in se ipso vult gaudere; sed in Deo super omnia bona optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter quiescunt. O! qui scintillam verae caritatis haberet, profecto omnia terrena sentiret plena esse vanitatis.

CAPUT XVI.

De defectuum aliorum tolerantia.

1. Quae homo in se vel in aliis emendare non valet, debet ea patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet. Cogita quia sic forte melius est pro tuae probatione patientiae; sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra. Debes tamen pro talibus impedimentis suppliciter orare, ut Deus dignetur tibi subvenire, ut possis benigne portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus non acquiescit, noli cum eo contendere: sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus et honor in omnibus servis suis, qui scit mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, et qualescumque

infirmitates: quia et tu multa habes, quae ab aliis oportet tolerari. Si non potes te talem facere qualem vis, quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum?

3. Libenter volumus alios esse perfectos; et tamen proprios non emendamus defectus. Volumus, quod alii stricte corrigantur; et ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia; et tamen nobis nolumus negari quod petimus. Alios restringi per statuta volumus; et ipsi nullatenus patimur cohiberi. Sic ergo patet, quam raro proximum sicut nos ipsos amemus.

4. Si essemus omnes perfecti, quid tunc haberemus pro Deo ab aliis pati? Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus *alter alterius onera portare*: quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens:

sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere et admonere.

Quantae autem virtutis quisque sit, melius patet occasione adversitatis. Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed, qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De monastica vita.

1. Oportet ut discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis habere. Non est parvum in monasterio, vel in congregatione habitare, et ibi sine querela conversari, et usque ad mortem fideliter perseverare.

Beatus qui ibi bene vixerit, et feliciter cursum consummaverit. Si vis debite stare et proficere, tene te tanquam exsulem et peregrinum

super terram. Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus et tonsura modicum conferunt: sed mutatio morum, et integra mortificatio passionum verum faciunt religiosum. Qui aliud quaerit, quam pure Deum et animae suae salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem. Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, et omnibus subjectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum. Ad patiendum et laborandum scias te vocatum, non ad otiandum vel fabulandum. Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace. Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis sanctorum Patrum.

1. Intuere sanctorum Patrum vivida exempla, quibus vera perfectio refulsit et religio: et videbis quam modicum sit et pene nihil, quod nos agimus. Heu quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti et amici Christi Domino servierunt in fame et siti, in frigore et nuditate, in labore et fatigatione, in vigiliis et jejuniis, in orationibus et sanctis meditationibus, in persecutionibus et opprobriis multis.

2. O! quam multas et graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, et reliqui omnes qui Christi vestigia sequi voluerunt! Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in vita aeterna eas possiderent.

O! quam arctam et abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quam longas et graves tentationes pertulerunt! quam frequenter ab inimico vexati sunt! quam crebras et fervidas orationes Deo obtulerunt: quam rigidas abstinentias egerunt!

Quam magnum zelum et fervorem ad spiritalem profectum habuerunt! quam forte bellum ad edomationem vitiorum gesserunt! quam puram et rectam intentionem ad Deum habuerunt! Per diem laborabant; et noctibus orationi divinae vacabant: quanquam laborando ab oratione mentali minime cessabant.

3. Omne tempus utiliter expendebant: omnis hora eis ad vacandum Deo brevis videbatur: et prae magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebant necessitates corporalis refectionis. Omni-

bus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis et cognatis renunciabant: nihil de mundo habere cupiebant.

Vix necessaria vitae sumebant: corpori servire etiam in necessitate dolebant. Pauperes igitur erant rebus terrenis; sed valde divites in gratia et virtutibus. Foris egebant; sed intus gratia et consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni; sed Deo proximi ac familiares amici. Sibi ipsis videbantur tanquam nihili et mundo despecti; sed erant in oculis Dei pretiosi et electi.

In vera humilitate stabant: in simplici obedientia vivebant: in caritate et patientia ambulabant; et ideo quotidie in spiritu proficiebant, et majorem apud Deum gratiam obtinebant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosis, et plus provocare nos debent ad bene proficien-

dum, quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O! quantus fervor omnium religiosorum in principio suae sanctae institutionis fuit! O! quanta devotio orationis! quanta aemulatio virtutis! quam magna disciplina viguit! quanta reverentia et obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit.

Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti fuerunt et perfecti, qui tam strenue militantes mundum superaverunt. Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit; si quis quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. O tepor et negligentia status nostri! quod tam cito declinamus a pristino fervore; et jam taedet vivere prae lassitudine et tepore. Utinam in te penitus non dormitet profectus virtutum, qui multa saepius vidisti exempla devotorum.

CAPUT XIX.

De exercitiis boni religiosi.

1. Vita boni religiosi omni virtute pollere debet; ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius. Et merito, multo plus debet esse intus, quam quod cernitur foris: quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus ubicumque fuerimus, et tamquam Angeli in conspectu ejus incedere mundi.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus; atque dicere: " Adjuva me, Domine, Deus „ meus, in bono proposito, et san„ cto servitio tuo: et da mihi ho„ die perfecte incipere; quia nihil „ est quod hactenus feci. „

2. Secundum propositum nostrum cursus profectus nostri: et multa diligentia opus est bene proficere volenti. Quod si fortiter proponens saepe deficit, quid ille qui raro, aut minus fixe aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri: et levis omissio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit. Justorum propositum plus in gratia Dei, in qua semper confidunt, quicquid arripiant, quam in propria sapientia pendet. Nam homo proponit, sed Deus disponit: nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa, aut fraternae utilitatis proposito, quandoque omittitur consuetum exercitium, postea facile potest recuperari. Si autem taedio animi aut negligentia faciliter relinquitur, satis culpabile est, et noxium sentietur.

Conemur quantum possumus: adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, contra illa praecipue, quae nos magis impediunt. Exteriora nostra et interiora nobis pariter scrutanda sunt et ordinanda; quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continue te vales colligere, saltem interdum, et ad minus bis in die, mane videlicet ac vespere. Mane propone, vespere discute mores tuos: qualis eo die fuisti in verbo, opere et cogitatione: quia in his forsitan Deum saepius offendisti et proximum.

Accinge te, sicut vir contra diabolicas suggestiones: refrena gulam, et omnes carnis inclinationes facilius frenabis. Nunquam sis otiosus; sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utiliter laborans. Corporalia tamen exercitia discrete sunt agenda, nec omnibus aequaliter assumenda.

5. Quae communia non sunt, non sunt foris ostendenda: nam in secreto tutius exercentur privata. Cavendum tamen est, ne sis piger ad communia; et ad singularia promptior: sed, expletis fideliter et integre debitis et injunctis, si jam aliquod tempus suppetit, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti, aliud illi magis deservit. Etiam pro temporum congruentia, diversa placent exercitia: quia alia in festis magis placent, alia in diebus feriatis magis sapiunt.

Aliis indigemus tempore tentationis, aliis tempore pacis et quietis. Alia, cum tristamur, libet cogitare: alia, cum in Domino laeti fuerimus.

6. Circa principalia festa renovanda sunt bona exercitia, et Sanctorum suffragia ferventius implo-

randa. De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc seculo migraturi simus, et ad aeternum festum perventuri.

Ideoque solicite praeparare nos debemus in devotis temporibus, et devotius conversari, atque omnem observantiam strictius custodire, tanquam in brevi praemium laboris nostri a Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minus bene praeparatos, atque indignos tantae adhuc gloriae, quae revelabitur in nobis tempore praefinito; ideo studeamus nos melius ad exitum praeparare. *Beatus servus*, ait evangelista Lucas, *quem, cum venerit Dominus ejus, invenerit vigilantem : amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.*

CAPUT XX.

De amore solitudinis et silentii.

1. Quaere aptum tempus vacandi tibi: et de beneficiis Dei frequenter cogita. Relinque curiosa. Tales perlege materias, quae compunctionem magis praestent, quam occupationem.

Si te subtraxeris a superfluis locutionibus, et otiosis circuitionibus, necnon a novitatibus et rumoribus audiendis, invenies tempus sufficiens et aptum ad bonis meditationibus insistendum. Maximi Sanctorum, ubi poterant, hominum consortia vitabant, et Deo in secreto vivere eligebant.

2. Dixit quidam, Quoties inter homines fui, minor homo redii. Hoc saepius experimur, quando diu confabulamur. Facilius est omnino ta-

cere, quam verbo non excedere.

Facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire. Qui igitur intendit ad interiora et spiritalia pervenire, oportet eum cum Jesu a turba declinare.

3. Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet. Nemo secure praeest, nisi qui libenter subest. Nemo secure praecipit, nisi qui bene obedire didicit. Nemo secure gaudet, nisi qui bonae conscientiae testimonium habet. Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet.

Semper tamen Sanctorum securitas plena timoris Dei exstitit. Nec ideo minus soliciti et humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus et gratia micuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia et praesumptione oritur, et in fine in deceptionem sui vertitur. Numquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis videaris

bonus coenobita, aut devotus eremita.

4. Saepe meliores in aestimatione hominum, gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam. Unde multis utilius est, ut non penitus careant tentationibus, sed saepius impugnentur; ne nimium securi in superbiam forte eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent.

O! qui numquam transitoriam laetitiam quaereret, qui nunquam se cum mundo occuparet, quam bonam conscientiam servaret! O! qui omnem vanam solicitudinem amputaret, et duntaxat salutaria ac divina cogitaret, et totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem et quietem possideret!

5. Nemo dignus est coelesti consolatione, nisi se diligenter exercuerit in sancta compunctione. Si vis corde tenus compungi, intra in

cubile tuum, et exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: *In cubiculis vestris compugimini.*

In cella invenies, quod foris saepius amittes. Cella continuata dulcescit, et male custodita taedium generat. Si in principio conversionis tuae bene eam incolueris et custodieris, erit tibi postea dilecta amica et gratissimum solatium.

6. In silentio et quiete proficit anima devota, et discit abscondita Scripturarum. Ibi invenit fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet et mundet, ut conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni seculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit a notis et amicis, appropinquabit illi Deus cum angelis sanctis. Melius est latere et sui curam agere, quam, se neglecto, signa facere.

7. Laudabile est homini religioso, raro foras ire, fugere videri,

nolle etiam homines videre. Cur vis videre quod non licet habere? *Transit mundus et concupiscentia ejus.*

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum : sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae, et cordis dispersionem reportas? Saepe laetus exitus tristem reditum parit : et laeta vigilia serotina triste mane facit. Sic omne gaudium carnale blande intrat; sed in fine mordet et perimit.

8. Quid potes alibi videre, quod hic non videas? Ecce coelum et terram et omnia elementa: nam ex istis omnia sunt facta. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari: sed eo non poteris pertingere. Si cuncta videres praesentia, quid essent nisi visio vana? Leva oculos tuos ad Deum in excelsis; et ora pro peccatis tuis et negligentiis.

9. Dimitte vana vanis: tu autem intende illis quae tibi praecepit Deus. Claude super te ostium tuum, et voca ad te Jesum dilectum tuum. Mane cum eo in cella: quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quicquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses. Ex quo nova te delectat aliquando audire, oportet te exinde tribulationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

1. Si vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei: et noli esse nimis liber; sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos: nec ineptae te tradas laetitiae. Da te ad cordis compunctionem, et invenies devotionem.

Compunctio enim multa bona parit, quae dissolutio cito perdere consuevit. Mirum est quod homo possit unquam perfecte laetari in hac vita, qui suum exsilium et tam multa pericula animae suae considerat.

2. Propter levitatem cordis, et negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animae nostrae dolores: sed saepe vane ridemus, quando merito flere deberemus. Non est vera libertas, nec bona laetitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix! qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, et ad unionem se redigere sanctae compunctionis. Felix! qui a se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare.

Certa viriliter: consuetudo consuetudine vincitur. Si tu scis homines dimittere, ipsi bene dimittent tua te facere.

3. Non attrahas tibi res aliorum; nec te implices causis majorum. Habe semper oculum super te ipsum: admone te ipsum specialiter prae omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli propterea tristari: sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene et circumspecte, sicut servum Dei decet et devotum religiosum conversari.

Utilius est saepe et securius, ut homo non habeat, praecipue, secundum carnem, multas consolationes in hac vita. Tamen quod divinas non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus: quia compunctionem cordis non quaerimus, nec vanas et extraneas consolationes omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione: sed magis dignum multa tribulatione. Quando homo perfecte est compunctus, tunc gravis

et amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi et flendi. Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit quia nemo sine tribulatione hic vivit. Et quanto strictius sese considerat, tanto amplius dolet.

Materia justi doloris, et internae compunctionis, sunt peccata et vitia nostra; quibus ita involuti jacemus, ut raro coelestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quam de longitudine vitae cogitares, non dubium est quin te ferventius emendares.

Si etiam futuras inferni sive purgatorii poenas cordialiter perpenderes, credo quo libentius laborem omnem et dolorem sustineres, et nihil rigoris formidares. Sed quia ad cor ista non transeunt, et blandimenta adhuc amamus, ideo frigidi et valde pigri remanemus.

6. Saepius est inopia spiritus, unde tam leviter conqueritur miserum corpus. Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, et dic cum Propheta: *Ciba me, Domine, pane lacrymarum; et potum da mihi in lacrymis in mensura.*

CAPUT XXII.

De consideratione humanae naturae.

1. Miser eris, ubicumque fueris, et quocumque te verteris; nisi ad Deum te convertas. Quid turbaris, quia non succedit tibi sicut desideras et vis? Quis est qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo sine aliqua tribulatione vel angustia; quamvis

rex sit vel papa. Quis est qui melius habet? utique, qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles et infirmi: Ecce quam bonam vitam ille homo habet! quam dives est! quam potens! quam excelsus! quam magnus! quam pulcher!

Sed attende ad coelestia bona, et videbis quod omnia ista temporalia nulla sunt; sed valde incerta, et magis gravantia: quia numquam sine sollicitudine et timore possidentur. Non est felicitas hominis habere temporalia ad abundantiam; sed sufficit ei mediocritas.

Vera miseria est vivere super terram. Quanto homo vult esse spiritualior, tanto vita praesens fit ei amarior; quia sentit melius, et videt clarius humanae corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare, et ce-

teris necessitatibus naturae subjacere, vere magna miseria est et afflictio homini devoto, qui libenter vellet esse absolutus et liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur homo interior necessitatibus corporalibus in hoc mundo. Unde Propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: *De necessitatibus meis erue me, Domine.*

Sed vae non cognoscentibus suam miseriam! et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram vitam et corruptibilem! Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant, ut si possent hic semper vivere, de regno coelesti nihil curarent.

O! insani et infideles corde; qui tam profunde in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant. Sed miseri adhuc in fine graviter sentient,

quam vile et nihilum erat, quod tam vehementer amaverunt.

Sancti autem Dei, et omnes devoti amici Christi, non attenderunt quae carni placuerunt, nec quae hoc tempore floruerunt: sed tota spes eorum et intentio ad aeterna bona anhelabat. Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

5. Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia: adhuc habes tempus et horam. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge, et in instanti incipe et dic: Nunc tempus est faciendi: nunc tempus est pugnandi: nunc tempus est merendi.

Oportet te transire per ignem et aquam, ut venias ad refrigerium. Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis. Quam diu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse

non possumus; nec sine taedio et dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem: sed quia per peccatum amisimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem. Ideo oportet nos tenere patientiam, et Dei exspectare misericordiam, donec transeat iniquitas, et haec mortalitas absorbeatur a vita.

6. O! quanta est fragilitas humana, quae semper prona est ad vitia! Hodie confiteris peccata tua, et cras iterum perpetras confessa. Nunc proponis cavere, et post horam agis quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nosmetipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire, qui tam fragiles et instabiles sumus. Cito enim potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fi-

ne, qui tepescimus tam mane? Vae nobis! si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit et securitas, cum necdum appareat vestigium verae sanctitatis in nostra conversatione.

Unde opus esset, ut iterum institueremur tanquam boni novicii ad mores optimos, si forte spes esset de aliqua futura emendatione, et majori spirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

1. Valde cito erit tecum hic factum: vide ergo qualiter te habeas. Hodie homo est, et cras non comparet. Cum autem sublatus fuerit ab oculis, cito etiam transit a mente.

O! hebetudo et duritia cordis humani, quod solum praesentia meditatur, et futura non magis prae-

videt. Sic te in omni facto et cogitatu debes habere, quasi statim esses moriturus. Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere. Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies incertus: et qui scis si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur? Ah! longa vita non semper emendat; sed saepe peccata magis auget.

Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo! Multi annos conversionis computant; sed saepe parvus est fructus emendationis. Si formidolosum est mori, forsitan periculosius est diutius vivere.

Beatus qui horam mortis suae semper ante oculos habet, et ad moriendum quotidie se disponit. Si vi-

disti aliquando hominem mori, cogita quia et tu per eamdem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum: vespere autem facto, non audeas mane tibi polliceri. Semper ergo paratus esto, et taliter vivere stude, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subito et improvise moriuntur: nam *qua hora non putatur, Filius hominis venturus est*. Quando illa extrema hora veniet, multum aliter sentire incipies de tota vita tua praeterita, et valde dolebis quod tam negligens et remissus fuisti.

4. Quam felix et prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte! Dabit namque magnam confidentiam morienti perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinae, labor

poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio sui, et supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es; sed infirmatus, nescio quid poteris. Pauci ex infirmitate emendantur; sicut qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos et proximos, nec in futurum salutem tuam differas: quia citius obliviscentur tui homines quam aestimas. Melius est nunc tempestive providere, et aliquid boni praemittere, quam super aliorum auxilio sperare. Si non es modo solicitus pro te ipso, quis erit pro te solicitus in futuro?

Nunc tempus est valde pretiosum; sed proh dolor! quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales unde aeternaliter vivas! Veniet tempus, quando unam horam pro

emendatione desiderabis, et nescio an impetrabis.

6. Eia, carissime, de quanto periculo poteris te liberare, de quam magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris; et de morte suspectus? Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere quam timere.

Disce nunc mori mundo, ut nunc incipias vivere cum Christo. Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere. Castiga nunc corpus tuum per poenitentiam, ut tunc valeas certam habere confidentiam.

7. Ah! stulte, quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas hic securum? Quam multi sunt decepti, et insperate de corpore extracti!

Quoties audisti a dicentibus? Ille gladio cecidit: ille submersus est: ille ab alto ruens cervicem fregit:

ille manducando obriguit: ille ludendo finem fecit. Alius igne, alius ferro, alius peste, et alius latrocinio interiit: et sic omnium finis mors est; et vita hominum tamquam umbra pertransit.

8. Quis memor erit tui post mortem, aut quis orabit pro te? Age ergo, age nunc, carissime, quicquid agere potes; quia nescis quando morieris. Nescis quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales. Praeter salutem tuam nihil cogites: solum, quae Dei sunt, cures. Fac nunc tibi amicos venerando Dei Sanctos, et eorum actus imitando; ut cum defeceris, illi te recipiant in aeterna tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum et hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis. Serva cor tuum liberum, et ad Deum

sursum erectum; quia non habes hic manentem civitatem. Illuc preces et gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut Spiritus tuus mereatur post mortem ad Dominum feliciter pervenire. Amen.

CAPUT XXIV.

De judicio et poenis peccatorum.

1. In omnibus rebus respice finem, et qualiter ante districtum judicem stabis, cui nihil est occultum; qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit: sed quod justum est, judicabit. O miserrime et insipiens peccator! quid respondebis Deo omnia mala tua scienti, qui interdum formidas vultum hominis irati?

Ut quid non provides tibi in diem judicii? quando nemo poterit per alium excusari vel defendi; sed u-

nusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi. Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius et purgativus.

2. Magnum habet et salubre purgatorium patiens homo; qui suscipiens injurias plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria: qui pro contrariantibus sibi libenter orat, et ex corde culpas remittit: qui veniam ab aliis petere non tardat: qui facilius miseretur, quam irascitur: qui sibi ipsi violentiam facit, et carnem suam spiritui omnino subjugare conatur.

Melius est modo purgare peccata, et vitia resecare, quam in futurum purganda reservare. Vere nos ipsos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ille ignis devorabit, nisi peccata tua? Quanto amplius tibi ipsi nunc parcis, et car-

nem sequeris ; tanto durius postea poenas lues, et majorem materiam comburendi reservas. In quibus homo peccaverit, in illis gravius punietur.

Ibi acediosi ardentibus stimulis pungentur : et gulosi ingenti fame ac siti cruciabuntur. Ibi luxuriosi, et voluptatum amatores, ardenti pice et fetido sulphure perfundentur. Ibi furiosi sicut canes prae dolore latrabunt, et invidiosi prae tristitia ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habeat. Ibi superbi omni confusione replebuntur, et avari miserrima egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in poena, quam hic centum anni in amarissima poenitentia. Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis : hic autem interdum cessatur a laboribus, atque amicorum fruitur solatiis.

5. Esto modo sollicitus et dolens pro peccatis tuis, ut in die judicii sis securus cum beatis. Tunc enim *justi stabunt in magna constantia adversus eos qui se angustiaverunt* et depresserunt. Tunc stabit ad judicandum, qui modo se subjicit humiliter judiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper et humilis; et pavebit undique superbus. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse qui pro Christo didicit stultus et despectus esse.

6. Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, et omnis iniquitas oppilabit os suum. Tunc gaudebit omnis devotus, et moerebit omnis irreligiosus. Tunc plus exsultabit caro afflicta, quam si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendebit habitus vilis, et obtenebrescet vestis subtilis. Tunc plus laudabitur pauperculum domi-

cilium, quam nunc deauratum palatium. Tunc plus juvabit constans patientia, quam omnis mundi potentia.

7. Tunc amplius exaltabitur simplex obedientia, quam omnis secularis astutia. Tunc plus laetificabitur pura et bona conscientia, quam docta philosophia. Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quam totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super devota oratione, quam nunc super delicata comestione. Tunc plus gaudebis de servato silentio, quam nunc de longa fabulatione. Tunc plus valebunt sancta opera, quam multa pulchra verba. Tunc plus placebit stricta vita et ardua poenitentia, quam nunc omnis delectatio terrena.

8. Disce nunc ergo levia pati, ut tunc valeas a gravioribus liberari. Hic primo proba quid possis pati postea. Si nunc tam parum non va-

les sustinere, quomodo tunc poteris aeterna tormenta sufferre? Si modo modica passio te tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce vere non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, et postea regnare cum Christo. Si usque in hodiernum diem semper in honoribus et voluptatibus vixisses, quid totum tibi prodesset, si te jam in instanti mori contingeret.

9. Omnia ergo vanitas praeter amare Deum, et illi soli servire. Qui enim Deum ex toto corde amat, is nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor securum accessum ad Deum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum si is mortem et judicium timet. Bonum tamen est, ut si necdum amor divinus a malo te revocat, saltem te timor gehen-

nalis coerceat. Qui vero timorem Dei postponit, diu stare in bono non poterit; sed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

De ferventi emendatione totius vitae nostrae.

1. Esto vigilans et diligens in Dei servitio; et cogita frequenter, ad quid huc venisti. Cur seculum reliquisti? Nonne ut Deo viveres; et spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas; quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies: et tunc non erit amplius timor aut dolor in finibus tuis. Modicum nunc laborabis; et magnam requiem, immo perpetuam laetitiam invenies.

Si tu permanseris fidelis et fervidus in agendo, Deus procul du-

bio erit fidelis et locuples in retribuendo. Spem bonam retinere debes, quod ad palmam pervenies: sed securitatem capere non debes, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cum enim quidam anxius inter metum et spem frequenter fluctuaret, et quadam vice moerore confectus in ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, haec intra se revolvit dicens: O! si scirem, quod perseveraturus essem! statimque audivit intus divinum responsum: Quid, si hoc scires, facere velles? Fac nunc quod tunc facere velles, et bene securus eris.

Moxque consolatus et confortatus divinae se commisit voluntati, et cessavit anxia fluctuatio. Noluit curiose investigare, ut sciret quae sibi erant futura: sed magis studuit inquirere, quae esset voluntas Dei bene placens et perfecta, ad omne

opus bonum inchoandum et perficiendum.

3. *Spera in Domino, et fac bonitatem*, ait Propheta: *et inhabita terram: et pasceris in divitiis ejus*. Unum est, quod multos a profectu et ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enimvero illi maxime prae aliis in virtutibus proficiunt, qui ea, quae sibi magis gravia et contraria sunt, virilius vincere nituntur. Nam ibi homo plus proficit, et gratiam meretur ampliorem, ubi magis se ipsum vincit, et in spiritu mortificat.

Sed non omnes habent aeque multum ad vincendum et mortificandum. Diligens tamen virtutum aemulator erit ad proficiendum valentior, etiamsi plures habeat passiones, quam alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emen-

dationem juvant; videlicet, subtrahere se violenter ab eo, ad quod natura vitiose inclinatur; et ferventer instare pro eo bono, quo quis amplius indiget.

4. Illa etiam stude magis cavere et vincere, quae tibi frequentius in aliis displicent. Ubique profectum tuum capias; ut si bonum exemplum videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut, si aliquando fecisti, citius emendare te stude. Sicut oculus tuus alios considerat, sic et tu ab aliis consideraris.

5. Quam dulce et jucundum est videre fervidos et devotos fratres, bene morigeratos et disciplinatos! Quam triste est et grave videre inordinate ambulantes, qui ea ad quae vocati sunt, non exercent! Quam nocivum est negligere pro-

positum vocationis suae, et ad illicita sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, et imaginem Crucifixi tibi propone. Bene verecundari potes, inspecta vita Jesu Christi: quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fueris.

Religiosus qui se intente et devote in sanctissima vita et passione Domini exercet, ibi omnia utilia et necessaria sibi abundanter inveniet; nec opus est ut extra Jesum aliquid melius quaerat. O! si Jesus crucifixus in corde nostro viveret, quam cito et sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene portat et capit, quae illi jubentur vel occurrunt. Religiosus negligens et tepidus habet tribulationem super tribulationem, et ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, et exteriorem quaerere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens gravi ruinae patet. Qui laxiora quaerit et remissiora, semper in angustia erit: quia aut unum, aut aliud ipsi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali? Raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, et se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistercienses, et diversae religionis monachos ac moniales: qualiter omni nocte ad psallendum Domino surgunt. Et ideo turpe esset tibi in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo religiosorum incipit Deo jubilare.

9. O! si tibi nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum De-

um nostrum ex toto corde et ore laudare. O! si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire; sed semper posses Deum laudare, et solummodo spiritualibus studiis vacare: tunc multo felicior esses quam modo cum carni ex qualicumque necessitate servis. Utinam non essent istae necessitates, sed solummodo spirituales animae refectiones, quas, heu! satis raro degustamus.

10 Quando homo ad hoc pervenit, ut de nulla creatura consolationem suam quaerat; tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno laetabitur, nec pro modico contristabitur: sed ponet se integre et fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur; sed omnia ei vivunt, et ad nutum

incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, et quia perditum non redit tempus. Sine solicitudine et diligentia numquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies male habere. Si autem te dederis ad fervorem, invenies magnam pacem, et senties leviorem laborem propter Dei gratiam et virtutis amorem.

12. Homo fervidus et diligens, ad omnia est paratus. Major labor est resistere vitiis et passionibus, quam corporalibus laboribus insistere. Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores.

Gaudebis semper vespere, si diem expenderis fructuose. Vigila super te ipsum: excita te ipsum: admone te ipsum: et quicquid de aliis sit, non negligas te ipsum. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris.

Explicit liber primus

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

De interna conversatione.

1. R*egnum Dei intra vos est*, dicit Dominus. Converte te ex toto corde tuo ad Dominum, et relinque hunc miserum mundum; et inveniet anima tua requiem. Disce exteriora contemnere, et ad interiora te dare; et videbis regnum Dei in te venire.

Est enim regnum Dei pax et gaudium in Spiritu Sancto, quod non

datur impiis. Veniet ad te Christus ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus et decor ab intus est, et ibi complacet sibi. Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia anima fidelis, praepara huic sponso cor tuum, quatenus ad te venire et in te habitare dignetur. Sic enim dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit: et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.* Da ergo Christo locum, et ceteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habebis, dives es, et sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, et fidelis procurator in omnibus; ut non sit opus tibi in hominibus sperare Homines enim ci-

to mutantur, et deficiunt velociter; Christus autem manet in aeternum, et stat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili et mortali, etiamsi utilis sit et dilectus: neque tristitia multa capienda ex hoc, si interdum adversatur et contradicit. Qui hodie tecum sunt, cras contrariari tibi possunt, et e converso; quia saepe, ut aura, vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo: sit ipse timor tuus et amor tuus: ipse pro te respondebit, et faciet bene sicut melius fuerit. Non habes hic manentem civitatem, et ubicumque fueris, extraneus es et peregrinus; nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intime fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuae requietionis? In coelestibus debet esse requietio tua: et, sicut transitoria, cuncta terrena sunt aspicienda. Transeunt om-

nia, et tu pariter cum eis. Vide ut non inhaereas, ne capiaris et pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua, et deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur. Si nescis alta speculari et coelestia, requiesce in passione Christi, et in sacris vulneribus ejus libenter habita. Si enim ad vulnera et pretiosa stigmata Jesu devote confugeris, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentium perferes

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus, et in maxima necessitate a notis et amicis inter opprobria derelictus. Christus pati voluit et despici; et tu audes de aliquo conqueri? Christus habuit adversarios et oblocutores, et tu vis omnes habere amicos et benedictores?

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit? Si nihil contrarium vis pati, quo modo eris amicus Christi? Sustine igitur cum Christo et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in interiora Jesu, et modicum de ardenti ejus amore sapuisses, tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Jesu facit hominem se ipsum contemnere.

Amator Jesu verus et intimus liber est ab effectionibus inordinatis: potest se ad Deum libere convertere, et levare se supra se ipsum in spiritu, ac fruitive quiescere.

7. Cui sapiunt omnia prout sunt, non ut dicuntur aut aestimantur; hic vere sapiens est, et doctus magis a Deo quam ab hominibus. Ad intra scit ambulare, et res exteras

parvi pendere: non requirit loca, nec tempora expectat ad habenda devota exercitia.

Homo internus cito se colligit, quia nunquam se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic illis se accommodat.

Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat miserabiles et perversos hominum gestus. Tantum homo impeditur et distrahitur quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia in bonum tibi cederent et profectum. Ideo multa tibi displicent, et saepe te conturbant, quia adhuc non es tibi ipsi perfecte mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nihil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor creaturarum. Si renuis consolari exte-

rius, poteris speculari coelestia, et frequenter interius jubilare.

CAPUT II.

De humili submissione sui ipsius.

1. Non magni pendas, quis pro te, vel contra te sit: sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re quam facis. Habe conscientiam bonam, et Deus bene te defensabit. Quem enim adjuvare voluerit, huic nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere et pati videbis procul dubio Domini auxilium. Ipse novit tempus et modum liberandi te: et ideo debes te illi resignare. Dei enim est adjuvare, et ab omni confusione liberare.

2. Saepe valde prodest ad majorem humilitatem conservandam, quod defectus nostros alii sciunt et

redarguunt. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, et leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit et liberat: humilem diligit et consolatur: humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnam, et eum post suam depressionem levat ad gloriam. Humili sua secreta revelat, et ad se dulciter trahit et invitat.

Humilis, accepta contumelia et confusione, satis bene est in pace, quia stat in Deo, et non in mundo. Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono et pacifico homine.

1. Pone te primo in pace, et tunc alios poteris pacificare. Homo pa-

cificus plus prodest, quam bene doctus. Homo passionatus etiam bonum in malum convertit, et faciliter malum credit.

Bonus et pacificus homo omnia ad bonum trahit. Qui bene in pace est, de nullo suspicatur: qui autem male contentus est et commotus, variis suspicionibus agitatur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit saepe et facit, quod dicere non deberet et facere, et omittit quod saepe sibi magis facere expediret. Considerat id quod alii facere tenentur, et negligit id quod ipse facere tenetur.

2. Habe ergo primum zelum super temetipsum, et tunc zelare juste poteris proximum tuum. Tu facta tua bene scis excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere. Justius esset ut te accusares, et fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta et tu alium. Vide, quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate, quae nulli novit indignari vel irasci, nisi tantum sibi ipsi.

3. Non est magnum cum bonis et mansuetis conversari: hoc enim omnibus naturaliter placet, et unusquisque cum eis libenter pacem habet, et secum sentientes magis diligit. Sed si cum duris ac perversis, et indisciplinatis aut nobis contrariantibus, pacifice possumus vivere, magna gratia est, et laudabile nimis virileque factum.

4. Sunt quidam qui se ipsos in pace tenent, et cum aliis etiam pacem habent. Et sunt qui nec pacem secum habent, nec alios in pace dimittunt: aliis sunt graves, sed sibi sunt semper graviores. Et sunt qui se ipsos in pace retinent, et ad pacem alios reducere student.

Et tamen tota pax nostra, in hac

miserabili vita, potius in humili sufferentia ponenda est, quam in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati, pacem habet majorem: ille est victor sui, dominus mundi, amicus Christi et heres coeli.

CAPUT IV.

De pura mente et simplici intentione.

1. Duabus alis homo sublevatur a terrenis, simplicitate scilicet et puritate. Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit Deum: puritas apprehendit et gustat.

Nulla te bona actio impediet, si liber intus ab omni inordinato affectu fueris. Si nihil aliud quam Dei beneplacitum, et proximi utilitatem intendis et quaeris, interna libertate frueris.

2. Si rectum cor tuum esset, tunc omnis tibi creatura speculum vitae, et liber sanctae doctrinae esset. Non est creatura tam parva et vilis, quae Dei bonitatem non repraesentet. Si tu esses intus bonus et purus, tunc omnia sine impedimento videres, et bene caperes.

Cor purum penetrat coelum et infernum. Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius. Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo. Et similiter si est alicubi tribulatio et angustia, hanc utique melius novit mala conscientia.

3. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, et totum candens efficitur; sic homo ad Deum integre se convertens, a torpore exuitur, et in novum hominem transmutatur.

Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, et li-

benter externam accipit consolationem. Sed quando perfecte incipit se vincere, et viriliter in via Dei ambulare; tunc minus ea reputat, quae sibi prius gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De sui ipsius consideratione.

1. Non debemus nobismetipsis multum credere, quia saepe nobis gratia deest et sensus. Modicum lumen in nobis est, et hoc cito per negligentiam amittimus. Saepe etiam non advertimus, quod tam caeci intus sumus. Saepe male agimus, et pejus excusamus.

Passione interdum interius movemur, et zelum putamus. Parva in aliis reprehendimus, et nostra majora pertransimus. Satis cito sentimus et ponderamus, quod ab aliis sustinemus: sed quantum alii a no-

bis sustinent, non advertimus.

2. Qui bene et recte facta sua consideraret et ponderaret, non esset quod de alio graviter judicaret. Internus homo sui ipsius curam omnibus curis anteponit: et qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus et devotus, nisi de aliis silueris, et ad te ipsum specialiter respexeris. Si tibi et Deo totaliter intendis, te modicum movebit id, quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi praesens non es? et quando omnia percurristi, quid, te neglecto, profecisti? Si desideras habere pacem et unionem veram, oportet ut omnia quae ad te non pertinent, postponas, et Deum solum prae oculis habeas, et tibi semper caveas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni cura tempora-

li conservaveris : valde autem deficies, si aliquid temporale reputaveris. Nihil altum, nihil magnum, nihil gratum, nihil acceptum tibi sit, nisi pure Deus, aut quod in Deo sit.

Totum vanum aestima, quicquid consolationis occurrit de aliqua creatura. Amans Deum super omnia, sub Deo despicit universa. Solus Deus aeternus et immensus, implens omnia, solatium est animae, et vera cordis laetitia.

CAPUT VI.

De laetitia bonae conscientiae.

1. Gloria boni hominis est testimonium bonae conscientiae. Habe bonam conscientiam, et semper habebis laetitiam. Bona conscientia valde multa potest portare, et valde laeta est inter adversa. Mala con-

scientia semper timida est et inquieta.

Suaviter requiesces, si te cor tuum non reprehenderit. Noli laetari, nisi cum bene feceris. Mali nunquam habent veram laetitiam, nec internam sentiunt pacem, quia *non est pax impiis*, dicit Dominus.

Et si dixerint, *In pace sumus: Non venient super nos mala*, et, *Quis nobis nocere audebit*? ne credas eis; quoniam repente exurget ira Dei, et in nihilum redigentur actus eorum, et cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione non est grave amanti: sic enim gloriari, est in cruce Domini gloriari. Brevis gloria est quae ab hominibus datur et accipitur. Mundi gloriam semper sequitur tristitia.

Bonorum gloria in conscientia eorum est, et non in ore hominum. Justorum laetitia de Deo et in Deo

est, et gaudium eorum de veritate. Qui veram et aeternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem quaerit gloriam, aut non ex animo contemnit, is minus amare convincitur coelestem. Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus et pacatus, cujus coscientia munda est. Non es sanctior, si laudaris; nec vilior, si vituperaris. Quod es: hoc es: nec major dici vales, quam, Deo teste, sis. Si attendis apud te quid sis intus, non curabis quid de te loquantur homines foris.

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus autem pensat intentionem.

Bene semper agere, et modicum de se tenere, humilis animae indicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura, magnae puritatis et

internae fiduciae signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quaerit, liquet quod se Deo totaliter commisit. *Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat.* Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

1. Beatus qui intelligit quid sit amare Jesum, et contemnere se ipsum propter Jesum. Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Jesus vult solus et super omnia amari. Dilectio creaturae fallax est et instabilis: dilectio vero Jesu fidelis et stabilis.

Qui adhaeret creaturae, cadet eum labili: qui amplectitur Jesum, fir-

mabitur in aevum. Illum dilige, et amicum tibi retine; quia, omnibus recedentibus, te non derelinquet, nec patietur te in fine perire. Ab omnibus oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis.

2. Tene te apud Jesum vivens et moriens, et illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, solus potest te juvare. Dilectus tuus talis est naturae, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, et tanquam rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Jesus libenter tecum habitaret. Penitus perditum invenies, quicquid extra Jesum in hominibus posueris. Non confidas, nec innitaris super calamum ventosum, quia omnis caro fenum, et omnis gloria ejus ut flos feni cadet.

3. Cito decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum

aspexeris. Si enim tuum in aliis quaeris solatium et lucrum, senties saepe detrimentum. Si quaeris in omnibus Jesum, invenies utique Jesum.

Si autem quaeris te ipsum, invenies etiam te ipsum; sed ad tuam perniciem. Plus enim homo nocet sibi, si Jesum non quaerit, quam totus mundus et omnes sui adversarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia Jesu.

1. Quando Jesus adest, totum tunc bonum est, nec quicquam difficile videtur: quando vero Jesus non adest, totum durum est. Quando Jesus intus non loquitur, omnis consolatio vilis est.

Si autem Jesus tantum unum verbum loquitur, magna consolatio sentitur. Nonne Maria statim surrexit

de loco in quo flebat, quando Martha ei dixit, *Magister adest, et vocat te?*

Felix hora, quando Jesus vocat a lacrymis ad gaudium spiritus! Quam aridus et durus es sine Jesu! Quam insipiens et vanus es, si cupis aliquid extra Jesum! Nonne hoc est majus damnum, quam si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu? Esse sine Jesu, gravis est infernus: et esse cum Jesu, dulcis est paradisus. Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit tibi nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, immo bonum super omne bonum; Et qui perdit Jesum, perdit nimis multum, et plus quam totum mundum. Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu; et ditissimus, qui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire conver-

sari cum Jesu: et scire Jesum tenere, magna est prudentia: Esto humilis et pacificus, et erit tecum Jesus. Potes cito fugare Jesum, et gratiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum fugaveris et perdideris, ad quem tunc fugies, et quem tunc quaeres amicum? Sine amico non potes vivere: et si Jesus non fuerit tibi prae omnibus amicus, eris nimis tristis et desolatus. Fatue igitur agis, si in aliquo altero confidis et laetaris.

4. Eligendum est magis totum mundum habere contrarium, quam Jesum offensum. Ex omnibus ergo caris, sit Jesus dilectus specialis. Diligantur omnes propter Jesum; Jesus autem propter se ipsum.

Solus Jesus Christus singulariter est amandus, quia solus bonus et fidelis invenitur prae omnibus. Propter ipsum et in ipso, tam amici

quam inimici tibi sint cari: et pro omnibus exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant et diligant.

5. Nunquam cupias singulariter laudari, vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet. Nec velis quod aliquis in corde suo tecum occupetur, neque tu in alicujus occuperis amore: sed sit Jesus in te et in omni bono homine.

Esto purus et liber ab intus sine alicujus creaturae implicamento. Oportet te mundum et purum cor ad Deum gerere, si vis vacare, et videre quam suavis est Dominus.

6. Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia ejus fueris praeventus et tractus, ut, in omnibus evacuatis et licentiatis, solus cum solo uniaris. Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: et quando recedit, tunc pauper et infirmus est, et quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debes dejici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei aequanimiter stare, et cuncta supervenientia tibi ad laudem Christi perpeti: quia post hiemem sequitur aestas, post noctem redit dies, et post tempestatem serenitas magna.

CAPUT IX.

De carentia omnis solatii.

1. Non grave est humanum contemnere solatium, cum adest divinum. Sed magnum est, et valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio; et pro honore Dei libenter exsilium cordis velle sustinere, et in nullo se ipsum quaerere: nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis et devotus adveniente gratia? optabilis cunctis haec hora est. Satis sua-

viter equitat, quem gratia Dei portat. Et quid mirum, si onus non sentit qui portatur ab Omnipotente, et ducitur a summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, et difficulter exuitur homo a se ipso. Vicit sanctus martyr Laurentius seculum cum suo sacerdote, quia omne quod in mundo delectabile videbatur, despexit, et summum Dei sacerdotem Xystum, quem maxime diligebat, pro amore Christi etiam a se tolli aequanimiter ferebat.

Amore igitur Creatoris amorem hominis superavit, et pro humano solatio, divinum beneplacitum praelegit. Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum pro amore Dei disce relinquere. Nec graviter feras cum ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum et diu oportet homi-

nem in se ipsum certare, ante quam discat se ipsum plene superare, et totum affectum suum in Deum transferre. Quando homo stat super se ipso, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus Christi amator, et studiosus sectator virtutum, non quaerit illas consolationes, nec sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes, et pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritalis consolatio tibi a Deo datur, eam cum gratiarum actione accipe: sed Dei munus esse intellige, non tuum meritum, et noli extolli. Noli nimium gaudere, nec inaniter praesumere: sed magis esto humilior ex dono; cautior quoque et timoratior in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, et sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes: sed cum humilita-

te et patientia exspecta coelestem visitationem: quia potens est Deus ampliorem tibi redonare gratiam et consolationem. Istud non est novum, nec alienum viam Dei expertis: quia in magnis Sanctis, et in antiquis prophetis fuit saepe talis alternationis modus.

5. Unde quidam, praesente gratia, dicebat; *Ego dixi in abundantia mea: Non movebor in aeternum.* Absente autem gratia, quid in se fuerit expertus, adjungit dicens: *Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus.* Inter haec tamen nequaquam desperat; sed instantius Dominum rogat et dicit: *Ad te, Domine, clamabo; et ad Deum meum deprecabor.*

Denique orationis suae fructum reportat; et se exauditum testatur dicens: *Audivit Dominus, et misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.* Sed in quo? *Con-*

vertisti, inquit, *planctum meum in gaudium mihi; et circumdedisti me laetitia.*

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis et pauperibus, si interdum in fervore, et interdum in frigiditate sumus: quoniam Spiritus venit, et recedit secundum suae voluntatis beneplacitum. Unde beatus Job ait: *Visitas eum diluculo, et subito probas illum.*

6. In quo igitur sperare possum? aut in quo confidere debeo? nisi in sola misericordia Dei, et in sola spe gratiae coelestis. Sive enim adsint homines boni, vel devoti fratres et amici fideles, sive libri sancti vel tractatus pulchri, sive dulces cantus et hymni; omnia haec modicum juvant et modicum sapiunt, quando desertus sum a gratia, et in propria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium, quam patien-

tia et abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratiae subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem. Nullus unquam sanctus fuit tam alte raptus vel illuminatus, qui prius vel postea tentatus non fuerit.

Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis consolationis tentatio praecedens esse signum. Nam iis qui tentationibus probati sunt, coelestis promittitur consolatio. *Qui vicerit*, inquit Christus, *dabo ei edere de ligno vitae.*

8. Datur etiam consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa. Sequitur eam tentatio, ne homo se elevet de bono. Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses

praeparare te ad certamen; quia a dextris et a sinistris sunt hostes qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. Quid quaeris quietem, cum natus sis ad laborem? Compone te ad patientiam magis quam ad consolationem; et ad crucem portandam magis quam ad laetitiam.

Quis enim secularium non libenter consolationem et laetitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? Excedunt enim spirituales consolationes omnes mundi delicias, et carnis voluptates.

Nam omnes mundi deliciae aut turpes sunt, aut vanae: spirituales vero deliciae solae jucundae sunt et honestae, ex virtutibus progenitae, et a Deo puris mentibus in-

fusae. Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet: quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Multum autem contraria est supernae visitationi falsa libertas animi, et magna confidentia sui. Deus bene facit, consolationis gratiam dando: sed homo male agit, non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere; quia ingrati sumus Auctori, nec totum refundimus fontali origini. Semper enim datur gratia digne gratias referenti: et aufertur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quae mihi aufert compunctionem, et mei ipsius cognitionem: nec affecto contemplationem, quae ducit in elationem. Non enim omne altum est sanctum: nec omne desiderabile, pu-

rum: nec omne dulce, bonum: nec omne carum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde humilior et timoratior inveniar; atque ad relinquendum me paratior fiam. Doctus dono gratiae, et eruditus subtractionis verbere, non audebit sibi quicquam boni attribuere: sed potius se pauperem et nudum confitebitur.

Da Deo quicquid Dei est: et tibi adscribe, quod tuum est: hoc est, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam, et dignam poenam pro culpa deberi tibi sentias.

4. Pone te semper ad infirmum, et dabitur tibi summum: nam summum non stat sine infimo. Summi Sancti apud Deum minimi sunt apud se: et quanto gloriosiores, tanto apud se humiliores. Pleni veritate et gloria coelesti non sunt vanae gloriae cupidi.

In Deo fundati et confirmati, nul-

lo modo possunt esse elati: et qui Deo totum adscribunt, quicquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quaerunt: sed gloriam quae a solo Deo est, volunt, et Deum in se et in omnibus sanctis laudari super omnia cupiunt; et semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus in minimo, et eris dignus majora accipere. Sit tibi minimum etiam pro maximo, et magis contemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut munus vile videbitur: non enim parvum est, quod a summo Deo donatur.

Etiamsi poenas et verbera donaverit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quicquid nobis advenire permittit. Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia Dei data, patiens pro sublata: oret ut redeat; cautus sit et humilis, ne amittat.

CAPUT XI.

De paucitate amatorum crucis Jesu.

1. Habet Jesus nunc multos amatores regni sui coelestis, sed paucos bajulatores suae crucis. Habet multos desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Plures invenit socios mensae, sed paucos abstinentiae.

Omnes volunt cum Christo gaudere: sed pauci volunt pro ipso aliquid sustinere. Multi sequuntur Jesum usque ad fractionem panis; sed pauci usque ad bibendum calicem passionis. Multi miracula ejus venerantur, sed pauci ignominiam crucis sequuntur.

2. Multi Jesum diligunt, quam diu adversa non contingunt: multi illum laudant et benedicunt, quam

diu consolationes ab ipso recipiunt; si autem se Jesus absconderit, et modicum eos reliquerit, aut in querimoniam, aut in dejectionem nimiam cadunt.

Qui autem Jesum propter Jesum, et non propter suam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione et angustia cordis, sicut in summa consolatione benedicunt. Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, et semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus! Non omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quaerunt?

Nonne amatores sui magis quam Christi probantur, qui sua commoda vel lucra semper meditantur? Ubi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Raro invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus: nam verum pauperem spiritu, et ab omni creatura nudum quis inveniet? Procul et de ultimis finibus pretium ejus. Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est: et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est: et si habuerit virtutem magnam, et devotionem nimis ardentem, adhuc multum ei deest: unum scilicet; quod ei summe necessarium est.

Quid illud? Ut, omnibus relictis, se relinquat, et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat. Cumque omnia fecerit, quae facienda noverit, nihil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande existimari possit; sed in veritate servum inutilem se pronun-

ciet, sicut Veritas ait: *Cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis, adhuc dicite, Servi inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.*

Tunc vere pauper et nudus spiritu esse poterit, et cum Propheta dicere: *Quia unicus et pauper sum ego.* Nemo tamen ditior, nemo liberior, nemo potentior eo est, qui scit sese et omnia relinquere, et ad infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via sanctae crucis.

1. Durus multis videtur hic sermo: *Abnega temetipsum: tolle crucem tuam, et sequere Jesum.* Sed multo durius erit audire illud extremum verbum: *Discedite a me maledicti in ignem aeternum.*

Qui enim modo libenter audiunt,

et sequuntur verbum crucis, tunc non timebunt ab auditione mala aeternae damnationis. *Hoc signum crucis erit in caelo, cum Dominus ad judicandum venerit.* Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverint in vita, ad Christum judicem accedent cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum? In cruce salus: in cruce vita: in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio supernae suavitatis: in cruce robur mentis: in cruce gaudium spiritus: in cruce summa virtutis: in cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animae, nec spes aeternae vitae nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuam, et sequere Jesum, et ibis in vitam aeternam.

Praecessit ille bajulans sibi crucem, et mortuus est pro te in cruce; ut et tu tuam portes crucem,

et mori affectus in cruce: quia si cum illo mortuus fueris, etiam cum illo pariter vives: et si socius fueris poenae, socius eris et gloriae.

3. Ecce in cruce totum constat, et in moriendo totum jacet. Non est alia via ad vitam, et ad veram et internam pacem, nisi via sanctae crucis et quotidianae mortificationis. Ambula quo vis, quaere quodcumque volueris, non invenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctae crucis.

Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre; non invenies, nisi te semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite: et ita crucem semper invenies. Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis; et, quod amplius est, saepe tibi-

metipsi gravis eris: nec tamen aliquo remedio, vel solatio liberari seu alleviari poteris; sed donec Deus voluerit, oportet ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas: et ut ipsi totaliter te subjicias, et humilior ex tribulatione fias. Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is cui contigit similia pati.

5. Crux igitur semper parata est, et ubique te exspectat. Non potes eam effugere quocumque cucurreris; quia quocumque perveneris, te ipsum invenies.

Converte te supra, converte te infra, converte te extra, converte te intra; in omnibus invenies crucem: et necesse est te, ubicumque sis, tenere patientiam, si vis internam habere pacem, et perpetuam promereri coronam.

Si libenter crucem portas, ea portabit te, et deducet ad desideratum

finem, ubi scilicet finis erit patiendi. Si invite portas, onus tibi facis, et te ipsum magis gravas; et tamen oportet ut sustineas. Si abjicis unam crucem, aliam procul dubio invenies, et forsitan graviorem.

6. Credis tu id evadere, quod nullus mortalium potuit? Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione fuit? Nec enim Dominus Jesus una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu in hoc mundo vixit. *Oportebat enim Christum pati, et resurgere a mortuis, et ita intrare in gloriam suam*: et quomodo tu aliam viam quaeris, quam hanc regiam sanctae crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit et martyrium, et tu tibi quaeris requiem et gaudium? Erras, erras, si aliud quaeris, quam pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis plena est miseriis, et circumsignata crucibus. Et quanto altius

quis in spiritu profecerit, tanto graviores cruces saepe inveniet: quia exsilii sui poena magis ex amore crescit.

8. Sed tamen iste sic multipliciter afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum sibi magnum scit accrescere ex tolerantia suae crucis. Nam dum sponte illi se subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinae consolationis convertit: et quanto magis caro per tribulationem atteritur, tanto amplius spiritus per internam consolationem roboratur.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et adversitatis, ob amorem et conformitatem crucis Christi, ut sine tribulatione et dolore esse nollet: quoniam tanto se fore acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre poterit.

9. Non est illud hominis virtus,

sed gratia Christi: quae tanta potest et agit in carne fragili, ut, quod naturaliter semper abhorret et fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur et perficiat.

Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare et servituti subjicere, honores fugere, contumelias libenter sustinere, se ipsum despicere, et despici optare, adversa quaeque cum damnis perpeti, et nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad te ipsum respicis, nihil hujusmodi ex te poteris: sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de coelo, et subjicietur ditioni tuae mundus et caro. Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, et Jesu cruce signatus.

10. Pone ergo te, sicut fidelis et bonus servus Christi, ad portandum viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Praepara te ad toleranda multa adversa et varia incommoda in hac misera vita ; quia sic tecum erit, ubicumque fueris : et sic revera invenies ubicumque latueris. Oportet ita esse : et non est aliud remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam ut patiaris.

11. Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, et partem cum eo habere, desideras. Consolationes Deo committe : faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes, et reputa eas maximas consolationes : quia *non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis* promerendam, etiamsi solus omnes posses sustinere.

Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, et sapit pro Christo ; tunc bene tecum esse exi-

stima: quia invenisti paradisum in terra.

12. Quam diu vero pati tibi grave erit, et fugere quaeres; tam diu male habebis: et sequetur te, quocumque fugeris, tribulatio. Si ponis te ad quod esse debes, videlicet ad patiendum et moriendum, fiet cito melius, et pacem invenies.

Etiamsi fueris cum Paulo raptus in tertium coelum, non es propterea certus de nullo contrario sustinendo. Ego, inquit Jesus, *ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.* Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere, et perpetuo illi servire placet.

13. Utinam dignus esses pro nomine Jesu aliquid pati! quam magna gloria tibi remaneret! quanta exsultatio omnibus Sanctis Dei! quanta quoque aedificatio proximi! Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci pati velint.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiantur pro mundo. Scias pro certo, quia morientium te oportet ducere vitam; et quanto plus quisque sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

14. Nemo aptus est ad comprehendendum coelestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa. Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, et omnibus Sanctis ejus conformior.

Non enim stat meritum nostrum, et profectus status nostri in multis suavitatibus et consolationibus; sed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis.

15. Si quid enim aliud melius et utilius saluti hominum, quam pati, fuisset Christus utique verbo et exemplo ostendisset. Nam et sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, et dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me*. Omnibus ergo perlectis et perscrutatis, sit ista finalis conclusio. *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.*

Explicit liber secundus.

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER TERTIUS.

CAPUT I.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

INTERLOCUTORES

DEUS, FIDELIS.

1. *Fidelis.* *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.*

Deus. Beata anima quae Dominum in se loquentem audit, et de ejus ore verbum consolationis accipit! Beatae aures quae venas divi-

ni susurri suscipiunt, et de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt!

Beatae plane aures quae non vocem foris sonantem, sed interius auscultant Veritatem docentem! Beati oculi qui exterioribus clausi sunt; interioribus autem aperti sunt et intenti!

Beati qui interna penetrant, et ad capienda arcana coelestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student praeparare! Beati qui Deo vacare gestiunt, et ab omni impedimento seculi se excutiunt!

2. *Fidelis*. Animadverte haec, o anima mea, et claude sensualitatis tuae ostia; ut possis audire, quid loquatur in te Dominus Deus.

Deus. Haec dicit dilectus tuus: *Salus tua ego sum*, pax tua, et vita tua. Serva te apud me, et pacem invenies: dimitte omnia transitoria, et quaere aeterna.

Quid sunt omnia transitoria, nisi seductoria? Et quid juvabunt te omnes creaturae, si fueris a Creatore deserta? Omnibus ergo abdicatis, Creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

CAPUT II.

Quod Veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

„ 1. *Fidelis.* Loquere, Domine;
„ quia audit servus tuus. Servus
„ tuus ego sum: da mihi intelle-
„ ctum, ut sciam testimonia tua.
„ Inclina cor meum in verba oris
„ tui; fluat ut ros eloquium tuum„.

Dicebant olim filii Israel ad Moysen: *Loquere nobis tu, et audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Non sic, Domine, non sic ego: sed magis cum

Samuele propheta humiliter ac desideranter obsecro, *Loquere, Domine, quia audit servus tuus.* Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex prophetis; sed potius tu loquere, Domine Deus, inspirator et illuminator omnium prophetarum: quia tu solus sine eis potes me perfecte erudire; illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare; sed spiritum non conferunt. Pulcherrime dicunt; sed te tacente, cor non accendunt. Literas tradunt; sed tu sensum aperis. Mysteria proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum. Mandata edicunt; sed tu juvas ad perficiendum.

Viam ostendunt; sed tu confortas ad ambulandum. Illi foris tantum agunt; sed tu corda instruis et illuminas. Illi exterius rigant; sed tu fecunditatem donas. Illi clamant

auribus ; sed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses ; sed tu, Domine Deus meus, aeterna veritas : ne forte moriar, et sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus, et intus non accensus : nec sit mihi ad judicium verbum auditum, et non factum ; cognitum, et non amatum, creditum, et non servatum.

Loquere igitur *Domine*, *quia audit servus tuus* : *verba* enim *vitae aeternae habes*. Loquere mihi, ad qualemcumque animae meae consolationem, et ad totius vitae meae emendationem : ad tuam autem gloriam et perpetuum honorem.

4. *Deus*. Audi, fili mi, verba mea, verba suavissima, omnem philosophorum et sapientium hujus mundi scientiam excedentia. *Verba mea spiritus et vita sunt*, nec humano sensu pensanda. Non sunt ad

vanam complacentiam trahenda: sed in silentio audienda, et cum omni humilitate et magno affectu suscipienda.

Fidelis. Et dixi: *Beatus homo, quem tu erudieris Domine, et de lege tua docueris eum, ut mitiges ei a diebus malis*, et non desoletur in terra.

5. *Deus.* Ego, inquit Dominus, docui prophetas ab initio, et usque nunc non cesso omnibus loqui: sed multi ad vocem meam surdi sunt et duri.

Plures mundum libentius audiunt, quam Deum: facilius sequuntur carnis suae appetitum, quam Dei beneplacitum. Promittit mundus temporalia et parva, et servitur ei aviditate magna. Ego promitto summa et aeterna, et torpescunt mortalium corda.

6. Quis tanta cura mihi in omnibus servit et obedit, sicut mundo

et dominis ejus servitur? *Erubesce, Sidon*: et si causam quaeris, audi quare. Pro modica praebenda longa via curritur: et pro aeterna vita, vix a multis pes semel e terra levatur.

Vile pretium quaeritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur, et pro vana re et parva promissione, diu noctuque fatigari non timetur: sed proh dolor! pro bono incommutabili, pro praemio inaestimabili. pro summo honore et gloria interminabili, vel modicum fatigari pigritatur.

7. Erubesce ergo, serve piger et querulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam: gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem.

Illi quidem a spe sua nonnunquam frustrantur; sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem. Quod

promisi, dabo: quod dixi, implebo: si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit. Ego remunerator sum omnium bonorum, et fortis probator omnium devotorum.

8. Scribe verba mea in corde tuo, et ea pertracta diligenter: erunt enim tibi in tempore tentationis valde necessaria. Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo dilectos meos visitare; tentatione scilicet et consolatione. Et duas lectiones eis quotidie lego; unam, increpando eorum vitia; alteram, eos exhortando ad incrementa virtutum. *Qui audit verba mea, et spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.*

CAPUT III.

Implorata devotionis gratia, docetur fidelis ambulare coram Deo in veritate et humilitate.

1. *Fid.* Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui! Ego sum pauperrimus servulus tuus, et abjectus vermiculus, multo pauperior et contemptibilior quam scio et dicere audeo.

Memento tamen, Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo. Tu solus bonus, et justus, et sanctus. Tu omnia potes, omnia praestas, omnia imples; solum peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et imple cor meum gratia tua, qui non vis vacua esse opera tua.

2. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita! nisi me confortaverit misericordia et gratia tua. Noli avertere faciem tuam a me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea, sicut terra sine aqua, tibi.

Domine, doce me facere voluntatem tuam: doce me coram te digne et humiliter conversari; quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, et cognovisti ante quam fieret mundus, et ante quam natus essem in mundo.

Deus. Filii, ambula coram me in veritate; et in simplicitate cordis tui quaere me semper. Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, et Veritas liberabit eum a seductionibus et detractionibus iniquorum. Si veritas te liberaverit, vere liber eris, et non curabis vana hominum verba.

4. *Fidelis*. Domine, verum est sicut dicis; ita, quaeso, mecum fiat. Veritas tua me doceat: ipsa me custodiat, et usque ad salutarem finem me conducat. Ipsa me liberet ab omni affectione mala, et inordinata dilectione; et ambulabo tecum in magna cordis libertate.

5. *Deus*. Ego te docebo, ait Veritas, quae recta sunt et placita coram me. Cogita peccata tua cum displicentia magna et moerore: et nunquam reputes te aliquid esse propter opera tua bona. Revera peccator es, et multis passionibus obnoxius et implicatus.

Ex te semper ad nihilum tendis: cito laberis, cito vinceris, cito turbaris, cito dissolveris. Non habes quicquam unde possis gloriari; sed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es quam vales comprehendere.

6. Nihil ergo tibi magnum vi-

deatur ex omnibus quae agis, nihil grande, nihil pretiosum, nihil reputatione appareat dignum: quia nihil altum, nihil vere laudabile et desiderabile, nisi quod aeternum est.

Placeat tibi super omnia Veritas: displiceat tibi super omnia vilitas tua maxima. Nihil sic timeas, nihil sic vituperes et fugias, sicut vitia et peccata tua: quae magis displicere tibi debent, quam quaelibet rerum damna.

Quidam coram me non sincere ambulant: sed quadam curiositate et arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, et alta Dei intelligere, se et suam salutem negligentes. Hi saepe in magnas tentationes et peccata, propter suam superbiam et curiositatem, me eis adversante, labuntur.

7. Time judicia Dei: expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi; sed tuas

iniquitates perscrutare. In quantis deliquisti? et quam multa bona neglexisti? Quidam solum portant suam devotionem in libris: quidam in imaginibus: quidam autem in signis exterioribus et figuris. Quidam habent me frequenter in ore, sed modicum in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati, et affectu purgati, ad aeterna semper anhelant, de terrenis graviter audiunt, necessitatibus Naturae dolenter inserviunt, et hi sentiunt, quid Spiritus loquatur in eis: quia docet eos terrena despicere, et amare coelestia; mundum negligere, et coelum tota die ac nocte desiderare.

CAPUT IV.

De mirabili effectu divini amoris.

1. *Fid.* Benedico te, pater coe-

lestis, pater Domini mei Jesu Christi; quia mei pauperis dignatus es recordari. O pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, gratias ago tibi; qui me indignum omni consolatione quandoque tua recreas visitatione.

Benedico te semper et glorifico cum unigenito Filio tuo, et Spiritu sancto paracleto in saecula saeculorum. Eia, Domine Deus meus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exsultabunt omnia interiora mea. Tu es gloria mea, et exsultatio cordis mei: Tu es spes mea, et refugium meum in die tribulationis meae.

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, et imperfectus in virtute, ideo necesse habeo a te confortari et consolari: propterea visita me saepius, et instrue disciplinis sanctis tuis. Libera me a passionibus malis, et sana cor meum ab om-

nibus affectionibus inordinatis et vitiis: ut intus sanatus et bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. *Deus*. Magna res amor, magnum omnino bonum, quod solum leve facit omne onerosum, et fert aequaliter omne inaequale. Nam onus sine onore portat, et omne amarum dulce ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis ad magna operanda impellit, et ad desideranda semper perfectiora excitat. Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri. Amor vult esse liber, et ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur affectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore: nihil fortius, nihil altius, nihil latius, ni-

hil jucundius, nihil plenius, nihil melius in coelo et in terra: quia amor ex Deo natus est; nec potest nisi in Deo super omnia creata requiescere.

4. Amans volat, currit et laetatur: liber est, et non tenetur: dat omnia pro omnibus, et habet omnia in omnibus: quia in uno summo bono super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit et procedit. Non respicit ad dona; sed ad donantem se convertit super omnia dona.

Amor modum saepe nescit, sed supra omnem modum fervescit. Amor onus non sentit, labores non reputat: plus affectat quam valet: de impossibilitate non causatur; quia cuncta se posse, et cuncta sibi licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia: et multa implet, et effectui mancipat, ubi non amans deficit et jacet. Amor

vigilat, et dormiens non dormitat. Fatigatus non lassatur: arctatus non coarctatur: territus non conturbatur; sed, sicut vivax flamma et ardens facula, sursum erumpit, secureque pertransit.

5. *Fidelis*. Qui amat, novit quid haec vox clamet. Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animae quae dicit: Deus meus! Amor meus! Tu totus meus, et ego totus tuus. Dilata me in amore, ut discam interiore cordis ore degustare, quam suave sit amare, et in amore liquefieri et natare.

Trahar amore vadens supra me prae nimio fervore et stupore. Cantem amoris canticum: sequar te dilectum meum in altum: deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore. Amem te plus quam me: nec me nisi propter te, et omnes in te qui vere amant te; sicut jubet lex amoris lucens ex te.

6. *Deus*. Est amor velox, sincerus et pius; jucundus et amoenus, fortis et patiens, fidelis et prudens, longanimis et virilis, et se ipsum numquam quaerens. Ubi enim aliquis se ipsum quaerit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis et rectus: non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus: sobrius, castus, stabilis, quietus, et in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subjectus et obediens praelatis, sibi vilis et despectus, Deo devotus et gratificus: confidens et semper sperans in Deo, etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore.

7. Qui non est paratus omnia pati, et ad voluntatem stare Dilecti, non meretur amator appellari. Oportet amantem omnia dura et amara propter Dilectum libenter amplecti, nec ob contraria accidentia ab eo deflectere.

CAPUT V.

De probatione veri amatoris.

1. *Deus.* Fili, non es adhuc fortis, et prudens amator.

Fidelis. Quare, Domine?

Deus. Quia propter modicam contrarietatem deficis a coeptis; et nimis avide consolationes quaeris.

2. Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut in prosperis ei placeo; ita nec in adversis ei displiceo.

3. Prudens amator non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem. Affectum potius attendit, quam sensum; et infra Dilectum omnia data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Hic in manuscriptis deest folium saltem unum.

CAPUT VI.

Spernendas esse suggestiones diaboli, nec ob defectus desperandum.

Deest capitis initium.

1. *Deus.* Non est ideo totum perditum, si quandoque de me vel de Sanctis meis minus bene sentis quam velles. Affectus ille bonus et dulcis quem interdum percipis, effectus gratiae praesentis est, et quidam praegustus patriae coelestis: super quo non nimium innitendum est, quia vadit et venit.

Certare autem adversus malos animi motus, suggestionesque spernere diaboli, insigne est virtutis et magni meriti. Non ergo te conturbent alienae phantasiae de quacumque materia ingestae.

2. Forte serva propositum, et intentionem rectam ad Deum. Nec est illusio, si aliquando in excessu subito raperis, et statim ad ineptias solitas cordis reverteris. Illas enim invite magis pateris quam agis: et quam diu tibi displicent, et iis reniteris, meritum est, non perditio.

Scito quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, et te ab omni devoto exercitio evacuare; a Sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meae memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, et a firmo proposito proficiendi in virtute.

3. Multas malas cogitationes ingerit, ut taedium tibi faciat et horrorem: ut te ab oratione revocet et sacra lectione. Displicet ipsi humilis confessio: et, si posset, a communione cessare faceret. Non credas ei, neque cures illum; licet ti-

bi deceptionis laqueos saepius tetenderit.

Ipsi imputa, cum mala ingerit et immunda. Dicito illi: Vade, immunde spiritus: erubesce miser: valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis. Discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam: sed Jesus mecum erit tanquam bellator fortis, et tu stabis confusus. Malo potius mori, et omnem poenam subire, quam tibi consentire.

Tace et obmutesce: non audiam te amplius, licet mihi plures moliaris inferre molestias. *Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo? Dominus protector vitae meae, a quo trepidabo? Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, et redemptor meus.*

4. Certa, tanquam miles bonus: et si interdum ex fragilitate cor-

ruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de gratia mea ampliori. Et multum praecave a vana complacentia et superbia.

Propter haec in errorem ducuntur multi: et in caecitatem pene incurabilem labuntur. Sit tibi in cautelam et in perpetuam humilitatem ruina haec superborum de se stulte praesumentium.

CAPUT VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

1. *Deus.* Fili, utilius est tibi et securius devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare; sed magis temetipsum despicere, et tanquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenacius

inhaerendum, quae citius potest mutari in oontrariam. Cogita in gratia, quam miser et inops esse soleas sine gratia.

2. Nec est in eo tantum vitae spiritualis profectus, cum consolationis gratiam habueris: sed cum humiliter et abnegate, patienterque tuleris ejus subtractionem, ita ut tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua, ex usu facienda, omnino dilabi permittas: sed sicut melius potueris et intellexeris, libenter quod in te est, facias: nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis quam sentis, te totaliter negligas.

Multi enim sunt, qui cum eis non bene successerit, statim impatientes fiunt aut desides. Non enim semper est in potestate hominis via ejus; sed Dei est dare et consolari, quando vult, et cui vult; sicut sibi placuerit, et non amplius.

3. Quidam incauti propter devotionis gratiam, se ipsos destruxerunt; quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non pensantes suae parvitatis mensuram; sed magis cordis affectum sequentes, quam rationis judicium. Et quia majora praesumpserunt, quam Deo placitum fuit; idcirco gratiam cito perdiderunt.

Facti sunt inopes, et viles relicti, qui in coelum posuerunt nidum sibi, ut humiliati et depauperati discant non alis suis volare, sed sub pennis meis sperare. Qui adhuc novi sunt et imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, facilius decipi possunt et eludi.

4. Quod si suum sensum magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus: si tamen retrahi a proprio conceptu noluerint: Raro sibi ipsis sapientes ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est modicum sapere cum humilitate et parva intelligentia, quam magni scientiarum thesauri cum vana complacentia. Melius est tibi minus habere quam multum, unde posses superbire.

Non satis discrete agit, qui se totum laetitiae tradit, obliviscens pristinae inopiae suae, et casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere. Non etiam satis virtuose sapit, qui tempore adversitatis et cujuscumque gravitatis, nimis desperate se gerit; et minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac sentit.

5. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, saepe tempore belli nimis dejectus et formidolosus reperietur. Si scires semper humilis et modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari ac regere, non incideres tam cito in periculum et offensam.

Consilium hoc bonum est, ut ferroris spiritu concepto, mediteris quid futurum sit, abscedente lumine. Quod cum contigerit, recogita denuo lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

6. Utilior est enim talis probatio, quam si semper prospera pro tua voluntate haberes. Nam merita non sunt ex hoc aestimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat, vel si peritus sit in scripturis, aut in altiori ponatur gradu: sed si vera sit humilitate fundatus, et divina caritate repletus; si Dei honorem pure et integre semper quaerat; si seipsum nihil reputet, et in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici et humiliari magis gaudeat, quam honorari.

7. *Fidelis. Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis et cinis.* Si me amplius reputavero, ecce tu stas

contra me: et dicunt testimonium verum iniquitates meae, nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero, et ad nihilum redegero, et ab omni propria reputatione vacuefecero, atque, sicut sum pulverisavero, erit mihi propitia gratia tua, et vicina cordi meo lux tua: et omnis aestimatio, quantumcumque minima, in valle nihilitatis meae submergetur et peribit in aeternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, et quo veni: quia nihil sum, et nescivi. Si mihi ipsi relinquor, ecce ego nihil, et tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, et novo replcor gaudio.

8. Et mirum valde est quod sic repente sublevor; et tam benigne a te amplector, qui proprio pondere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus gratis praeveniens me, et

in tam multis subveniens necessitatibus, a gravibus quoque custodiens me periculis, et ab innumeris, ut vere dicam, eripiens malis.

Me si quidem male amando perdidi: et te solum quaerendo et pure amando, me et te pariter inveni: atque ex amore profundius ad nihilum me redegi. Quia tu, o Dulcissime, facis mecum supra meritum omne, et supra id quod audeo sperare vel rogare.

9. Benedictus sis, Deus meus: quia, licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas et infinita bonitas nunquam cessat benefacere, etiam ingratis et longe a te aversis. Converte nos ad te, ut simus grati, humiles et devoti: quia salus nostra tu es, virtus et fortitudo nostra.

CAPUT VIII.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum sunt referenda; et quod, spreto mundo, dulce est servire Deo.

1. *Deus.* Fili, ego debeo esse finis tuus supremus et ultimus, si vere desideras esse beatus. Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, saepius ad se ipsum et ad creaturas male incurvatus. Nam si in aliquo te ipsum quaeris, statim in te deficis, et arescis.

Omnia ergo ad me refer principaliter, quia ego sum qui omnia dedi. Sic singula considera, sicut ex me, summo bono, manantia: et ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus et magnus pauper et dives, tanquam ex fonte vi-

vo vivam aquam hauriunt: et qui mihi sponte et libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient. Qui autem extra me voluerit gloriari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur et angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes; nec alicui homini virtutem attribuere: sed totum mihi da Deo tuo, sine quo nihil habet homo. Ego totum dedi: ego totum rehabere volo, et cum magna districtione gratiarum actiones requiro.

3. Haec est veritas, qua fugatur gloriae vanitas. Et si intraverit in te coelestis gratia, et vera caritas; tunc nec aliqua invidia, nec contractio cordis, nec privatus amor illud occupabit. Vincit enim omnia divina caritas, et dilatat omnes animae vires. Si recte sapis in me solo gaudebis; in me solo sperabis:

quia nemo bonus nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus, et in omnibus benedicendus.

4. *Fidelis.* Nunc iterum loquar Domino, et non silebo; dicam in auribus Dei mei, Domini mei, et Regis mei qui est in excelso. *O quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine quam abscondisti timentibus te!* Sed qui es amantibus! quid toto corde tibi servientibus!

Vere ineffabilis est dulcedo contemplationis tuae, quam largiris amantibus te. In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tuae; quia cum non essem, fecisti me: et cum errarem longe a te, reduxisti me ut servirem tibi: et praecepisti, ut diligam te.

5. O fons amoris perpetui! quid dicam de te? Quomodo potero tui oblivisci! qui mei dignatus es recordari, etiam post quam contabui et perii. Fecisti ultra omnem spem,

misericordiam cum servo tuo, et ultra omne meritum, gratiam et amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, seculo renuncient, et monasticam vitam assumant. Non magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur.

Non magnum mihi videri debet servire tibi: sed potius hoc mihi magnum et admirandum apparet, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere, et dilectis servis tuis adunare.

6. Ecce omnia tua sunt quae habeo, et unde tibi servio. Verumtamen, vice versa, tu mihi magis servis, quam ego tibi. Ecce coelum et terra, quae in ministerium hominis creasti, praesto sunt, et faciunt quotidie quaecumque mandasti.

Et hoc parum est: quin etiam angelos in ministerium hominis creasti, et ordinasti. Transcendit autem haec omnia, quia tu ipse servire homini dignatus es, et tu ei te ipsum daturum promisisti.

7. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae! Utinam vel uno die dignum servitium tibi exhibere sufficerem!

Vere tu es dignus omni servitio, omni honore, et laude aeterna! Vere Dominus meus es, et ego pauper servus tuus; qui totis viribus teneor tibi servire: nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic volo, sic desidero. Quidquid mihi deest, tu digneris mihi supplere.

8. Magnus honor, magna gloria tibi servire, et omnia propter te contemnere. Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint

tuae sanctissimae servituti.

Invenient suavissimam sancti Spiritus consolationem, qui pro amore tuo carnalem abjecerint delectationem. Consequentur magnam cordis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingredientur viam, et omnem mundanam neglexerint curam.

9. O grata et jucunda Dei servitus! qua homo efficitur veraciter liber et sanctus. O sacer status religiosi famulatus! qui hominem angelis reddit aequalem, Deo placitum, daemonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem. O amplectendum et semper optandum servitium! quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine mansurum!

CAPUT IX.

Desideria cordis examinanda sunt et moderanda; de informatione patientiae, et luctamine adversus concupiscentias.

1. *Deus.* Fili, oportet te adhuc multa addiscere quae necdum bene didicisti.

Fidelis. Quae sunt haec, Domine.

Deus. Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: et tui ipsius amator non sis; sed meae voluntatis cupidus aemulator.

Desideria te saepe accendunt, et vehementer impellunt: sed considera, an propter meum, an propter tuum commodum magis movearis. Si ego sum in causa; bene contentus eris; quomodocumque ordinavero. Si autem de proprio quaesito

aliquid latet, ecce hoc est quod te impedit et gravat.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio praeconcepto, me non consulto: ne forte te postea poeniteat, et tibi displiceat id quod primo placuit, et quod quasi pro meliore zelasti. Non enim omnis affectio quae videtur bona, statim est sequenda: sed nec omnis contraria affectio ad primum est fugienda.

Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis et desideriis: ne, per importunitatem, mentis distractionem incurras: ne aliis per indisciplinationem scandalum generes; vel etiam per resistentiam aliorum subito turberis et corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti, et viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere quid velit caro, aut quid non velit: sed hoc magis satagere, ut subjecta sit,

etiam nolens, spiritui.

Et tam diu castigari ea debet, et cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia; paucisque contentari discat, ac simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

4. *Fidelis.* Domine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria. Multa enim in hac vita accidunt contraria: et qualitercumque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello et dolore vita mea.

5. *Deus.* Ita est, fili. Sed non volo te talem quaerere pacem, quae tentationibus careat, aut contraria non sentiat: sed tunc etiam existima te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, et in multis contrarietatibus probatus. Si dixeris te non posse multa pati, quo modo sustinebis ignem purgatorii.

De duobus malis minus semper est eligendum. Ergo ut aeterna futura supplicia possis evadere, mala praesentia stude pro Deo aequanimiter tolerare. An putas quod homines seculi hujus nihil aut parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quosque quaesieris.

6. Sed habent, inquis, multas delectationes; et sequuntur proprias voluntates, ideoque parum ponderant suas tribulationes. Esto, quod ita sit, ut habeant quicquid voluerint; sed hoc quam diu, putas, durabit?

Ecce, quemadmodum fumus, deficient abundantes in seculo: et nulla erit recordatio praeteritorum gaudiorum: sed et, dum adhuc ita vivunt, non sine amaritudine, taedio ac timore, in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde delectationem concipiunt sibi, inde

doloris poenam frequenter recipiunt. Et juste id illis fit : ut, quia inordinate delectationes quaerunt et sequuntur, non sine amaritudine ac confusione eas expleant.

7. O quam breves sunt eae omnes! quam falsae! quam inordinatae et turpes! veruntamen miseri prae ebrietate ac mentis caecitate illud non intelligunt: sed velut bruta animalia, propter modicum corruptibilis vitae delectamentum, mortem animae incurrunt.

Tu ergo, *fili*, *post concupiscentias tuas non eas*; *et a voluntate tua avertere. Delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis tui.*

8. Etenim si veraciter vis delectari, et abundantius a me consolari, ecce in contemptu omnium mundanorum, et in abscissione omnium infimarum delectationum, erit benedictio tua, et copiosa tibi reddetur consolatio. Et quanto magis te

ab omni creaturarum consolatione subtraxeris, tanto in me suaviores et potentiores consolationes invenies.

9 Sed primo non sine quadam tristitia, labore et certamine ad has pertinges. Obsistet enim inolita consuetudo; sed meliori consuetudine vincetur.

Remurmurabit caro; sed fervore spiritus refrenabitur. Instigabit te et exacerbabit serpens antiquus; sed oratione fugabitur, insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT X.

De obedientia humilis subditi, ad exemplum Jesu Christi, deque consideratione judiciorum divinorum.

1. *Christus.* Fili, qui subtrahere se nititur ab obedientia, ipse se subtrahere nititur a gratia. Et qui

quaerit habere privata, amittit communia. Qui non libenter et sponte suo superiori se subdit, signum est quod caro sua necdum ei perfecte obedit; sed saepe recalcitrat et murmurat.

Disce ergo superiori tuo te celeriter submittere, si carnem tuam optas subjugare. Citius namque vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus. Non est molestior et pejor hostis animae, quam corpus tuum non bene concordans spiritui.

2. Oportet enim omnino te verum tui ipsius contemptum assumere, si vis praevalere adversus carnem et sanguinem. Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te subdis homini? Quando ego Omnipotens et Altissimus, qui cuncta

creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci? Factus sum omnium humillimus et infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vinceres.

3. Disce obtemperare, pulvis: disce te humiliare, terra et limus, et sub omnium pedibus incurvare. Disce voluntates tuas frangere, et ad omnem subjectionem te dare.

Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed te ita subjectum et parvulum exhibe, ut omnes super te ambulare possint, et te sicut lutum platearum conculcare.

4. Quid habes, homo inanis, conqueri? Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobrantibus tibi? qui toties Deum offendisti, et toties infernum meruisti. Sed pepercit tibi oculus meus; quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo; ut cognosceres dilectionem

meam; ut gratus semper beneficiis meis exsisteres; ut ad veram subjectionem et humilitatem te jugiter dares, proximique de te contemptum patienter ferres.

5. *Fidelis.* Intonas super me judicia tua, Domine: et timore ac tremore concutis omnia ossa mea, et expavescit anima mea valde. Sto attonitus, cum considero quia coeli mundi non sunt in conspectu tuo. Si in angelis reperisti pravitatem, nec eis pepercisti; quid de me fiet?

Ceciderunt stellae de coelo, et ego pulvis quid praesumo? Quorum opera videbantur laudabilia, ii ceciderunt ad infima: et qui comedebant panem angelorum, eos vidi siliquis delectari porcorum.

6. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam, Domine, retrahas, Nulla sapientia prodest, si gubernare desistas: nulla juvat fortitudo, si conservare desinas. Nulla se-

cura castitas, si eam non protegas: nulla prodest propria custodia, si non adsit tua sancta vigilantia.

Nam relicti mergimur et perimus: visitati vero vivimus et erigimur. Instabiles quippe sumus; sed per te confirmamur: tepescimus; sed per te accendimur. O! quam humiliter et abjecte mihi de me ipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni habere videor!

7. O! quam profunde me submittere debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine! ubi nihil aliud me esse invenio quam nihil, et nihil. O pondus immensum! o pelagus intransnatabile! ubi nihil aliud de me reperio quam in toto nihil.

Ubi est ergo latebra gloriae? Ubi confidentia de virtute concepta? Absorpta omnis est gloriatio vana in profunditate judiciorum tuorum super me.

8. Quid est omnis caro in conspectu tuo? Numquid gloriabitur lutum contra formantem se? Quo modo potest ille erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subjectum est Deo?

Non eum totus mundus erigeret, quem sibi subjecit Veritas: nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit. Nam et ipsi qui loquuntur, ecce omnes nihil sunt, et deficient cum sonitu verborum: *veritas autem Domini manet in aeternum.*

CAPUT XI.

Qualiter ab omni re desiderabili homo debeat se divinae voluntati conformare.

1. *Deus.* Fili, sic dicas in omni re: Domine, si sic placitum tibi sit, fiat hoc ita. Domine, si sit ho-

nor tuus, fiat hoc in nomine tuo. Domine, si mihi expedire videris, et utile esse probaveris, tunc da mihi hoc uti ad honorem tuum: sed si mihi nocivum esse cognoveris, nec animae saluti prodesse, aufer a me tale desiderium.

Non enim omne desiderium a Spiritu sancto est, etiamsi homini videatur bonum et rectum. Difficile est pro vero judicare, an Spiritus bonus, an alienus te impellat ad desiderandum hoc vel illud: an etiam a proprio movearis spiritu. Multi in fine sunt decepti, qui primo Spiritu bono videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, et cordis humilitate desiderandum est et petendum, quicquid desiderabile menti occurrit. Maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis qualiter melius

est: fac hoc vel illud, sicut volueris. Da quod vis, et quantum vis, et quando vis. Fac mecum, sicut scis mihi expedire, et sicut tibi magis placuerit, et major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis, et libere age mecum in omnibus. In manu tua ego sum: gyra et reversa me per circuitum. En ego servus tuus, paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi: utinam digne ac perfecte.

3. *Fidelis.* Concede mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam: ut mecum sit, et mecum laboret, mecumque usque in finem perseveret. Da mihi hoc semper desiderare et velle, quod tibi magis acceptum est, et carius placet.

Tua voluntas mea sit: et mea voluntas tuam semper sequatur, et optime ei concordet. Sit mihi unum velle et unum nolle tecum, nec aliud

posse velle ac nolle, nisi quod tu vis aut non vis.

4. Da mihi omnibus mori quae in mundo sunt, et propter te amare contemni et nesciri in hoc seculo. Da mihi super omnia desiderata in te quiescere, et cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu vera requies. Extra te dura sunt omnia et inquieta. *In* hac *pace in idipsum*, hoc est, in te uno summo et aeterno bono *dormiam et requiescam*. Amen.

CAPUT XII.

Verum solatium in solo Deo quaerendum est.

1. *Fidelis*. Quicquid desiderare vel cogitare possum ad solatium meum, non hic exspecto, sed in posterum. Quod si omnia solatia

mundi solus haberem, et omnibus deliciis frui possem; certum est quod ea diu durare non possent.

Unde non poteris, anima mea, plene consolari, nec perfecte recreari, nisi in Deo consolatore pauperum, et susceptore humilium. Exspecta modicum, anima mea, exspecta divinum promissum, et habebis abundantiam omnium bonorum in coelo. Si nimis inordinate appetis praesentia; perdes aeterna et coelestia. Sint temporalia in usu, aeterna in desiderio.

2. Non potes aliquo bono temporali satiari; quia ad haec fruenda non es creata. Etiamsi omnia bona creata haberes, non posses esse felix et beata: sed in Deo qui cuncta creavit, tota beatitudo tua et felicitas consistit.

Non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus; sed qualem expectant boni Christi fideles,

et praegustant interdum spirituales ac mundicordes, quorum conversatio in coelis est.

3. Vanum est et breve omne humanum solatium. Beatum autem et verum solatium illud est, quod intus e Veritate percipitur. Devotus homo ubique fert secum consolatorem suum Jesum, et dicit ad eum:

Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco et tempore. Haec mihi sit consolatio libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas, et justa probatio, pro summo solatio: *Non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.*

4. *Christus.* Fili, sine me tecum agere quod volo: ego scio, quid expediat tibi. Tu cogitas ut homo: tu sentis in multis, sicut humanus tibi suadet affectus.

5. *Fidelis.* Domine, verum est,

quod dicis. Major est solicitudo tua pro me, quam omnis cura quam ego possum gerere pro me. Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem solicitudinem suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat, fac de me quicquid tibi placuerit. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: et si me vis esse in luce, sis iterum benedictus; et si me vis tribulari, aeque sis semper benedictus.

6. *Christus*. Fili, oportet sic te stare, si mecum vis ambulare. Ita promptus debes esse ad patiendum, sicut ad gaudendum. Ita libenter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.

7. *Fidelis*. Domine, libenter patiar pro te, quicquid volueris venire super me. Indifferenter volo de manu tua bonum et malum, dulce et amarum, laetum et triste su-

scipere, et pro omnibus mihi contigentibus gratias agere. Custodi me ab omni peccato, et non timebo mortem nec infernum: dummodo in aeternum me non projicias, nec deleas me de libro vitae, non mihi nocebit, quicquid tribulationis super me venerit.

CAPUT XIII.

Quod temporales miseriae, Christi exemplo, aequanimiter sunt ferendae.

1. *Christus.* Fili, ego descendi de coelo pro salute tua: suscepi tuas miserias, non necessitate, sed caritate trahente me; ut patientiam disceres, et temporales miserias non indignanter ferres. Nam ab hora ortus mei usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequenter audivi: confusiones et opprobria magna benigne sustinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. *Fidelis.* Domine, quia tu fuisti patiens in vita tua, in hoc maxime implendo praeceptum Patris tui; dignum est ut ego miserrimus peccator secundum voluntatem tuam patienter me sustineam, et donec ipse volueris, onus corruptibilis vitae pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur praesens vita; facta est tamen jam per gratiam tuam longe mitior, atque per exempla tua et Sanctorum tuorum vestigia infirmis tolerabilior et clarior: sed et multo magis consolatoria, quam olim in lege veteri fuerat, cum porta coeli clausa persisteret; et obscurior etiam via vi-

debatur, quando tam pauci regnum coelorum quaerere curabant. Sed neque qui tunc justi erant et salvandi, ante passionem tuam et sacrae mortis debitum, coeleste regnum poterant introiret.

3. O! quantas tibi gratias referre teneor! quod viam rectam et bonam dignatus es mihi, cunctisque fidelibus ad aeternum regnum tuum ostendere. Nam vita tua via nostra est: et per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra. Nisi tu nos praecessisses et docuisses, quis sequi curaret?

Heu! quam multi longe retroque manerent! nisi tua praeclara exempla inspicerent. Et si adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis et doctrinis; quid fieret? si tantum lumen ad sequendum te non haberemus.

4. *Christus*. Quid est quod loqueris, Fili? Cessa conqueri, con-

siderata mea et meorum Sanctorum passione. Nondum usque ad sanguinem restitisti. Parum est quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa passi sunt, tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati et exercitati.

Oportet igitur te aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima. Et si tibi minima non videntur, vide ne et hoc tua faciat impatientia. Sive tamen parva, sive magna sint, stude cuncta patienter ferre.

5. Quanto melius te ad patiendum disponis, tanto sapientius agis, et amplius promereris: feres quoque levius, animo et usu ad hoc non segniter paratus.

Ne dicas: Non valeo haec ab homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt, grave enim damnum mihi intulit, et ea mihi impro-

peravit quae nunquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quae virtutem patientiae non considerat, nec a quo coronanda erit: sed magis personas et offensas sibi illatas perpendit.

6. Non est verus patiens qui non vult pati, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit. Verus autem patiens non attendit a quo homine, utrum a praelato suo, an ab aliquo aequali aut inferiori; utrum a bono et sancto viro, an a perverso et indigno exerceatur: sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque, et quotiescumque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc gratanter de manu Dei accipit, et ingens lucrum reputat: quia nihil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

7. Esto igitur expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam. Sine certamine non poteris ad patientiae coronam venire. Si pati non vis, recusas coronari: si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter. Sine labore non tenditur ad requiem, nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

8. *Fidelis*. Fac mihi, Domine, possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam. Tu scis, quod modicum possum pati, et quod cito dejicior, levi exsurgente adversitate. Efficiatur mihi quaelibet exercitatio tribulationis et adversitatis pro nomine tuo amabilis et optabilis. Nam pati et vexari pro te, valde salubre est animae meae.

CAPUT XIV.

De confessione propriae infirmitatis, et hujus vitae miseriis, et quod in Deo super omnia bona requiescendum est.

1. *Fidelis.* Confitebor *adversum me injustitiam meam*: confitebor, Domine, infirmitatem meam. Saepe parva res est quae me dejicit et contristat. Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venit, magna mihi fit angustia.

Valde vilis quandoque res est, unde gravia tentatio provenit: et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, tunc invenio me nonnunquam pene dejectum vel a levi flatu.

2. Vide ergo, Domine, humilitatem meam, et fragilitatem tibi undique notam. Miserere mei, et eri-

pe me de luto, ut non infigar, neque permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter reverberat, et coram te confundit: quod tam labilis sum, et tam infirmus ad resistendum passionibus: quae etsi non omnino ad consensionem trahunt; tamen mihi etiam molesta et gravis est earum insectatio, et taedet me valde sic quotidie vivere in lite. Et hinc nota mihi fit infirmitas mea, quia multo facilius irruunt abominandae phantasiae, quam discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Israel zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem et dolorem, assistasque illi in omnibus, ad quaecumque perrexerit! Robora me coelesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro, spiritui necdum plene subjecta, praevaleat dominari; adversus quam certare oporte-

bit, quam diu spirabitur in hac vita miserrima.

Heu! qualis est haec vita! ubi non desunt tribulationes et miseriae, ubi plena laqueis et hostibus sunt omnia. Nam una tentatione recedente, alia repente succedit: et adhuc priore pene durante conflictu, alii plures superveniunt et insperati.

4. Et quo modo potest amari vita tantas habens amaritudines, et tot subjecta calamitatibus et miseriis! Quo modo etiam dicitur vita, tot generans mortes et pestes! et tamen amatur, et delectari in ea a multis quaeritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit et vanus; nec tamen facile relinquitur: quia concupiscentiae carnis nimis dominantur. Sic alia trahunt ad amandum mundum, alia ad contemnendum. Trahunt ad amorem mundi, desi-

derium oculorum, et superbia vitae; sed poenae ac miseriae ea juste sequentes, odium mundi pariunt et taedium.

5. Sed vincit, pro dolor! delectatio prava mentem mundo deditam, quae esse sub sensibus delicias reputat; quia Dei suavitatem, et internam virtutis amoenitatem nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnunt, et Deo vivere sub sancta disciplina student; illi divinam dulcedinem veris mundi abrenunciatoribus promissam non ignorant: et quam graviter mundus errat, et varie fallitur, clarius vident.

6. Super omnia et in omnibus requiesce, anima mea, in Domino semper: quia ipse est Sanctorum omnium aeterna requies.

Da mihi, dulcissime et amantissime, Jesu in te super omnem creaturam requiescere, super omnem sa-

lutem et pulchritudinem, super omnem gloriam et honorem, super omnem potentiam et dignitatem, super omnem scientiam et subtilitatem, super omnes divitias et artes:

Super omnem laetitiam et exsultationem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolationem, super omnem spem et promissionem, super omne meritum et desiderium, super omnia dona et munera, quae potest dare et infundere; super omne gaudium et jubilationem, quam potest mens humana capere ac sentire:

Denique super omnes angelos et archangelos, et super omnem exercitum coeli; super omnia visibilia et invisibilia, et super omne quod tu, Deus meus, non es: quia tu, Domine Deus meus, es super omnia optimus.

Tu solus altissimus: tu solus potenissimus: tu solus sufficientissi-

mus et plenissimus: tu solus suavissimus et solatiosissimus: tu solus pulcherrimus et amabilissimus: tu solus nobilissimus et gloriosissimus super omnia; in quo cuncta bona simul perfecte sunt, fuerunt et erunt.

Atque ideo minus est et insufficiens, quicquid praeter te ipsum mihi donas, aut de te ipso revelas vel promittis, te non viso, nec plene adepto. Quando quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat et omnia dona omnemque creaturam transcendat.

CAPUT XV.

Quod orationem humilem semper exaudit Deus.

1. *Fidelis.* O mi dulcissime sponse, Jesu Christe! amator purissi-

n

me! dominator universae creaturae! quis mihi det pennas verae libertatis ad volandum et pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare, et videre quam suavis es, Domine Deus meus? Quando ad plenum recolligam me in te? ut prae amore tuo non sentiam me; sed te solum super omnem sensum et modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, et infelicitatem meam cum dolore porto: quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quae me saepius conturbant, contristant et obnubilant; saepius impediunt et distrahunt, alliciunt et implicant: ne liberum habeam accessum ad te, et ne jucundis fruar amplexibus, praesto semper beatis spiritibus. Moveat te suspirium meum, et desolatio multiplex in terra.

2. O Jesu, splendor aeternae glo-

riae! solamen peregrinantis animae! ante te est os meum sine voce, et silentium meum loquitur tibi. Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, et laetum faciat. Mittat manum suam, et me miserum eripiat de omni angustia. Veni, veni: quia sine te nulla erit quieta dies aut hora: quia tu laetitia mea; et sine te vacua est mensa mea.

Miser sum, et quodam modo incarceratus, et compedibus gravatus, donec luce praesentiae tuae me reficias, ac libertate dones, vultumque mihi amicabilem demonstres:

Quaerant alii a te aliud, quodcumque libuerit; mihi interim aliud nihil placet, nec placebit, nisi tu, Deus meus, spes mea, salus aeterna mea. Non reticebo, nec deprecari cessabo, donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris.

3. *Deus*. Ecce adsum. Ecce ego

ad te, quia invocasti me. Lacrymae tuae et desiderium animae tuae, humiliatio tua et contritio cordis tui, inclinaverunt me et adduxerunt ad te.

Fidelis. Et dixi: Domine, invocavi te, et desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te. Tu enim prior excitasti me, ut quaererem te.

4. Sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo, secundum multitudinem misericordiae tuae. Quid habet ultra dicere, Domine, servus tuus coram te? nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper propriae iniquitatis et vilitatis.

Non enim est similis tibi in cunctis mirabilius coeli et terrae. Sunt opera tua bona valde, Domine; judicia vera: et providentia tua reguntur universa. Laus ergo tibi et gloria, o Patris Sapientia. Te laudet et benedicat os meum, anima mea, et cuncta creata simul.

CAPUT XVI.

De recordatione beneficiorum Dei multiplicium.

1. *Fidelis.* Aperi, *Domine*, *cor meum in lege tua*, *et in praeceptis tuis* doce me ambulare. Da mihi intelligere voluntatem tuam; et cum magna reverentia, ac diligenti consideratione, beneficia tua, tam in generali quam in speciali, memorari: ut digne tibi ex hine valeam gratias referre.

Verum scio et confiteor, ne pro minimo quidem puncto me posse debitas gratiarum actiones ac laudes persolvere. Minor ego sum omnibus bonis mihi praestitis; et cum tuam nobilitatem attendo, deficit prae magnitudine illius spiritus meus.

2. Omnia quae in anima habemus et in corpore, quaecumque ex-

terius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia, et te benefactorum pium ac bonum commendant, a quo bona cuncta accepimus.

Et si alius plura, alius pauciora accepit; omnia tamen tua sunt, et sine te ne minimum quidem haberi potest. Ille qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, nec super alios extolli, nec minori insultare: quia ille major et melior, qui sibi minus adscribit, et in regratiando humilior est atque devotior.

3. Et qui omnibus viliorem se existimat, et indigniorem judicat, aptior est ad percipiendum majora. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere; sed te potius attendere, et tuam bonitatem maxime laudare; qui tam affluenter, tam gratis, tam libenter,

sine personarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te; et ideo in omnibus es laudandus. Tu quidem scis unicuique donare quod expedit: et cur iste minus, et ille amplius habeat, non nostrum, sed tuum est hoc discernere; apud quem definita sunt singulorum merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius et secundum homines laus appareat et gloria: ita ut quis, considerata paupertate et vilitate personae, suae, non modo nullam gravitatem, aut tristitiam vel dejectionem inde concipiat; sed potius consolationem et hilaritatem magnam; quia tu, Deus, pauperes et humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares et domesticos.

Testes sunt ipsi apostoli tui, quos constituisti principes super omnem

terram: fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles et simplices, tam sine omni malitia et dolo; ut etiam contumelias pro nomine tuo pati gauderent; et quae mundus abhorret, ea ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum et cognitorem beneficiorum tuorum ita laetificare debet, sicut voluntas tua in eo, et beneplacitum aeternae dispositionis tuae: de qua tantum contentari debet et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut alius optaret esse maximus; et ita pacificus et contentus in novissimo loco, sicut alius in primo; atque ita libenter despicabilis et abjectus, nullius quoque nominis et famae, sicut alius ceteris honorabilior, et major in mundo.

Nam voluntas tua, et amor honoris tui omnia excedere debet, et plus eum consolari, magisque ei

placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

CAPUT XVII.

De quatuor magnam pacem importantibus.

1. *Deus.* Fili, nunc docebo te viam pacis et verae libertatis.

Fidelis. Fac, Domine, quod dicis; quia gratum mihi hoc est audire.

Deus. Stude, Fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam. Elige semper potius minus quam plus habere. Quaere semper inferiorem locum, et omnibus subesse. Opta semper et ora, ut voluntas Dei integre in te et de te fiat. Ecce talis homo ingreditur fines pacis et quietis.

2. *Fidelis.* Domine, sermo tuus iste brevis multum in se continet perfectionis: parvus est dictus;

sed plenus est sensu et uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri, non deberet tam faciliter in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio et gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio. Sed tu, quia omnia potes, et animae profectum semper diligis, adauge majorem gratiam, ut possim tuum complere sermonem, et meam perficere salutem.

3. Domine Deus meus, ne elongeris a me. Deus meus, in auxilium meum respice; quoniam insurrexerunt in me cogitationes vanae, et timores magni affligentes animam meam. Quo modo pertransibo illaesus? quo modo perfringam eos?

Deus. Ego ante te ibo, et gloriosos terrae humiliabo. Aperiam januam carceris, et arcana secretorum revelabo tibi.

4. *Fidelis*. Fac, Domine, ut loqueris; et fugiant a facie tua om-

nes iniquae cogitationes. Haec est spes mea unica et consolatio, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo invocare, et patienter consolationem tuam expectare.

5. Clarifica me, bone Jesu, claritate interni luminis, et educ de habitaculo cordis mei tenebras universas. Cohibe evagationes multas et malas, et elide tentationes vim facientes animae meae.

Pugna fortiter pro me, et expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas, ut fiat pax in virtute tua, et abundantia laudis tuae resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis et tempestatibus: dic mari. Quiesce: dic Aquiloni, Ne flaveris; et erit tranquillitas magna. *Emitte lucem tuam et veritatem tuam*, ut luceant super terram: quia terra sum inanis et vacua, donec illumines me.

CAPUT XVIII.

De evitatione curiosae inquisitionis super alterius vita.

1. *Fidelis.* Effunde, Domine, gratiam tuam desuper: perfunde cor meum rore coelesti: ministra devotionis aquas ad irrigandam faciem terrae, ad producendum fructum bonum et optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad coelestia totum desiderium meum suspende; ut, gustata suavitate supernae felicitatis, pigeat me de terrenis cogitare.

Rape me ad te, et eripe me ab omni creaturarum indurabili consolatione; quia nulla res creata valet appetitum meum plenarie quietare et consolari. Junge me tibi inseparabili dilectionis vinculo: quoniam tu solus amanti sufficis, et ab-

que te frivola et vana sunt universa.

2. *Deus.* Fili, noli esse curiosus, nec vanas gerere solicitudines. Quid hoc vel illud ad te? tu me sequere. Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis? aut iste sic vel sic agat, vel loquatur? Tu non indiges respondere pro aliis; sed pro te ipso rationem reddes. Quid ergo te implicas?

3. Ecce ego omnes cognosco: cuncta quae sub sole fiunt, video. Et scio qualiter cum unoquoque sit; quid cogitet; quid velit, et ad quem finem tendat ejus intentio. Mihi igitur committenda sunt omnia: tu vero te serva in bona pace. Dimitte agitantem agitare, quantum voluerit. Veniet super eum, quicquid fecerit vel dixerit; quia me fallere non potest.

4. Non tibi sit curae de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata homi-

num dilectione. Ista enim generant distractiones, et magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, et abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares, et ostium cordis mihi aperies. Esto providus, et vigila in orationibus, et humilia te in omnibus.

CAPUT XIX.

In quibus firma pax cordis, et verus profectus consistat.

1. *Deus.* Fili, *ego locutus sum: Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Non quo modo mundus dat, ego do vobis*. Pacem omnes desiderant; sed quae ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus et mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia. Si me audieris, et vo-

cem meam sequutus fueris, poteris multa pace frui.

2. *Fidelis*. Quid igitur faciam?

Deus. In omni re attende tibi, quid facias, et quid dicas: et omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, et extra me nihil cupias vel quaeras.

Sed et de aliorum dictis vel factis nihil temere judices: nec cum rebus tibi non commissis te implices; et poterit fieri, ut parum vel raro turberis. Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec pati aliquam cordis vel corporis molestiam, non est praesentis temporis, sed status aeternae quietis.

3. Non ergo existimes, te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem; nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiunt secundum cor tuum. Neque tunc aliquid magni te repu-

tes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis, nec in istis consistit profectus et perfectio hominis.

4. *Fidelis*. In quo ergo, Domine?

Deus. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinae: non quaerendo quae tua sunt, nec in parvo, nec in magno; nec in tempore, nec in aeternitate: ita ut una et aequali facie, in gratiarum actione permaneas inter prospera et contraria, omnia aequa lance pensando.

5. Si fueris tam fortis et longaminis in spe, ut, subtracta omni interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum praeparaveris, nec te justificaveris, nec ut sanctum laudaveris, quasi haec tanta pati non deberes; sed me in omnibus dispositionibus meis justificaveris et sanctum laudaveris; tunc

in vera et recta via pacis ambulabis, et spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

6. *Fidelis.* Domine, hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione coelestium animum relaxare, et inter multas curas quasi sine cura transire, non more torpentis, sed praerogativa quadam liberae mentis, nulli creaturae inordinata affectione adhaerendo.

Obsecro te, piissime Deus meus, praeserva me a curis hujus vitae, ne nimis implicer; a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animae obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non tantum dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mun-

dana, sed ab his quoque miseriis, quae animam servi tui, communi maledicto mortalitatis, poenaliter gravant et retardant, ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

7. O Deus meus, dulcedo ineffabilis! verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem, ab aeternorum amore me abstrahentem, et ad se intuitu cujusdam boni delectabilis praesentis vitae male illicientem.

Non me vincat, Deus meus, non me vincat caro et sanguis: non me decipiat mundus et brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus et astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi. Da pro omnibus mundi consolationibus suavissimam Spiritus sancti tui unctionem; et pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

8. Ecce cibus, potus, vestis ac cetera utensilia ad corporis sustentationem pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa. Tribue talibus fomentis temperate uti; non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet; quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, et quae magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias caro adversus spiritum insolesceret. Inter haec, quaeso, manus tua me regat et doceat; ne quid nimium fiat.

CAPUT XX.

Quod privatus amor a summo bono maxime retardat.

1. *Deus.* Fili, oportet te dare totum pro toto, et nihil tui ipsius esse. Scito quod amor tui ipsius magis nocet tibi, quam aliqua res mun-

di. Nam secundum amorem et affectum quem geris, quaelibet res plus vel minus adhaeret tibi.

Si fuerit amor tuus purus, simplex et bene ordinatus, erit sine captivitate rerum. Noli concupiscere, quod non licet habere. Noli habere, quod te potest impedire, et libertate interiori privare.

2. Mirum est quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committas, cum omnibus quae desiderare potes vel habere. Quare vano moerore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitum meum, et nullum patieris detrimentum.

Si quaesieris hoc vel illud; si volueris esse ibi vel ibi, propter commodum et proprium beneplacitum magis habendum, nunquam eris in quietudine, nec liber a sollicitudine: quia in omni re reperietur aliquis defectus; et in omni loco erit qui adversetur.

3. Juvat igitur non quaelibet res adepta, vel multiplicata exterius, sed potius contempta et decisa ex corde radicitus. Quod non tantum de censu aeris et divitiarum intelligas; sed de honoris etiam ambitu, ac vanae laudationis desiderio: quae omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quaesita forinsecus, si non intus est verum fundamentum pacis; hoc est, nisi steteris in me. Permutare te potes, sed meliorare non potes. Nam occasione orta et accepta, invenies quod fugisti, et amplius; quia adhuc intus est radix.

4. *Fidelis.* Confirma me, Deus, per gratiam sancti Spiritus. Da virtute corroborari in interiorem hominem, et cor meum ab omni inutili solicitudine evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscumque rei

vilis aut praetiosae: sed omnia inspicere sicut transeuntia, et me pariter cum illis transiturum: quia nihil permanet sub sole, ubi *omnia vanitas et afflictio spiritus.*

Deus. O quam sapiens est, qui ista considerat!

5. *Fidelis.* Da mihi, Domine, coelestem sapientiam, ut discam te super omnia quaerere et desiderare, te super omnia invenire; sapere et diligere; et caetera secundum ordinem sapientiae tuae, prout sunt, intelligere.

CAPUT XXI.

De non curandis perversis hominum judiciis et sermonibus.

1. *Fidelis.* Da mihi, Domine, prudenter declinare blandientem, et patienter ferre adversantem: quia haec magna sapientia est, non mo-

veri omni vento verborum, nec aurem male blandienti praebere Sireni: sic enim via incoepta pergitur secure.

2. *Deus.* Fili, non aegre feras, si aliqui de te male senserint, et dixerint quod non libenter audias. Tu deteriora de te ipso sentire debes, et neminem inferiorem te credere.

Si ambulas ad intra, non multum curabis volantia verba. Est non parva prudentia silere in tempore malo, et introrsus ad me converti, nec humano judicio disturbari.

3. Non sit pax tua in ore hominum. Sive enim bene, sive male interpretati fuerint, non ideo es alter homo. Ubi est vera pax et vera gloria? Nonne in me?

Qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere; is multa perfruetur pace. Ex inordinato amore et vano timore, oritur om-

nis inquietudo cordis, et distractio sensuum.

CAPUT XXII.

Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est, et de fiducia recuperandae gratiae.

1. *Fidelis.* Sit nomen tuum, Domine, benedictum in secula, qui voluisti hanc tentationem et tribulationem venire super me. Non possum eam effugere; sed necesse habeo ad te confugere, ut me adjuves, et eam in bonum mihi convertas. Domine, modo sum in tribulatione, et non est cordi meo bene; sed multum vexor a praesenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias: salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in hanc horam,

ut tu clarificeris, cum fuero valde humiliatus, et per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me. Nam ego pauper quid agere possum? et quo ibo sine te? Da patientiam, Domine, etiam hac vice.

2. Adjuva me, Deus meus, et non timebo, quantumcumque gravatus fuero. Et nunc inter haec quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari et gravari: oportet utique ut sustineam: et utinam patienter! donec transeat tempestas haec, et melius fiat.

Potens est autem omnipotens manus tua etiam hanc tentationem a me auferre, et ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam; quemadmodum et prius mecum saepe egisti, Deus meus, misericordia mea. Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior est haec mutatio dexterae Excelsi.

3. *Christus*. Fili, ego Dominus confortans in die tribulationis. Veni ad me cum tibi non fuerit bene. Hoc est, quod maxime impedit consolationem coelestem; quia tardius te convertis ad orationem.

Nam ante quam me interroges, multa interim solatia quaeris, et recreas te in externis; ideoque fit, ut parum omnia prosint, donec advertas, quia ego sum qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam, resumpto spiritu, post tempestatem reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum, dico ego Dominus, ut restaurem universa, non solum integre, sed abundanter et cumulate.

4. Nunquid mihi quicquam est difficile? aut ero similis dicenti, et non facienti? Ubi est fides tua? sta firmiter et perseveranter. Esto lon-

gaminis, et vir fortis: veniet tibi consolatio in tempore suo.

Exspecta me, exspecta: veniam et curabo te. Tentatio est quae te vexat: et formido vana, quae te exterret. Quid importat solicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? Sufficit diei malitia sua.

5. Vanum est et inutile de futuris conturbari vel gratulari; quae forte nunquam evenient. Sed humanum est hujusmodi imaginationibus illud: et parvi adhuc animi signum est tam leviter trahi a suggestione inimici.

Ipse enim non curat, utrum veris, an falsis illudat et decipiat, et utrum praesentium amore, an futurorum formidine prosternat. Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet. Crede in me, et in misericordia mea habeto fiduciam.

Qnando tu putas te elongatum a

me saepe sum propinquior. Quando tu aestimas totum perditum, tunc saepe magis merendi instat lucrum.

6. Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium. Non debes judicare secundum praesens sentire: nec sic gravitati alicui undecumque venienti inhaerere, et eam sic accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

Noli putare te derelictum ex toto; quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem; vel etiam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum coelorum. Et hoc sine dubio magis expedit tibi et ceteris servis meis, ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis.

7. Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris, ne forte eleveris in bono successu; et tibi ipsi placere ve-

lis in eo quod non es.

Quod dedi auferre possum, et restituere cum mihi placuerit. Cum dedero, meum est: cum subtraxero, tuum non tuli; quia meum est omne datum bonum, et omne donum perfectum.

Si quando tibi misero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego cito subvenire possum, et omne onus in gaudium transmutare. Verumtamen justus sum, laudabilis multum, cum sic facio tecum.

8. Si recte sapis, et in veritate aspicis, nunquam debes propter adversa tam dejecte contristari; sed magis gaudere, et gratias agere: immo hoc unicum putare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, et ego diligo vos, dixi dilectis discipulis meis; quos utique misi non ad gau-

dia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, Fili mi, verborum.

CAPUT XXIII.

De neglectu omnis creaturae, ut Creator possit inveniri.

1. *Fidelis*. Domine mi, adhuc bene indigeo majori gratia, si debeo illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire. Nam quam diu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.
Cupiebat libere volare, qui dicebat; *Quis dabit mihi pennas sicut columbae? et volabo, et requiescam.* Quid simplici oculo quietius? quid liberius nihil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem pertransire creaturam, et se ipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare: et videre, te omnium conditorem cum creaturis nihil commune habere. Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis.

2. *Deus*. Fili, ideo tam pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se a perituris creaturis ad plenum sequestrare. Ad hoc magna requiritur gratia, quae animam levet, et supra se ipsam rapiat: et nisi homo sit spiritu elevatus, et ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus, quicquid scit, quicquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit, et in terra jacebit, qui aliquid magni aestimat, nisi unum solum, unum immensum et aeternum bonum. Nam quicquid Deus non est, nihil est, et pro ni-

hilo putari debet.

Est magna differentia inter sapientiam illuminati et devoti viri, et scientiam literati et studiosi clerici. Multo nobilior est illa doctrina, quae de sursum ex divina influentia manat, quam quae laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare: sed quae ad eam requiruntur, non student exercere. Est et magnum impedimentum: quia in signis et in rebus sensibilibus statur, et parum de perfecta mortificatione habetur.

Fidelis. Nescio quid est, et quo spiritu ducimur, et quid praetendimus nos, qui spirituales dici videmur: qui tantum laborem, et ampliorem solicitudinem pro transitoriis et vilibus rebus gerimus, et de interioribus nostris vix raro, plene recollectis sensibus, recogitamus.

4. Proh dolor! Statim post modicam recollectionem foras erumpimus, nec opera nostra districta examinatione trutinamus. Ubi jaceant affectus nostri, non attendimus: et quam impura sint omnia nostra, non deploramus.

Quippe enim omnis caro corruperat viam suam, ideo secutum est diluvium magnum. Cum ergo interior affectus noster corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiae interioris vigoris, corrumpatur.

5. Ex puro corde procedunt fructus bonae vitae. Quantum quis fecerit, quaeritur: sed ex quanta virtute agat, non tam studiose pensatur. An sit fortis, an dives, pulcher, habilis; an bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur.

Sed quam pauper sit spiritu, quam patiens et mitis, quam devo-

tus et internus, a multis tacetur. Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit: illa frequenter fallitur, ista in Deo sperat, et non decipitur.

CAPUT XXIV.

De abnegatione sui, et abdicatione omnis cupiditatis.

1. *Deus.* Fili, non potes perfecte possidere libertatem, nisi totaliter abneges temetipsum. Compediti sunt omnes proprietarii, et sui ipsorum amatores; cupidi, curiosi, gyrovagi, quaerentes semper mollia, non quae sunt Jesu Christi: sed saepe hoc fingentes et componentes, quod non stabit: peribit enim totum, quod non est ex Deo.

Tene breve et consummatum verbum: Dimitte cupiditatem, et invenies requiem. Hoc mente pertra-

cta, et, cum impleveris, omnia intelliges.

2. *Fidelis.* Domine, hoc non est opus unius diei, nec ludus parvulorum: immo in hoc brevi verbo includitur omnis perfectio religiosorum.

3. *Deus.* Fili, non debes averti, nec statim dejici, audita via perfectorum: sed magis ad sublimiora provocari, et saltem ad haec ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset! et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses! sed ad nutum meum pure stares, et ejus, quem tibi praeposui, patris: tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret.

Habes adhuc multa ad relinquendum: quae nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires quod postulas.

4. Suadebo tibi a me emere au-

rum ignitum, ut locuples fias, id est, sapientiam coelestem, omnia infima conculcantem: postpone terrenam sapientiam, omnemque humanam prudentiam, et propriam complacentiam.

Dixi viliora tibi emenda pro pretiosis et altis in rebus humanis. Nam valde vilis et parva, ac pene oblivioni tradita videtur vera ac coelestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quaerens in terra: quam multi ore tenus praedicant, sed vita longe dissentiunt; ipsa tamen est preliosa margarita: a multis abscondita.

CAPUT XXV.

De instabilitate cordis, et de intentione finali ad Deum habenda.

1. *Deus.* Fili, noli credere af-

fectui tuo. Qui nunc est, cito mutabitur in alium. Quam diu enim vixeris, mutabilitati subjectus eris, etiam nolens: ut modo laetus, modo tristis; modo pacatus, modo turbatus; nunc devotus, nunc indevotus; nunc studiosus, nunc acediosus; nunc gravis, nunc levis inveniaris.

Sed stat super haec mutabilia sapiens et bene doctus in spiritu. Non attendit quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis: sed id unum studet, ut tota intentio mentis ejus ad debitum et optimum proficiat finem. Nam sic poterit unus et idem, inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo per tot varios eventus ad me impraetermisse directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constantius inter diversas itur procellas. Sed in multis caligat oculus purae in-

tentionis: respicit enim cito in aliquod delectabile quod occurrit.

Et ideo raro totus liber quis invenitur a naevo propriae inquisitionis. Sic judaei olim venerant in Bethaniam ad Martham et Mariam; non propter Jesum tantum, sed ut et Lazarum viderent. Mundanus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex et rectus; atque ultra omnia mundana et varia ad me dirigendus.

Hic deesse aliquid videtur.

CAPUT XXVI.

Quod amanti sapit super omnia Deus, et in omnibus; et quod in eo solo est vera pax.

1. *Fidelis.* Ecce, Deus meus et omnia! Quid volo amplius? quid felicius desiderare possum? O sapidum et dulce verbum! sed amanti Deum, non mundum, nec ea quae

in mundo sunt.

Deus meus et omnia! Intelligenti satis dictum est, et saepe repetere amanti jucundum est. Te siquidem praesente, jucunda sunt omnia; te autem absente, fastidio sunt cuncta. Tu facis cor tranquillum, et pacem magnam, laetitiamque festivam.

Tu facis bene sentire de omnibus, et in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere; sed si debet gratum esse, et bene sapere, oportet gratiam tuam adesse, et condimento tuae sapientiae condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei non recte sapiet? et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit? Sed deficiunt in sua sapientia mundi sapientes, et ii qui carnem sapiunt: quia illic plurima vanitas, et hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum

mundanorum, et carnis mortificationem sequuntur, vere sapientes esse noscuntur; quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur. Istis sapit Deus: et quicquid boni invenitur in creaturis, id totum referunt ad laudem sui Conditoris.

Dissimilis tamen, et multum dissimilis sapor Creatoris et creaturae est, aeternitatis et temporis: lucis increatae et lucis illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina! fulgura coruscationem de sublimi, penetrantem omnia intima cordis mei: purifica, laetifica, clarifica et vivifica spiritum meum, cum suis potentiis ad inhaerendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet haec beata et desiderabilis hora! ut tua me saties praesentia, et sis omnia in omnibus. Quam diu hoc datum non fue-

rit, nec plenum gaudium erit.

4. Adhuc (proh dolor!) vivit in me vetus homo: non est totus crucifixus: non est perfecte mortuus. Adhuc caro concupiscit fortiter adversus spiritum; bella movet intestina; nec regnum animae patitur esse quietum.

Sed tu, qui dominaris potestati maris, et motum fluctuum ejus mitigas, exurge, adjuva me. Dissipa gentes quae bella volunt: contere eas in virtute tua. Ostende, quaeso, magnalia tua, et glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te, Domine, Deus meus.

5. *Deus*. Fili, nunquam securus es in hac vita: sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria. Inter hostes versaris semper: a dextris et a sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scu-

to patientiae, non eris diu sine vulnere. Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum vera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere Beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia pertransire, et potenti manu uti adversus objecta. Nam vincenti datur manna; et torpenti relinquitur multa miseria.

6. Si quaeris in hac vita requiem, quomodo ad aeternam pervenies? Non componas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam. Quaere veram pacem, non in terris, sed in coelis: non in hominibus, nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire; labores, dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, hu-

miliationes, confusiones, correctiones et despectiones.

Haec juvant ad virtutem: haec probant Christi tironem; haec fabricant coelestem coronam. Ego reddam aeternam mercedem pro brevi labore, et infinitam gloriam pro transitoria confusione.

7. Putas tu quod semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales? Sancti mei non habuerunt semper tales; sed multas gravitates et tentationes varias, magnasque desolationes, quas patienter sustinuerunt; et in omnibus magis sunt confisi Deo quam sibi: scientes quia *Non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam* promerendam.

Vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas, et magnos labores vix obtinuerunt? Exspecta Dominum, viriliter age, et confortare: noli diffidere: noli desiste-

re, sed corpus et animam expone constanter pro gloria Dei. Ego reddam plenissime: ego tecum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXVII.

Contra vana hominum judicia.

1. *Deus.* Fili, jacta cor tuum firmiter in Domino; et humanum ne metuas judicium, ubi te conscientia purum reddit et insontem. Bonum est et beatum talia pati: nec hoc erit grave humili corde, et Deo magis quam sibi confidenti. Multi multa loquuntur, et ideo parva fides est eis adhibenda. Sed et omnibus satisfacere non est possibile.

2. Etsi Paulus in Domino studuit omnibus placere, et omnibus omnia factus est; tamen pro minimo duxit, quod ab humano die ju-

dicatus fuerit. Egit satis pro aliorum aedificatione et salute, quantum in se erat, et poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel despiceretur, prohibere non potuit.

Ideo totum Deo commisit, qui totum noverat: et patientia et humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendacia cogitantium, atque pro libitu suo quaeque jactantium, se defendit. Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaret scandalum.

3. Quis es tu, ut timeas a mortali homine judicari? Hodie est, et cras non comparet. Deum time, et homines non expavesces. Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum prae oculis, et noli contendere verbis querulosis.

Quod si ad praesens videris succumbere, et confusionem pati quam non meruisti; ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam. Sed ad me potius respice in coelum, qui potens sum eripere, et ab omni confusione et injuria liberare, et unicuique reddere secundum opera sua.

CAPUT XXVIII.

De pura et integra resignatione sui ad obtinendam cordis libertatem.

1. *Deus.* Fili, relinque te, et invenies me. Sta sine electione et proprietate, et semper lucraberis. Nam et adjicietur tibi amplior gratia, statim ut temet resignaveris, nec resumpseris.

2. *Fidelis.* Domine, quoties me

resignabo? et in quibus me relinquam?

Deus. Semper, et in omni hora; sicut in parvo, sic et in magno: nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo. Alioquin, quo modo poteris esse meus, et ego tuus? nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus. Quanto celerius hoc ages, tanto melius habebis: et quanto plenius et sincerius, tanto plus mihi placebis, et amplius lucraberis.

3. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione: non enim Deo plene confidunt; ideo providere sibi satagunt. Quidam etiam primo totum offerunt; sed postea, tentatione pulsante, ad propria redeunt: ideo in virtute minime proficiunt. Hi ad veram puri cordis libertatem, et jucundae familiaritatis meae gratiam non pertingent, nisi integra resignatione, et quotidiana sui

immolatione prius facta, sine qua non stat, nec stabit unio fruitiva.

4. Dixi tibi saepissime, et nunc iterum dico: Relinque te; resigna te, et frueris magna interna pace. Da totum pro toto: nihil require, nihil repete: sta pure et inhaesitanter in me, et habebis me. Eris liber in corde, et tenebrae non conculcabunt te.

Ad hoc conare: hoc ora: hoc desidera, ut ab omni proprietate possis spoliari, et nudus nudum Jesum sequi: tibi mori, et mihi aeternaliter vivere. Tunc deficient omnes vanae phantasiae, conturbationes iniquae, et curae superfluae. Tunc etiam recedet immoderatus timor; et inordinatus amor morietur.

CAPUT XXIX.

De bono regimine in externis, et recursu ad Deum in periculis, et quod nihil inconsulte agendum est.

1. *Deus.* Fili, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco, actione seu occupatione externa sis interius liber, et tui ipsius potens: et sint omnia sub te, et non tu sub eis. Ut sis dominus actionum tuarum et rector: non servus, nec emptitius; sed magis exemptus verusque Hebraeus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei: qui stant super praesentia, et speculantur aeterna:

Qui transitoria intuentur sinistro oculo, et dextro coelestia: quos temporalia non trahunt ad inhaerendum; sed trahunt ipsi ea magis ad

bene serviendum, prout ordinata sunt a Deo, et instituta a summo opifice; qui nihil inordinatum reliquit in sua creatura.

2. Si sic in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustrans visa vel audita; sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum ad consulendum Dominum, audies nonnunquam divinum responsum, et redibis instructus de multis praesentibus et futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum pro dubiis et quaestionibus solvendis; fugitque ad orationis adjutorium pro periculis et improbitatibus hominum sublevandis. Sic et tu confugere debes in cordis tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium.

Propterea namque Josue et filii Israel a Gabaonitis leguntur dece-

pti, quia os Domini non prius interrogaverunt: sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAPUT XXX.

Quod homo non debet esse importunus in negotiis.

1. *Deus.* Fili, committe mihi semper causam tuam, et ego eam bene disponam in tempore suo. Exspecta ordinationem meam, et senties inde profectum.

Fidelis. Domine, satis libenter omnes res tibi committo; quia parum potest cogitatio mea proficere. Utinam non multum adhaererem futuris eventibus: sed ad beneplacitum tuum me incunctanter offerrem!

2. *Deus.* Fili mi, saepe homo rem aliquam agere cogitat, quam desiderat: sed cum ad eam pervene-

nerit, aliter sentire incipit; quia affectiones circa idem non sunt durabiles; sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est igitur minimum, etiam in minimis, se relinquere. Verus profectus hominis est abnegatio sui ipsius: et homo abnegatus valde liber est et securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat, et diu noctuque graves insidias molitur, si forte in laqueum deceptionis possit praecipitare incautum. *Vigilate ergo et orate*, Dicit Dominus, *ut non intretis in tentationem.*

CAPUT XXXI.

Quod homo nihil boni ex se habet, et in nullo gloriari potest.

1. *Fidelis.* Domine, *quid est ho-*

mo quod memor es ejus, aut filius hominis quia visitas eum? Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam? Domine, quid possum conqueri, si deseris me? aut quid juste obtendere possum, si quod peto, non feceris?

Certe hoc in veritate cogitare possum et dicere: Domine, nihil sum: nihil possum: nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, et ad nihil semper tendo: et nisi a te fuero adjutus, et interius confirmatus, totus efficior tepidus et dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse est, et permanes in aeternum: semper bonus, justus, et sanctus, bene, juste ac sancte agens omnia, et disponens in sapientia. Sed ego qui ad defectum magis pronus sum, quam ad profectum, non sum semper in eodem statu perdurans: quia semper tem-

pora mutantur super me.

Veruntamen cito melius fit, cum tibi placuerit, et manum porrexeris adjutricem: quia tu solus sine humano suffragio potes auxiliari, et in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur: sed in te uno cor meum convertatur et quiescat.

3. Unde si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor te quaerere, quia non est homo qui me consoletur; tunc merito possem de gratia tua sperare, et de dono novae consolationis exsultare.

Gratias tibi ago, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit. Ego autem vanitas, et nihilum ante te, inconstans homo et infirmus. Unde ergo possum gloriari? aut cur appeto reputari?

Numquid non de nihilo? et hoc vanissimum est.

4. Vere inanis gloria, mala pestis est, vanitasque maxima; quia a vera retrahit gloria, et coelesti spoliat gratia. Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

Est autem vera gloria et exsultatio sancta gloriari in te, et non in se; gaudere in nomine tuo, non in virtute propria; nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur igitur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, mihi autem nihil attribuatur de laudibus hominum. Tu gloria mea: tu exsultatio cordis mei: in te gloriabor et exsultabo tota die: pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

5. Quaerant Judaei gloriam quae

ab invicem est; ego hanc requiram quae a solo Deo est. Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, aeternae gloriae tuae comparata, vanitas est et stultitia.

O veritas mea! O misericordia mea! Deus meus! Trinitas beata! tibi soli laus, virtus, honor et gloria per infinita secula seculorum. Amen.

CAPUT XXXII.

De contemptu omnis temporalis honoris, et humani solatii.

1. *Deus.* Fili, non tibi grave sit, si videas alios honorari et elevari, te autem despici et humiliari. Erige cor tuum ad me in coelum, et non contristabit te contemptus hominum in terra.

2. *Fidelis.* Domine, in caecita-

te sumus, et vanitate cito seducimur. Si recte me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura: unde nec juste habeo conqueri adversum te.

Quia autem frequenter et graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura. Mihi igitur juste debetur confusio et contemptus, tibi autem laus, honor et gloria.

Et nisi me ad hoc praeparavero, ut velim libenter ab omni creatura despici et relinqui, atque penitus nihil videri; non possum interius pacificari et stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque tibi plane uniri.

3. *Deus*. Fili, si ponis pacem tuam in aliqua persona propter tuum convenire et sentire, instabilis eris et impacatus: sed si recursum habes ad semper viventem et manentem Veritatem, non contristabit te amicus recedens, aut moriens.

In me debet amici dilectio stare, et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, et multum carus in hac vita. Sine me non valet, nec durabit amicitia; nec est vera et munda dilectio quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optes esse consortio.

4. Tanto magis homo Deo appropinquat, quanto ab omni terreno solatio longius recedit. Tanto etiam altius ascendit ad Deum, quanto profundius in se descendit, et plus sibi ipsi vilescit.

Qui autem aliquid boni sibi attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quaerit.

5. Si scires te perfecte annihilare, atque ab omni humano et terreno amore evacuare, tunc debe-

rem in te cum magna gratia emanare. Sed quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce igitur te in omnibus propter Creatorem vincere; et tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere. Quantumcumque modicum sit, si inordinate diligitur et desideratur, retardat a summo bono, et vitiat.

CAPUT XXXIII.

Contra vanam et secularem scientiam.

1. *Deus*. Fili, non moveant te pulchra et subtilia hominum dicta: non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute. Attende verba mea, quae corda accendunt, et mentes illuminant; inducunt compunctionem, et veram ingerunt consolationem.

Nunquam ad hoc legas verbum meum, ut doctior aut sapientior possis videri; sed ut studeas mortificationem vitiorum: quia haec tibi amplius proderit, quam notitia multarum difficilium quaestionum. Cum multa legeris et cognoveris, ad unum semper oportet te redire principium.

2. Ego sum qui doceo hominem scientiam; et clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri. Cui ego loquor, is cito sapiens erit, et multum in spiritu proficiet. Vae illis qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, et de via mihi serviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit magister magistrorum, Christus Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones; hoc est, singulorum examinaturus conscientias: et tunc scrutabitur Hierusalem in

lucernis, et manifesta erunt abscondita tenebrarum, tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum qui humilem in puncto elevo mentem, ita ut plures aeternae veritatis capiat rationes, quam si quis decem annis studuisset in scholis. Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine impugnatione argumentorum.

Ego sum qui doceo terrena despicere, praesentia fastidire, coelestia quaerere, aeterna sapere, honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, et extra me nihil cupere, et me super omnia ardenter amare. Nam quidam, amando me intime, didicit divina, et loquebatur mirabilia. Plus profecit in relinquendo omnia, quam in studendo subtilia.

4. Sed aliis loquor communia, aliis specialia. Aliquibus in signis

et figuris dulciter appareo; quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum; sed omnes non aeque informat: quia intus sum doctor veritatis, cordis scrutator, cogitationum intellector, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum judico.

CAPUT XXXIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. *Deus.* Fili, in multis oportet te esse inscium, et aestimare te tanquam mortuum super terram, et cui totus mundus crucifixus est. Multa etiam oportet te surda aure transire, et quae tuae pacis sunt, magis cogitare.

Utilius est oculos a rebus displicentibus avertere, et unicuique suum

sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire. Si bene steteris cum Deo, et ejus judicium aspexeris, facilius te victum portabis.

Desunt hic quaedam.

2. *Fidelis.* O Domine, quonam devenimus! Ecce damnum defletur temporale: pro modico quaestu laboratur et curritur; et spirituale detrimentum in oblivionem transit, ex vix sero recolitur. Quod parum vel nihil prodest, attenditur; et quod summe necessarium est, negligitur et praeteritur: quia totus homo ad externa defluit, et nisi cito resipiscat, libens in exterioribus jacet.

Hic deest folium saltem unum.

CAPUT XXXV.

Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum.

1. *Fidelis.* Da mihi *auxilium*, Domine, *de tribulatione; quia vana salus hominis.* Quam saepe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi! Quoties etiam ibi reperi, ubi minus praesumpsi!

Vana ergo spes in hominibus: salus autem justorum in te, Deus. Benedictus sis, Domine Deus, in omnibus quae nobis accidunt. Infirmi sumus, et instabiles: cito fallimur et permutamur.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat? Sed qui in te, Domine confidit, ac simplici te cor-

de quaerit, non tam facile labitur.

Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocumque modo etiam fuerit implicatus, citius per te eruetur, aut a te consolabitur; quia tu non deseris in te sperantes usque in finem.

3. Rarus fidus amicus, in cunctis perseverans amici pressuris. Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus; et praeter te non est alter talis. O! quam bene sapuit illa anima sancta quae dixit, *Mens mea solidata est, et in Christo fundata*!

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me solicitaret; nec verborum jacula me moverent. Quis omnia praevidere, quis praecavere futura mala sufficit? Si praevisa etiam saepe laedunt; quid improvisa nisi graviter feriunt?

4. Sed quare mihi misero non melius providi? Quare etiam aliis tam

facile credidi? Sed homines sumus: nec aliud quam fragiles homines sumus: etiamsi angeli a multis existimamur et dicimur.

Cui credam, Domine? cui credam? nisi tibi, qui Veritas es quae non fallit, nec falli potest. Omnis homo mendax, infirmus, instabilis, et labens maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod verum in facie videtur.

5. Quam prudenter praemonuisti cavendum ab hominibus! quia inimici hominis domestici ejus: nec credendum esse, si quis dixerit, Ecce hic, aut ecce illic. Doctus sum damno meo; et utinam ad cautelam majorem, et non ad insipientiam mihi!

Cautus esto, ait quidam: cautus esto; serva apud te quod dico. Et dum ego sileo, et absconditum credo, nec ille silere potest, quod sileri petiit: sed statim pro-

dit me et se; et abit.

Ab hujusmodi rabulis et incautis hominibus protege me, Domine; ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam. Verbum verum et stabile da in os meum, et linguam callidam longe fac a me, nam quod nolo mihi fieri, id alteri ne faciam, omnimode cavere debeo.

6. O! quam bonum et pacificum est de aliis silere! nec indifferenter omnia credere; neque de facili ulterius effari: paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quaerere: nec omni vento verborum circumferri; sed omnia interna et externa, secundum tuae beneplacitum voluntatis, optare perfici.

7. Quam pro tutum conversatione coelestis gratiae humanam fugere apparentiam! nec appetere quae foris admirationem praebent: sed ea tota sedulitate sectari, quae vi-

tae emendationem dant et fervorem.

Quam multis nocuit virtus scita, ac praepropere laudata! Rursum quam saepe profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quae tota tentatio fertur, ea militia!

CAPUT XXXVI.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.

1. *Deus.* Fili, sta firmiter, et spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verbera quae per aërem volant, sed lapidem non laedunt? Si reus es, cogita quod te libenter velis emendare. Si nihil tibi conscius es, pensa quod velis pro Deo libenter hoc sustinere. Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales.

2. Et quare tam parva tibi ad cor transeunt? nisi quia adhuc carnalis es, et homines magis quam oportet, attendis. Nam quia despici metuis, idcirco reprehendi pro excessibus non vis; et excusationum quaeris umbracula. Sed inspice te melius, et agnosces quia vivit adhuc in te mundus, et vanus amor placendi hominibus.

Cum etiam bassari refugis et confundi pro defectibus tuis, constat utique, quod nec vere humilis es, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. Sed audi verba mea, et non curabis decem millia verba hominum.

3. Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quae fingi malitiosissime possent, quid tibi nocerent? si ea omnino transire permitteres, nec pluris quam festucam perpenderes. Numquid vel unum capillum tibi evellere possunt?

Sed qui cor intus non habet, nec Deum prae oculis, faciliter verbo movetur vituperationis: qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appetit, absque humano terrore erit. Ego enim sum judex et cognitor omnium secretorum: ego scio qualiter res acta est: ego injuriantem novi, et sustinentem.

4. A me exiit verbum istud: me permittente, hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Ego reum et innocentem judicabo: sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

Testimonium hominum saepe fallit: meum judicium verum est; stabit, et non subvertetur. Latet plerumque, et paucis ad singula patet: nunquam tamen errat, nec errare potest; etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

5. Ad me ergo recurrendum est in omni judicio, nec proprio inni-

tendum arbitrio. Justus enim non conturbatur, quicquid ei a Deo acciderit. Etiamsi injuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, si per alios rationabiliter excusatur. Pensat namque, quia ego sum scrutans corda et renes; qui non judico secundum faciem et humanam apparentiam. Nam saepe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

6. *Fidelis*. Domine Deus, juste judex, fortis et patiens, qui hominum nosti fragilitatem et pravitatem, esto robur meum, et tota fiducia mea. Non enim mihi sufficit conscientia mea: tu nosti quod ego non novi, et ideo in omni reprehensione me humiliare debui, et mansuete sustinere.

Ignosce ergo mihi propitius, quoties sic non egi, et dona iterum gra-

tiam amplioris sufferentiae. Melior est enim mihi tua copiosa misericordia ad consecutionem indulgentiae, quam mea opinata justitia pro defensione latentis conscientiae.

Etsi nihil mihi conscius sum; tamen in hoc justificare me non possum; quia, remota misericordia tua, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

CAPUT XXXVII.

Quod omnia gravia pro aeterna vita toleranda sunt.

1. *Deus.* Fili, non frangant te labores quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque: sed mea promissio in omni eventu te roboret et consoletur. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram.

Non hic diu laborabis, nec semper gravaberis doloribus. Expecta paulisper, et videbis celerem finem malorum. Veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus. Modicum est et breve, omne quod transit cum tempore.

2. Age ergo quod agis: fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria. Digna est his omnibus, et majoribus praeliis vita aeterna.

Veniet pax in die una, quae nota est Domino: et erit non dies, neque nox hujus temporis; sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, et requies secura. Non dices tunc; *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* nec clamabis: *Hei mihi! quia incolatus meus prolongatus est*: quoniam praecipitabitur mors, et salus erit indeficiens; anxietas nulla, jucunditas beata,

societas dulcis et decora.

3. O! si vidisses Sanctorum in coelo coronas perpetuas! quantaque nunc exultant in gloria, qui huic mundo olim erant contemptibiles, et quasi vita ipsa indigni putabantur! profecto te statim humiliares usque ad terram, et affectares potius omnibus subesse, quam uni praeesse.

Nec hujus vitae laetos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes; et pro nihilo inter homines reputari, maximum lucrum duceres.

4. O! si tibi haec saperent, et profunde ad cor transirent! quo modo auderes vel semel conqueri? Nonne pro vita aeterna cuncta laboriosa sunt toleranda? Num est parvum quid, lucrari aut perdere regnum Dei?

Leva igitur faciem tuam in coelum. Ecce Ego, et omnes sancti

mei mecum, qui in hoc seculo magnum habuere certamen: modo gaudent, modo consolantur, modo securi sunt, modo requiescunt, et sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

CAPITIS XXXVII.

CONTINUATIO.

De die aeternitatis, et hujus vitae angustiis.

1. *Fidelis.* O Supernae civitatis mansio beatissima! O dies aeternitatis clarissima, quam nox non obscurat, sed summa Veritas semper irradiat! Dies semper laeta! semper secura! et nunquam statum mutans in contraria!

O! utinam dies illa illuxisset, et cuncta haec temporalia finem accepissent! Lucet quidem Sanctis per-

petua claritate splendida; sed non nisi a longe et per speculum peregrinantibus in terra. Norunt coeli cives, quam gaudiosa sit illa: gemunt exsules filii Evae, quod amara et taediosa sit ista.

2. Dies hujus temporis pauci sunt et mali, pleni doloribus et angustiis; ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O! quando finis horum multorum laborum? quando liberabor a misera servitute vitiorum? Quando memorabor, Domine, tui solius? quando ad plenum laetabor in te? Quando ero sine ullo im-

pedimento, et in vera libertate, sine ullo gravamine mentis et corporis?

Quando erit pax solida? pax imperturbabilis et secura? pax intus et foris? pax ab omni parte firma? Jesu bone! quando stabo ad videndum te? quando contemplabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus? O! quando ero tecum in regno tuo, quod praeparasti dilectis tuis ab aeterno?

4. Relictus sum pauper et exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, et infortunia maxima. Consolare exsilium meum: mitiga dolorem meum; quia ad te suspirat omne desiderium meum; Nam onus mihi totum est, quicquid mundus hic offert ad solatium. Desidero te intime frui; sed nequeo apprehendere.

Opto coelestibus inhaerere; sed deprimunt res temporales, et immortificatae passiones. Mente omnibus rebus superesse volo; carni

autem invitus subesse cogor. Sic ego infelix homo mecum pugno; et factus sum mihimetipsi gravis, dum spiritus sursum, et caro deorsum esse quaerit.

5. O! quid intus patior! dum mente coelestia tracto, et mox carnalium cogitationum turba occurrit oranti. Deus meus! ne elongeris a me, neque declines in ira a servo tuo. Fulgura coruscationem tuam, et dissipa eas: emitte sagittas tuas, et conturbentur omnes phantasiae inimici.

Recollige sensus meos ad te: fac me oblivisci omnium mundanorum. Da cito abjicere et contemnere omnia phantasmata vitiorum. Succurre mihi aeterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas. Adveni, coelestis suavitas, et fugiat a facie tua omnis impuritas.

6. Ignosce quoque mihi, et misericorditer indulge, quoties prae-

ter te aliud in oratione revolvo. Confiteor etenim vere, quod valde distracte me habere consuevi. Nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo: sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ibi cogitatio mea est. Ibi est frequenter cogitatio mea, ubi est quod amo: hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex usu placet. Unde tu, veritas, aperte dixisti, *Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.*

7. Si coelum diligo, libenter de coelestibus penso. Si mundum amo, felicitatibus mundi congaudeo, et de adversitatibus ejus tristor. Si carnem diligo, quae carnis sunt saepissime imaginor. Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare me delectat. Quaecumque enim diligo, de his libenter loquor et audio, atque talium imagines ad domum mecum reporto.

Sed beatus ille homo! qui propter te, Domine, omnibus creaturis abeundi licentiam tribuit; qui naturae vim facit, et concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut, serenata conscientia, puram tibi orationem offerat, dignusque sit angelicis choris interesse, omnibus terrenis foris et intus exclusis.

CAPUT XXXVIII.

De desiderio aeternae vitae, et quanta sint bona certantibus promissa.

1. *Deus.* Fili mi, cum tibi desiderium aeternae beatitudinis desuper infundi sentis, et de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis; dilata cor tuum, et omni desiderio

hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernae bonitati gratias, quae tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter sublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo; aut conatu accipis; sed sola dignatione supernae gratiae et divini respectus: quatenus in virtutibus et majore humilitate proficias, et ad futura certamina te praepares, mihique toto cordis affectu adhaerere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, saepe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit. Sic et aliquorum desideria ad coelestia flagrant; et tamen ii a tentatione et carnali affectu liberi non sunt. Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt. Tale est etiam saepe tuum desiderium, quod in-

sinuasti esse tam importunum. Non enim hoc est purum et perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile et commodum, sed quod mihi acceptabile est et honorificum: quia si recte judicas, meam ordinationem tuo desiderio, et omni desiderato praeferre debes, ac sequi. Novi desiderium tuum, et frequentes gemitus audivi. Jam velles esse in libertate gloriae filiorum Dei: jam te delectat domus aeterna, et coelestis patria gaudio plena.

Sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, tempus belli videlicet, tempus laboris et probationis. Optas summo repleri bono; sed non potes hoc assequi modo. Id ego sum: exspecta me, donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terra, et in multis exercitandus. Conso-

latio tibi interdum dabitur: sed copiosa satietas non concedetur. Confortare igitur, et esto robustus tam in agendo, quam in patiendo naturae contraria. Oportet te novum inducere hominem, et in alium virum mutari.

Oportet te saepe agere quod non vis: et quod vis, oportet te relinquere. Quod aliis placet processum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet. Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur. Petent alii, et accipient: tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum; de te autem tacebitur. Aliis hoc vel illud committetur; tu autem ad nihil utilis judicaberis. Propter hoc natura aliquando contristabitur, et magnum certamen sustinebit: sed magnum bonum inde consequeris, si silens haec portaveris. In his et similibus multis pro-

bari solet fidelis Domini servus, qualiter se abnegare et in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid in quo tantum mori indiges, sicut in videndo et patiendo, quae voluntati tuae adversa sunt; maxime autem quando disconvenientia, et quae minus utilia tibi apparent, fieri jubentur. Et quia non audes resistere altiori potestati sub domino constitutus, ideo durum tibi videtur ad nutum alterius ambulare, et omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, Fili, horum laborum fructum, celerem finem, atque praemium nimis magnum; et non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiae tuae solamen. Nam pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in coelis.

Ibi quippe invenies omne quod voles, omne quod desiderare po-

tes. Ibi aderit tibi facultas omnis boni sine timore amittendi. Ibi voluntas tua, una semper mecum, nihil cupiet extraneum vel privatum. Ibi nullus resistet tibi: nemo de te conqueretur: nemo te impediet: nihil obviabit; sed cuncta desiderata simul erunt praesentia; totumque affectum tuum reficient, et adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam pro contumelia perpessa, pallium laudis pro moerore, pro loco novissimo sedem regni in secula. Ibi apparebit fructus obedientiae: gaudebit labor poenitentiae; et humilis subjectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo te inclina humiliter sub omnium manibus; nec sit tibi curae quis hoc dixerit vel jusserit; sed hoc magnopere curato, ut sive praelatus, sive minor, sive aequalis, aliquid a te exposcerit, vel jusserit, pro bono totum acci-

pias, et sincera voluntate studeas adimplere.

Quaerat alius hoc, alius illud; glorietur ille in illo, et iste in isto, laudeturque millies et millies: tu autem nec in isto nec in illo, sed in tui ipsius gaude contemptu, et in mei solius beneplacito et honore. Hoc optandum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem, Deus semper in te glorificetur.

CAPITIS XXXVIII.

CONTINUATIO.

Qualiter homo desolatus debeat in manus Dei se offerre.

1. *Fidelis.* Domine Deus, sancte Pater, sis nunc et in aeternum benedictus; quia sicut vis, sic factum est; et quod facis, bonum est. Laetetur in te servus tuus,

non in se, nec in aliquo alio: quia tu solus laetitia vera, tu spes mea et corona mea: tu gaudium meum et honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod a te accepit, etiam sine merito suo? Tua sunt omnia quae dedisti, et quae fecisti. Pauper ego sum, et in laboribus a juventute mea; et contristatur anima mea, nonnunquam usque ad lacrymas; quandoque etiam conturbatur in se ipsa propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium: pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis a te pascuntur. Si das pacem, si gaudium sanctum infundis; erit anima servi tui plena modulatione, et devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut saepe soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum; sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvabuntur: quia non est illi, si-

cut heri et nudius tertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, et sub umbra alarum tuarum protegebatur a tentationibus irruentibus.

3. Pater juste et semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus. Pater amande, dignum est ut hora hac patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetuo venerande, venit hora quam ab aeterno praesciebas affuturam, ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus; vivat vero semper apud te intus: paululum vilipendatur, humilietur, et deficiat coram hominibus; passionibus conteratur et languoribus, ut iterum tecum in aurora novae lucis resurgat, et in coelestibus clarificetur. Pater sancte, tu sic ordinasti, et sic voluisti; et hoc factum est quod ipse praecepisti.

4. Haec est enim gratia ad ami-

cum tuum, pati et tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque, a quocumque, et quomodocumque id permiseris fieri. Sine consilio et providentia tua, sicut et sine causa nihil fit in terra.

Bonum mihi est, Domine, quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas, et omnes elationes cordis atque praesumptiones abjiciam. Utile mihi est quod confusio cooperuit faciem meam, ut ad te potius quam ad homines ob consolationem recurram.

Didici etiam ex hoc inscrutabile judicium tuum expavescere, qui affligis justum cum impio, sed non sine aequitate et justitia.

5. Gratias ago tibi, quia non pepercisti malis meis; sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, et immittens angustias foris et intus.

Non est qui me consoletur ex

omnibus qui sub coelo sunt, nisi tu, Domine Deus meus, coelestis medicus animarum, qui percutis et sanas, deducis ad inferos, et reducis. Disciplina tua super me, et virga tua ipsa me docebit.

6. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis ego sum, et sub virga correctionis tuae me inclino. Percute dorsum meum et collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam tortuositatem meam.

Fac me pium et humilem discipulum, sicut benefacere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum. Tibi me et omnia mea ad corrigendum commendo: melius enim est hic corripi, quam in futuro.

Tu scis omnia et singula, et nihil te latet in humana conscientia. Ante quam fiant, tu nosti ventura: et non opus est tibi ut quis te doceat, aut admoneat de his quae geruntur in terra. Tu scis, quid expediat ad

profectum meum, et quantum conducat tribulatio ad rubiginem vitiorum meorum purgandam.

7. Fac mecum secundum desiderium et beneplacitum tuum; et ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius nec clarius quam tibi soli notam. Da mihi, Domine, hoc scire quod sciendum est, hoc amare quod amandum est, hoc laudare quod tibi summe placet, hoc reputare quod tibi praetiosum est, hoc vituperare quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare; sed in judicio vero de visibilibus et spiritualibns discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur saepe hominum sensus in judicando: falluntur et ama-

tores seculi visibilia tantummodo amando. Numquid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major?

Fallax fallacem, vanus vanum, caecus caecum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat, et veraciter magis confundit, dum inaniter laudat. Nam *quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, et non amplius*, ait humilis Franciscus.

CAPUT XXXIX.

Quod cum deficitur a summis, debet homo humilibus operibus insistere, seque existimare dignum non consolatione, sed verberibus.

1. *Deus*. Fili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed neces-

se habes interdum ob originalem corruptelam ad inferiora descendere, et onus corruptibilis vitae etiam invite et cum taedio portare.

Quam diu mortale corpus geres, tam diu taedium senties et gravamen cordis. Oportet ergo saepe in carne de carnis onere gemere, eo quod non vales spiritualibus studiis, et divinae contemplationi indesinenter inhaerere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere, et in bonis te actibus recreare; adventum meum et supernam visitationem firma confidentia expectare, exsilium tuum et ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris, et ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, et interna quiete perfrui. Expandam coram te prata Scripturarum, ut, dilatato corde, currere incipias

viam mandatorum meorum; et dicas, *Non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis.*

3. *Fidelis.* Domine, non sum dignus consolatione tua; nec aliqua spirituali visitatione: et ideo juste mecum agis, quando me inopem et desolatum relinquis. Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil aliud dignus sum, quam flagellari et puniri: quia graviter et saepe te offendi, et in multis valde deliqui. Ergo, vera pensata ratione, nec minima dignus sum consolatione.

Sed tu, clemens et misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuae in vasa misericordiae tuae, etiam praeter omne proprium meritum, dignaris consolari servum

tuum supra humanum modum. Tuae enim consolationes non sunt sicut humanae consolationes.

4. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam coelestem consolationem? Ego nihil boni me egisse recolo; sed semper ad vitia pronum, et ad emendationem pigrum fuisse. Verum est, et negare non possum: si aliter dicerem, tu stares contra me, et non esset qui me defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum et ignem aeternum? In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio et contemptu: nec decet me inter devotos tuos commemorari.

Et licet hoc aegre dicam: tamen adversum me pro veritate peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare. Quid dicam reus et omni confusione plenus?

5. Non habeo os loquendi, nisi tantum hoc verbum. Peccavi, Domine, peccavi, miserere mei: ignosce mihi. Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, ante quam vadam ad terram tenebrosam, et opertam mortis caligine.

Et quid a tam maxime reo et misero peccatore requiris, nisi ut conteratur, et humiliet se pro delictis suis. In vera contritione et cordis humiliatione nascitur spes veniae, reconciliatur perturbata conscientia, recuperatur gratia perdita, tuetur homo a ventura ira, et occurrunt sibi mutuo in osculo sancto Deus et poenitens anima.

6. Humilis peccatorum contritio acceptabile tibi est, Domine, sacrificium, longe suavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum. Hoc etiam est gratum unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti, quia cor contritum

et humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii a facie irae inimici. Ibi emendatur et abluitur, quicquid prius male factum est et inquinatum.

CAPUT XL.

Gratia Dei non datur terrena sapientibus.

1. *Deus.* Fili, pretiosa est gratia mea: non patitur se misceri rebus extraneis, nec consolationibus terrenis. Abjicere te ergo oportet omnia impedimenta Gratiae, si optas ejus infusionem suscipere. Pete secretum tibi: ama solus habitare tecum: nullius require confabulationem; sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam habeas mentem, et puram conscientiam.

Totum mundum nihili aestima:

Deo vacare omnibus antepone. Non enim potes mihi vacare, et in transitoriis pariter delectari. A notis et a caris amicis oportet te elongari, et ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat beatus apostolus Petrus, ut tanquam advenas et peregrinos in hoc mundo abstineant se Christi fideles a carnalibus desideriis, quae militant adversus animam.

2. O! quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo! Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, aeger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si vult esse vere spiritualis, oportet eum renunciare tam remotis quam propinquis, et a nemine magis cavere, quam a se ipso. Si temetipsum perfecte vin-

ceres, cetera facilius subjugares.

Perfecta namque victoria est, de semetipso triumphare. Qui enim semetipsum sic subjectum tenet, ut sensualitas rationi, et ratio in cunctis obediat mihi: hic vere victor est sui, et dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet te viriliter incipere, et securim ad radicem ponere, ut evellas et destruas occultam et inordinatam inclinationem ad te ipsum, et ad omne privatum et mundiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo semetipsum nimis inordinate diligit, pene totum pendet, quicquid radicaliter vincendum est. Quo devicto et subacto malo, pax magna et tranquillitas erit continuo.

Sed quia pauci sibi ipsis perfecte mori laborant, nec plene extra se tendunt; propterea in se impa-

cati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem libere mecum ambulare desiderat, necesse ei est, ut omnes pravas et inordinatas affectiones suas mortificet; neque ulli creaturae privato amore concupiscenter inhaereat.

CAPUT XLI.

De diversis motibus naturae et gratiae.

1. *Deus.* Fili, diligenter adverte motus Naturae et Gratiae, quia valde contrarie et subtiliter moventur; et vix nisi a spirituali et intime illuminato homine discernuntur. Omnes quidem bonum appetunt, et aliquid boni in suis dictis et factis praetendunt: ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est: multos tra-

hit, illaqueat et decipit, et se semper pro fine habet: sed Gratia simpliciter ambulat, et ab omni specie mali declinat: fallacias non praetendit, et omnia pure propter Deum agit, in quo et finaliter requiescit.

3. Natura invita moritur: non vult premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari: Gratia vero studet mortificationi propriae, resistit sensualitati, quaerit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate frui; sed amat sub disciplina teneri.

Non alicui cupit dominari; sed sub Deo semper vivere, stare et esse: atque propter Deum omni humanae creaturae parata est humiliter inclinari.

4. Natura pro suo commodo laborat: et quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit: Gratia autem non quid sibi utile et commodum sit, sed quid multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem et reverentiam accipit: Gratia vero omnem gloriam et honorem Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet et contemptum: Gratia autem gaudet pro nomine Jesu contumeliam pati.

7. Natura otium amat, et quietem corporalem: Gratia autem vacua esse non potest; sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quaerit praetiosa habere et pulchra, et abhorret vilia et grossa: Gratia vero simplicibus delectatur et humilibus: aspera non aspernatur; nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur de damno, irritatur levis injuriae verbo: sed Gratia attendit aeterna; non inhaeret temporalibus, in perditione rerum non turbatur; neque verbis durioribus acerbatur.

10. Natura peritura desiderat: sed Gratia thesaurum suum et gaudium in coelo, ubi nihil perit, constituit.

11. Natura cupida est, et libentius accipit quam donat; amat propria et privata: Gratia autem pia est et communis, vitat singularia, contentatur paucis, beatius judicat dare quam accipere.

12. Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitatem et discursus: sed Gratia trahit ad Deum et ad virtutes, renunciat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

13. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum: sed Gratia in solo Deo quaerit consolari, et in summo bono super omnia desiderabilia delectari.

14. Natura totum agit propter lucrum et commodum proprium, ni-

hil gratis facere potest; sed aut aequale, aut melius, aut laudem, aut favorem pro benefactis consequi sperat; et multum ponderari sua gesta et dona concupiscit: Gratia vero nihil temporale quaerit; nec aliud praemium quam Deum solum pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantùm illa sibi ad assecutionem aeternorum valeant deservire.

15. Natura gaudet de amicis multis et propinquis, gloriatur de nobili loco et ortu generis, arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus: Gratia autem et inimicos diligit; nec de amicorum turba extollitur: nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus ibi major fuerit.

Favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti: congaudet veraci, non fallaci: exhortatur semper bonos melio-

ra charismata aemulari, et Filio Dei per virtutes assimilari.

16. Natura de defectu et molestia cito conqueritur: Gratia constanter fert inopiam.

17. Natura omnia ad se reflectit; pro se certat et arguit: Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant: nihil boni sibi ascribit, nec de se arroganter praesumit. Non contendit, nec suam sententiam aliis praefert; sed in omni sensu et intellectu, aeternae sapientiae ac divino examini se submittit.

18. Natura appetit scire secreta, et nova audire: vult exterius apparere, et multa per sensus experiri; desiderat agnosci et ea agere, unde laus et admiratio procedit: sed Gratia non curat nova nec curiosa percipere; quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum, cum nihil novum ac durabile sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam et ostentationem devitare, laudanda et miranda humiliter abscondere, et de omni re et de omni scientia utilitatis fructum, atque Dei laudem et honorem quaerere. Non vult se, nec sua praedicari: sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera caritate largitur.

19. Haec gratia supernaturale lumen est, et quoddam Dei speciale donum. Proprie electorum est signaculum, et pignus salutis aeternae, quae hominem de terrenis ad coelestia amanda sustollit, et de carnali spiritualem efficit.

Quanto igitur amplius Natura premitur et vincitur, tanto major Gratia infunditur; et quotidie novis visitationibus interior homo secundum imaginem Dei reformatur.

CAPITIS XLI.

CONTINUATIO.

De corruptione naturae, et efficacia, gratiae divinae.

1. *Fidelis.* Domine Deus meus, qui me creasti ad imaginem et similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti mihi tam magnam et necessariam ad salutem; ut vincam pessimam naturam meam, me trahentem ad peccata et in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati contradicentem legi mentis meae, et captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa. Opus est gratia tua, et magna gratia, ut ea vincatur.

2. Natura ad malum semper prona est ab adolescentia sua. Nam, ea per primum hominem Adam lapsa, et vitiata per peccatum, in omnes homines poena hujus maculae descendit; ut ipsa natura, quae bona et recta a te condita fuit, pro vitio jam et infirmitate corruptae naturae ponatur, eo quod motus ejus sibi relictus ad malum et ad inferiora trahit.

Nam modica vis quae remansit, est tanquam scintilla quaedam latens in cinere. Haec est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc modicum habens boni et mali judicium, veri falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne quod approbat; nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod condelector legi tuae secundum interiorem hominem, sciens manda-

tum tuum esse bonum, justum et sanctum: arguens etiam omne malum, et docens peccatum fugere.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio quam rationi. Hinc est, quod velle bonum adjacet mihi; perficere autem non invenio. Hinc saepe multa bona propono: sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio et deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco; et qualiter agere debeam, satis clare video: sed propriae corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O! quam maxime est mihi necessaria, Domine, gratia tua ad inchoandum bonum, ad proficiendum, et ad perficiendum! Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratia.

O vere coelestis gratia! sine qua nulla sunt propria merita; nulla quo-

que dona naturae ponderanda. Nihil artes, nihil scientiae, nihil divitiae, nihil pulchritudo, nihil fortitudo, nihil ingenium, nihil eloquentia valent apud te, Domine, sine gratia.

Nam dona naturae bonis et malis sunt communia; electorum autem proprium bonum est gratia sive dilectio: qua qui sunt insigniti, ii digni habentur vita aeterna. Tantum eminet haec gratia, ut nec donum prophetiae, nec signorum operatio, nec quantumlibet alta speculatio aliquid aestimentur sine ea. Sed neque fides, neque spes, neque aliae virtutes tibi acceptae sunt sine caritate et gratia.

5. O beatissima gratia! quae pauperem spiritu virtutibus divitem facis, et divitem multis bonis humilem corde reddis; veni, descende in me: reple me mane consolatione tua: ne deficiat prae lassitudine et ari-

ditate mentis anima mea.

Obsecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis. Sufficit enim mihi gratia tua, ceteris non obtentis, quae desiderat natura. Si fuero tentatus et vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

6. Ipsa est fortitudo mea: ipsa consilium confert et auxilium. Cunctis hostibus potentior est, et sapientior universis sapientibus. Magistra est veritatis, doctrix disciplinae, lumen cordis, solamen pressurae, fugatrix tristitiae, ablatrix mali timoris, nutrix devotionis, et productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, et stipes inutilis, aptus ad ejiciendum? *Tua ergo me, Domine, gratia semper praeveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter praestet esse intentum, per Jesum Christum Filium tuum.* Amen.

CAPUT XLII.

Quod nos ipsos abnegare debemus, et Christum imitari per crucem.

1. *Deus.* Fili, quantum a te valebis exire, tantum in me poteris transire. Sicut nihil foris concupiscere, ad internam pacem facit; sic se interius relinquere, Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea sine contradictione et querela. Sequere me: Ego sum via, veritas et vita. Sine via non itur: sine veritate non cognoscitur: sine vita non vivitur. Ego sum via quam sequi debes, veritas cui credere debes, vita quam sperare debes. Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata. Si manseris in via mea, cognosces veritatem; et veritas liberabit te, et apprehendes vitam aeternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Si vis veritatem cognoscere, crede mihi. Si vis perfectus esse, vende omnia. Si vis esse discipulus meus, abnega temetipsum.

Si vis beatam vitam possidere, contemne praesentem. Si vis exaltari in coelo, humilia te in mundo. Si vis regnare mecum, porta crucem mecum: soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis, et verae lucis.

3. *Fidelis*. Domine Jesu Christe, quia arcta est via tua, et mundo despecta, dona mihi te cum mundi despectu imitari. Non enim major est servus domino suo, nec discipulus super magistrum.

Exerceatur servus tuus in via tua; quia ibi est salus mea, et sanctitas vera. Quicquid extra eam lego vel audio, non me delectat nec recreat plene.

4. *Deus*. Fili, quia haec omnia scis, et legisti, beatus eris, si feceris ea. Qui habet mandata mea, et servat ea, ipse est qui diligit me, et Ego diligam eum, et manifestabo ei me ipsum, et faciam eum consedere mecum in regno Patris mei.

5. *Fidelis*. Domine, sicut dixisti et promisisti, sic utique mihi fiat. Suscepi de manu tua crucem; portavi, et portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi. Vere vita boni monachi crux est et dux paradisi.

Incoeptum est: retro abire non licet, nec relinquere oportet. Eja, fratres, pergamus simul; Jesus erit nobiscum. Propter Jesum suscepimus hanc crucem; propter Jesum

perseveremus in cruce. Erit adjutor noster, qui est dux noster et praecessor.

En rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter: nemo metuat terrores. Simus parati mori fortiter in bello; nec inferamus crimen gloriae nostrae, ut fugiamus crucem.

CAPUT XLIII.

Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos defectus labitur.

1. *Deus.* Fili, magis placent mihi patientia et humilitas in adversis, quam multa jubilatio et devotio in prosperis. Ut quid te contristat parva res facta contra te vel dicta? Si amplior fuisset, commoveri non debuisses: sed nunc dimitte transire.

Non est primum nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris. Satis virilis es, quam diu nihil obvenit adversi. Bene etiam consulis, et alios nosti roborare verbis: sed cum ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis consilio et robore.

2. Attende magnam fragilitatem tuam, quam saepius expertus es in modicis objectis: tamen pro salute tua ista fiunt, cum haec et similia contingunt. Pelle, ut melius nosti, ex corde omnem ob ista tristitiam: et si ea tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet. Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter. Et si ejusmodi dicta minus libenter audis, et indignationem sentis, reprime te: nec patiaris aliquod inordinatum verbum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito conquiescet commotio excitata; et dolor internus, revertente gratia, dulcorabitur. Adhuc vivo ego

juvare te paratus, et solito amplius consolari, si confisus fueris mihi, et me devote invocaveris.

3. Animaequior esto, et ad majorem sustinentiam accinge te. Non est totum frustratum, si te saepius percipis tribulatum, vel graviter tentatum. Homo es, et non Deus: caro es, et non angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere? quando hoc defuit angelo in coelo, et primo homini in paradiso; qui non diu steterunt. Ego sum, qui moerentes erigo sospitate, et suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem.

4. *Fidelis.* Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo. Quid facerem in tantis tribulationibus et angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum sa-

lutis perveniam; quid mihi curae est, quae et quanta passus fuero. Da finem bonum, da felicem ex mundo transitum. Memento mei, Deus, et dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAPUT XLIV.

De altioribus rebus, et occultis judiciis Dei non scrutandis.

1. *Deus.* Fili, caveas disputare de altis materiis, et de occultis Dei judiciis. Cur sic iste relinquitur, et ille ad tantam gratiam assumitur? Cur etiam iste tantum affligitur, et ille tam eximie exaltatur? ista omnem humanam facultatem excedunt, nec ad investigandum judicium divinum ulla ratio praevalet, vel disputatio.

Quando ergo haec tibi suggerit inimicus, vel quidam curiosi inqui-

runt homines; responde illis illud Prophetae: *Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.* Et illud: *Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.* Judicia mea metuenda sunt; non discutienda: quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere vel disputare de meritis Sanctorum; quis alio sanctior, aut quis major sit in regno coelorum. Talia saepe generant lites, et contentiones inutiles: nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam, unde oriuntur invidiae et dissentiones; dum iste illum Sanctum, et ille alium conatur superbe praeferre.

Talia autem velle scire et investigare, nullum fructum affert; sed magis Sanctis displicet: quia non sum Deus dissentionis, sed pacis: quae pax magis in humilitate vera, quam in propria exaltatione consistit.

3. Quidam autem zelo dilectionis trahuntur ad hos, vel ad illos, ampliori affectu; sed humano potius quam divino. Ego sum qui cunctos condidi Sanctos: ego donavi gratiam: ego praestiti gloriam: ego novi singulorum merita.

Ego praeveni eos in benedictionibus dulcedinis meae: ego praescivi dilectos ante secula: ego eos elegi de mundo, non ipsi me praeelegerunt. Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxi eos per tentationes varias. Ego infudi consolationes magnificas: ego dedi perseverantiam: ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum et novissimum agnosco: ego omnes inaestimabili dilectione amplector. Ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis: ego semper super omnia benedicendus sum et honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi et praede-

stinavi sine ullis praecedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum et magnum ego feci. Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat mihi, et ceteris omnibus. In regno coelorum omnes unum sunt per caritatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, et omnes se in me diligunt.

5. Adhuc autem, quod multo amplius est, plus me quam se et sua merita diligunt. Nam supra se rapti, et extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo et fruitive quiescunt. Nihil est, quod eos avertere possit aut deprimere; quippe qui aeterna veritate pleni sunt, et igne ardescunt inextinguibilis caritatis.

Desinant igitur carnales et animales homines de Sanctorum statu disserere, qui non norunt nisi privata

gaudia diligere. Demunt et addunt pro sua inclinatione, non prout placet aeternae Veritati.

6. In multis est ignorantia, in iis maxime qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt. Multi adhuc naturali affectu, et humana amicitia ad hos vel ad illos trahuntur: et sicut in inferioribus se habent, ita et de coelestibus imaginantur. Sed est distantia incomparabilis inter ea quae imperfecti cogitant, et ea quae illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiose tractare, quae tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage et intende, ut vel minimus in regno Dei quaeas inveniri. Et si quispiam sciret, quis sanctior alio esset, vel major haberetur in regno coelorum; quid ei haec notitia prodesset? nisi se ex hac cognitione coram me hu-

miliaret, et in majorem nominis mei laudem exsurgeret.

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, et virtutum suarum parvitate cogitat, et quam longe a Sanctorum perfectione distet, quam is qui de eorum majoritate, vel minoritate disputat. Melius est Sanctos devotis precibus et lacrymis exorare, et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene et optime contentantur; si homines scirent contentari, et vaniloquia sua compescere. Non gloriantur Sancti de propriis meritis; quippe qui sibi nihil boni ascribunt, sed totum mihi: quoniam ipsis cuncta ex infinita caritate mea donavi.

Tanto amore divinitatis, et gaudio supereffluenti replentur; ut ni-

hil eis desit gloriae, nihilque possit deesse felicitatis. Omnes Sancti, quanto altiores sunt in gloria, tanto humiliores in se ipsis, et ea re mihi viciniores et dilectiores exsistunt. Ideoque habes scriptum, quia *Mittebant coronas suas ante Deum;* et *Ceciderunt in facies suas coram Agno, et adoraverunt Viventem in secula seculorum.*

9. Multi quidem quaerunt, quis major sit in regno Dei, qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari. Magnum est vel minimum esse in coelo, ubi omnes magni sunt; quia omnes Filii Dei vocabuntur et erunt. *Minimus erit in mille*, et peccator centum annorum morietur.

Cum enim quaererent discipuli mei, quis major esset in regno coelorum, tale audierunt responsum. *Nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis*

in regnum coelorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic major est in regno coelorum.

10. Vae eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur! quoniam humilis janua regni coelestis eos non admittet intrare.

Vae etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas, quia, pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foras ejulantes. Gaudete humiles, et exsultate pauperes; quoniam vestrum est regnum Dei, si tamen in veritate ambulatis.

CAPITIS XLIV.

CONTINUATIO.

Quod omnis spes et fiducia in solo Deo est figenda.

1. *Fidelis.* Domine, quae est fi-

ducia mea quam in hac vita habeo? aut quod majus solatium meum ex omnibus apparentibus sub coelo? Nonne tu, Domine Deus meus, cujus misericordiae non est numerus? Ubi mihi bene fuit sine te? aut quando male esse potuit, praesente te? Malo pauper esse tecum, quam dives sine te. Eligo potius tecum in vita peregrinari, quam sine te coelum possidere.

Ubi tu, ibi coelum: atque ibi mors et infernus, ubi tu non es. Tu mihi in desiderio es; et ideo post te gemere et clamare, et exorare te necesse est. In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportunius, nisi in te solo Deo meo.

2. Tu es spes mea et fiducia mea: tu consolator meus, et fidelissimus in omnibus. Omnes, quae sua sunt, quaerunt: tu salutem meam, et profectum meum solummodo praeten-

dis, et omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si me variis tentationibus et adversitatibus exponis, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti. In qua probatione non minus diligi debes et laudari, quam si coelestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus meus, pono totam spem meam, et refugium meum: in te omnem tribulationem et angustiam meam constituo; quia totum infirmum et instabile invenio, quicquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliatores adjuvare poterunt: neque prudentes consiliarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus et munitus contutari, si tu ipse non assistas, ad-

juves, consilieris, consoleris, libeeres, instruas et custodias.

4. Omnia namque ea quae ad pacem videntur esse, et felicitatem habendam, te absente, nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt. Finis ergo omnium bonorum tu es, et altitudo scientiae, et profunditas eloquiorum: et in te super omnia sperare fortissimum est solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei: in te confido, Deus meus, misericordiarum pater. Benedic et sanctifica animam meam benedictione coelesti, ut ea fiat habitatio sancta tua, et sedes aeternae gloriae tuae; nihilque in templo tuae Deitatis inveniatur, quod oculos tuae majestatis offendat.

5. Secundum magnitudinem bonitatis tuae, et multitudinem miserationum tuarum respice in me, et exaudi orationem pauperis servi tui, longe exultantis in regione umbrae

mortis. Protege et conserva animam servuli tui inter tot discrimina vitae corruptibilis; ac, comitante gratia tua, eam dirige per viam pacis ad patriam perpetuae claritatis.

Explicit liber tertius.

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER QUARTUS.

DE SACRAMENTO.

CAPUT I.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

INTERLOCUTORES,

CHRISTUS, FIDELIS,

MAGISTER VITAE SPIRITUALIS.

" 1. *Christus.* Venite ad me, om-
" nes qui laboratis, et onerati estis,
" et ego reficiam vos. Panis quem
" ego dabo, caro mea est pro mun-

„ di vita. Accipite et comedite: hoc
„ est corpus meum, quod pro vo-
„ bis tradetur: hoc facite in meam
„ commemorationem. Qui mandu-
„ cat carnem meam, et bibit meum
„ sanguinem, in me manet, et ego
„ in illo. Verba quae ego locutus
„ sum vobis, spiritus et vita sunt „.

2. *Fidelis.* Haec sunt verba tua, Christe, Veritas aeterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco scripta. Quia ergo tua sunt verba, gratanter mihi et fideliter cuncta sunt accipienda. Tua sunt, quia tu ea protulisti: mea quoque sunt, quia ea pro salute mea protulisti. Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut altius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantae pietatis, plena dulcedinis et dilectionis; sed terrent me delicta propria, et ad capienda tanta mysteria me reverberat impura conscientia. Provocat me dulcedo verborum tuorum,

sed onerat me multitudo vitiorum meorum.

3. Jubes, ut fiducialiter ad te accedam, si tecum volo habere partem. Jubes ut immortalitatis accipiam alimoniam, si aeternam cupio obtinere vitam et gloriam. " Venite, inquis, ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos ".

O! dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quo tu, Domine Deus meus, egenum et pauperem invitas ad communionem tui sanctissimi corporis. Sed quis ego sum, Domine, ut ad te praesumam accedere? Ecce coeli coelorum te non capiunt, et tu dicis: " Venite ad me omnes "!

4. Quid sibi vult ista piissima dignatio? quid tam amicabilis invitatio? Quomodo audebo venire ad te, qui nullius boni mihi conscius sum, unde possum praesumere? Quomo-

do te introducam in domum meam, qui saepius offendi benignissimam faciem tuam!

Te reverentur Angeli et Archangeli, metuunt Sancti et Justi: et tu dicis " Venite ad me, omnes ,,. Nisi tu, Domine, hoc diceres, quis verum esse crederet? et nisi tu juberes, quis accedere attentaret?

5. Ecce Noë vir justus in arcae fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur; et ego quo modo potero me una hora praeparare, ut mundi Fabricatorem cum reverentia sumam!

Moyses famulus tuus magnus, et specialis amicus tuus arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam et purissimo vestivit auro, ut tabulas legis in ea reponeret; et ego putrida creatura, quo modo audebo te conditorem legis, ac vitae datorem, tam facile suscipere in corpore meo peccatis subdito!

6. Salomon sapientissimus regum Israël magnificum templum septem annis in laudem nominis tui aedificavit, et octo diebus festum dedicationis ejus celebravit: mille hostias pacificas obtulit, et arcam foederis, cum clangore buccinae et jubilo, in locum sibi praeparatum solemniter collocavit: et ego infelix et pauperrimus hominum, quo modo te in domum meam introducam! qui vix horam unam expendere devote novi: et utinam vel semel digne fere mediam!

7. O! mi Deus! quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt! Heu! quam pusillum est quod ago! quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono! raro totus collectus, rarissime ab omni distractione purgatus. Et certe, in salutari tuae Deitatis praesentia, nulla mihi deberet occurrere indecens cogitatio, nulla me occupare crea-

tura: quia non angelum, sed angelorum dominum suscepturus sum hospitio.

8. Est tamen valde magna distantia inter arcam foederis cum suis reliquiis, et mundissimum corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus: inter legalia illa sacrificia, futurorum praefigurativa, et veram tui corporis hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

Quare igitur non magis inardesco ad tuam venerabilem praesentiam? Cur non majori me praeparo solicitudine ad tua sancta sumenda? quando illi antiqui sancti patriarchae et prophetae, reges quoque et principes cum universo populo, tantum devotionis demonstraverunt affectum erga cultum divinum.

9. Saltavit devotissimus rex David coram arca Dei totis viribus; recolens beneficia olim indulta patribus: fecit diversi generis orga-

na, psalmos condidit, et cantari instituit cum laetitia: cecinit et ipse frequenter in cithara, Spiritus sancti afflatus gratia: docuit populum Israel toto corde Deum laudare; et ore consono diebus singulis benedicere et praedicare.

Si tunc tanta agebatur devotio, si tanta divinae laudis exstitit recordatio coram arca testamenti, quanta nunc mihi, et omni populo Christiano habenda est reverentia et devotio in praesentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi corporis Christi!

10. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis Sanctorum; et mirantur, auditis gestis eorum. Ampla aedificia templorum inspiciunt, et osculantur sericis et auro involuta sacra ossa ipsorum: et ecce tu praesens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus sanctorum, Creator hominum, et Dominus angelorum!

Saepe in talibus videndis est curiositas hominum, et novitas invisorum; et modicus reportatur emendationis fructus; maxime, ubi est tam levis et sine vera contritione discursus. Hic autem in Sacramento altaris totus praesens es, Deus meus, et homo verus, Christus Jesus: ubi et copiosus percipitur aeternae salutis fructus, quotiescumque fueris digne ac devote susceptus. Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas; sed firma fides, devota spes, et sincera caritas.

11. O invisibilis conditor mundi Deus! quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter et gratiose cum electis tuis disponis, quibus temetipsum in Sacramento sumendum proponis! Hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, et accendit affectum. Ipsi enim veri fideles tui,

qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, et virtutis amorem frequenter recipiunt.

12. O admirabilis et abscondita gratia Sacramenti, quam norunt tantum Christi fideles, infideles autem et peccatis servientes experiri non possunt! In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, et reparatur in anima virtus amissa, et per peccatum deformata redit pulchritudo.

Tanta est aliquando haec gratia, ut ex plenitudine collatae devotionis, non tantum mens, sed et debile corpus vires sibi praestitas sentiat ampliores.

13. Dolendum tamen valde et miserandum est super tepiditate et negligentia nostra, quod non majori affectu trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvan-

dorum consistit et meritum. Ipse enim est sanctificatio nostra et redemptio: ipse consolatio viatorum, et Sanctorum aeterna fruitio.

Dolendum itaque valde est, quod multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod coelum laetificat, et mundum conservat universum. Heu! caecitas et duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendentis, et ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluentis.

14. Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum loco celebraretur, et ab uno tantum sacerdote consecraretur in mundo; quanto putas desiderio ad illum locum, et ad illum Dei sacerdotem homines agerentur, ut divina mysteria celebrare viderent? Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, et in multis locis offertur Christus; ut tanto major appareat gratia et dilectio Dei

ad hominem, quanto latius est sacra communio diffusa per orbem.

Gratias tibi ago, bone Jesu, pastor aeterne, qui nos pauperes et exsules dignatus es pretioso corpore et sanguine tuo reficere, et ad haec mysteria percipienda, etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo: " Venite ad me, omnes „ qui laboratis et onerati estis; et „ ego reficiam vos „.

CAPITIS I.

CONTINUATIO PRIMA.

Quod magna bonitas et caritas Dei in Sacramento exhibetur homini.

1. *Fidelis.* Super bonitate tua et magna misericordia tua, Domine, confisus, accedo aeger ad medicum et Salvatorem; esuriens et sitiens ad

fontem vitae, egenus ad regem coeli; servus ad Dominum; creatura ad Creatorem; desolatus ad meum pium consolatorem.

Sed unde hoc mihi ut venias ad me! Quis ego sum ut praestes mihi te ipsum! Quo modo audet peccator coram te apparere! Et tu quo modo dignaris ad peccatorem venire! Tu nosti servum tuum, et scis quia nihil boni in se habet, unde hoc illi praestes.

Confiteor igitur vilitatem meam: agnosco bonitatem tuam: laudo pietatem; et gratias ago propter nimiam caritatem. Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, caritas amplior ingeratur, et humilitas perfectius commendetur. Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri jussisti; placet et mihi dignatio tua: et utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime et benegnissime Jesu! quanta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri corporis tui debetur! cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur. Sed quid cogitabo in hac communione, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, et tamen devote suscipere desidero? Quid cogitabo melius et salubrius, nisi me ipsum totaliter humiliare coram te, et tuam infinitam bonitatem exaltare supra me? Laudo te, Deus meus, et exalto in aeternum. Despicio me, et subjicio tibi in profundum vilitatis meae.

3. Ecce tu Sanctus sanctorum, et ego sordes peccatorum! Ecce tu inclinas te ad me qui non sum dignus ad te respicere! Ecce tu venis ad me! tu vis esse mecum! tu invitas me ad convivium tuum!

Tu mihi dare vis coelestem ci-

bum, et panem Angelorum ad manducandum, et non alium sane quam te ipsum, panem vivum qui de coelo descendisti, et das vitam mundo. Ecce unde dilectio procedit! qualis dignatio illucescit! quam magnae gratiarum actiones et laudes tibi pro his debentur!

4. O! quam salutare et utile consilium tuum, cum istud instituisti! O! quam suave et jucundum convivium, cum te ipsum in cibum donasti! O! quam admirabilis operatio tua, Domine! quam potens virtus tua! quam ineffabilis veritas tua! Dixisti enim, et facta sunt omnia; et hoc factum est quod ipse jussisti. Mira res et fide digna, ac humanum vincens intellectum, quod tu, Domine Deus meus, verus Deus et homo, sub modica specie panis et vini integer contineris, et sine consumptione a sumente manducaris.

5. Tu, Domine universorum, qui

nullius habes indigentiam, qui voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis, conserva cor meum immaculatum, ut, laeta et pura conscientia, saepius valeam tua celebrare mysteria, et ad meam perpetuam accipere salutem, quae ad tuum praecipue honorem et memoriale perenne sanxisti et instituisti.

Laetare, anima mea, et gratias age Deo pro tam nobili munere, et solatio singulari in hac lacrymarum valle tibi relicto. Nam quoties hoc mysterium recolis, et Christi corpus accipis, toties tuae redemptionis opus agis, et particeps omnium meritorum Christi efficeris.

6. Caritas enim Christi nunquam minuitur, et magnitudo propitiationis ejus nunquam exhauritur. Ideo nova mentis renovatione ad hoc semper disponere te debes, et magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare.

Ita magnum, novum et jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut missam audis, ac si eodem die Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset, aut in cruce pendens pro salute hominum pateretur et moreretur.

CAPITIS I.

CONTINUATIO SECUNDA.

Quod utile sit saepe communicare.

1. *Fidelis.* Ecce ego venio ad te, Domine, ut bene mihi sit ex munere tuo, et laetificet in convivio sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi, Deus. Ecce in te totum est, quod desiderare possum et debeo. Tu salus mea et redemptio, spes et fortitudo, decus et gloria.

Laetifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te, Domine Jesu, animam meam levavi. Desidero te nunc devote ac reverenter suscipere: cupio te in domum meam introducere, quatenus cum Zachaeo merear a te benedici, ac inter filios Abrahae computari.

2. Anima mea corpus tuum concupiscit: cor meum tecum uniri desiderat. Trade te mihi, et sufficit. Nam praeter te nulla consolatio valet: sine te esse nequeo, et sine visitatione tua vivere non valeo. Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, et te in remedium salutis meae recipere; ne forte deficiam in via, si fuero coelesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu, misericordissime Jesu, praedicans populis, et varios curans languores, aliquando dixisti: " Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via ".

Age igitur in hoc modo mecum, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti. Tu es enim suavis refectio animae: et qui te digne manducaverit, particeps et heres erit aeternae gloriae.

3. Necessarium mihi quidem est, qui tam saepe laboro et pecco, tam cito torpesco et deficio, ut per frequentes orationes et confessiones, et sacram tui corporis perceptionem me renovem, mundem et accendam, ne forte diutius abstinendo, a sancto proposito deficiam. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua: et nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora.

4. Retrahit ergo sancta communio a malo, et confortat in bono. Si enim modo tam saepe negligens sum et tepidus, quando communico aut celebro, quid fieret, si me-

delam non sumerem, et tam grande juvamen non quaererem?

Et licet omni die non sim aptus ad celebrandum; dabo tamen operam congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantae gratiae participem me exhibere. Nam haec est una principalis fidelis animae consolatio, quam diu peregrinatur a te in mortali corpore, ut saepius memor Dei sit sui, et Dilectum suum devota suscipiat mente.

5. O mira circa nos tuae pietatis dignatio! quo tu, Domine Deus, creator et vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, et cum tota Deitate tua ac humanitate ejus impinguare esuriem. O felix mens! o beata anima! quae te Dominum suum et Deum meretur devote suscipere, et in tui susceptione spiritali gaudio repleri.

O! quam magnum suscipit do-

minum ! quam dilectum introducit hospitem ! quam jucundum recipit socium ! quam fidelem acceptat amicum ! quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum , prae omnibus dilectum , et super omnia desiderabilia amandum ! Sileant a facie tua , dulcissime dilecte mi , coelum et terra , et omnis ornatus eorum : quoniam quicquid laudis habent aut decoris , ex dignatione tuae est largitatis ; nec ad decorem tui nominis pervenient , cujus sapientiae non est numerus.

CAPITIS I.

CONTINUATIO TERTIA.

Quod multa bona praestantur devote communicantibus.

1. *Fidelis.* Domine Deus meus , praeveni servum tuum in benedi-

ctionibus dulcedinis tuae, ut ad tuum magnificum Sacramentum digne ac devote merear accedere. Excita cor meum in te, et a gravi torpore erue me. Visita me in salutari tuo, ad gustandum in spiritu tuam suavitatem; quae in hoc Sacramento tanquam in fonte plenarie latet. Illumina quoque oculos meos ad intuendum tantum mysterium; et ad credendum illud indubitata fide me robora.

Est enim operatio tua, non humana potentia: tua sacra institutio, non hominis adinventio. Non enim ad haec capienda et intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quae angelicam etiam subtilitatem transcendunt. Quid ergo ego peccator indignus, terra et cinis, de tam alto Sacramento potero investigare ac capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona et firma fide, et in tua

jussione, ad te cum spe et reverentia accedo; et vere credo, quia tu praesens es hic in Sacramento, Deus et homo. Vis ergo ut te suscipiam, et me ipsum tibi in caritate uniam. Unde tuam precor clementiam, et specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam, ut totus in te liquefiam, et amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum et dignissimum Sacramentum salus animae et corporis, medicina omnis spiritualis languoris, in quo vitia mea curantur, passiones frenantur, tentationes vincuntur ac minuuntur, gratia major infunditur, virtus incoepta augetur, fides firmatur, spes roboratur, et caritas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, et adhuc saepius largiris in Sacramento dilectis tuis devote com-

municantibus, Deus meus, susceptor animae meae, reparator infirmitatis humanae, et totius dator consolationis internae.

Nam multam ipsis consolationem adversus varias tribulationes infundis, et de imo dejectionis propriae ad spem tuae protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas et illustras, ut qui anxios se et sine affectione ante communionem senserant, postea refecti cibo potuque coelesti, in melius se mutatos inveniant.

4. Quod idcirco cum electis tuis ita dispensanter agis, ut veraciter agnoscant et patenter experiantur, quod nihil ex semetipsis habeant, et quid bonitatis ac gratiae ex te consequantur: quia ex semetipsis frigidi, duri, indevoti sunt: ex te autem ferventes, alacres et devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis

humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat? Aut quis juxta ignem copiosum stans, non parum caloris inde percipit? Es tu fons semper plenus et superabundans; ignis jugiter ardens, et nunquam deficiens.

5. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen coelestis fistulae, ut saltem inde guttulam modicam capiam ad refocillandam sitim meam, ut non penitus exarescam.

Et si necdum totus coelestis, et tam ignitus, ut Seraphim et Cherubim, esse possum: conabor tamen devotioni insistere, et cor meum praeparare: ut vel modicam divini incendii flammam ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram. Quicquid autem mihi deest, bone Jesu, Salvator sanctissime, tu pro me supple benigne ac gratiose;

qui dignatus es omnes ad te vocare, dicens: " Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis; et ego reficiam vos ".

6. Ego quidem laboro in sudore vultus mei; dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor; et non est qui adjuvet, non est qui liberet et salvum faciat, nisi tu, Domine Deus, salvator meus: cui committo me et omnia mea, ut me custodias et perducas in vitam aeternam.

Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui; qui corpus tuum et sanguinem in cibum et potum mihi parasti. " Praesta, Domine Deus salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui crescat meae devotionis affectus ".

CAPUT II.

De dignitate Sacramenti, et statu sacerdotali.

MAGISTER VITAE SPIRITUALIS.

1. Si haberes angelicam puritatem, et sancti Joannis Baptistae sanctitatem, non esses adhuc dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare. Non enim hoc debetur meritis hominum, ut homo consecret et tractet Christi Sacramentum, et sumat in cibum panem angelorum.

Grande mysterium, et magna dignitas sacerdotum, quibus id datum est quod Angelis non est concessum. Soli namque sacerdotes in Ecclesia rite ordinati potestatem habent celebrandi, et corpus Christi consecrandi. Sacerdos quidem minister Dei est, utens verbo Dei per jus-

sionem et institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est actor, et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne cui jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui, aut alicui signo visibili. Ideoque cum tremore et reverentia ad hoc opus est accedendum. Attende tibi igitur, et vide cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manuum Episcopi.

Ecce sacerdos factus es, et ad celebrandum consecratus: vide nunc ut fideliter et devote in suo tempore Deo sacrificium offeras, et te ipsum irreprehensibilem exhibeas. Non alleviasti onus tuum; sed arctioni jam alligatus es vinculo disciplinae, et ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

3. Sacerdos omnibus virtutibus

debet esse ornatus , et aliis bonae vitae exemplum praebere. Ejus conversatio non esse debet cum popularibus et communibus hominum viis , sed cum angelis in coelo , aut cum perfectis viris in terra.

Sacerdos sacris vestibus indutus Christi vices gerit , ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget. Habet namque ante se et retro Dominicae crucis signum, ad memorandam jugiter Christi passionem. Ante se crucem in casula portat , ut Christi vestigia diligenter inspiciat , et sequi indesinenter studeat. Post se cruce signatus est , ut adversa quaelibet illata ab aliis aequanimiter pro Deo toleret.

4. Ante se crucem gerit , ut propria peccata lugeat : post se , ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat , et se medium inter Deum et peccatores constitutum esse sciat : nec ab oratione , nec ab

oblatione sancta torpescat, donec gratiam et misericordiam impetrare mereatur.

Quando sacerdos devote celebrat, Deum honorat, angelos laetificat, Ecclesiam aedificat, vivos adjuvat, defunctis requiem praestat, et sese omnium bonorum participem efficit.

CAPUT III.

De exercitio ante communionem, et ad eam praeparationem.

1. *Fidelis.* Cum tuam dignitatem, Domine, et meam vilitatem penso, valde contremisco, et in me ipso confundor. Si enim non accedo, vitam fugio: et si indigne me ingero, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, et consiliator in necessitatibus? Tu doce me viam rectam, propone breve aliquod exerci-

tium sacrae communioni congruum. Utile enim est scire qualiter, scilicet devote ac reverenter tibi parare debeam cor meum ad recipiendum salubriter tuum Sacramentum, seu etiam ad celebrandum tam magnum et divinum sacrificium.

2. *Christus*. Super omnia cum summa humilitate cordis; et supplici reverentia, cum plena fide; et pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum et sumendum oportet Dei accedere sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam, et pro posse tuo, cum vera contritione et humili confessione, eam munda et clarifica: ita ut nihil grave habeas aut scias, quod te remordeat, et liberum accessum impediat. Habe displicentiam omnium peccatorum in generali: et pro quotidianis excessibus tuis magis in speciali dole et geme: et si tempus pa-

titur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias.

3. Ingemisce et dole, quod adhuc ita carnalis sis et mundanus, tam immortificatus a passionibus, tam plenus concupiscientiarum motibus, tam incustoditus in sensibus exterioribus, tam saepe multis vanis phantasiis implicatus, tam inclinatus ad exteriora, tam negligens ad interiora.

Tam levis ad risum et dissolutionem, tam durus ad fletum et compunctionem, tam promptus ad laxiora et carnis commoda, tam segnis ad rigorem et fervorem: tam curiosus ad nova audienda, et pulchra intuenda, tam remissus ad humilia et abjecta amplectenda: tam cupidus ad multa habenda, tam parcus ad dandum, tam tenax ad retinendum.

Tam inconsideratus in loquendo,

tam incontinens in tacendo: tam incompositus in moribus, tam importunus in actibus: tam effusus super cibum, tam surdus ad Dei verbum: tam velox ad quietem, tam tardus ad laborem: tam vigilans ad fabulas, tam somnolentus ad vigilias sacras: tam festinus ad finem, tam vagus ad attendendum.

Tam negligens in horis persolvendis, tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando, tam cito distractus, tam raro aut nunquam bene recollectus: tam subito commotus ad iram, tam facilis ad alterius displicentiam, tam pronus ad judicandum, tam rigidus ad arguendum: tam laetus ad prospera, tam debilis in adversis: tam saepe bona multa proponens, et modicum ad effectum producens.

4. His et aliis defectibus tuis cum dolore et magna displicentia propriae infirmitatis confessis ac deplo-

ratis, firmum statue propositum vitam tuam emendandi, et semper in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione, et integra voluntate offer te ipsum in honorem nominis mei super ara cordis tui, in holocaustum perpetuum; corpus tuum scilicet et animam mihi fideliter committendo: quatenus sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere, et Sacramentum corporis mei salubriter suscipere.

5. Non enim est oblatio dignior, et satisfactio major pro peccatis diluendis, quam se ipsum pure et integre cum oblatione Deo offerre.

Si homo fecerit quod in se est, si eum vere poenituerit, quotiescumque pro venia et gratia ad me accesserit, " Vivo ego, dicit Domi-
,, nus, quia nolo mortem peccato-
,, ris; sed magis ut convertatur et
,, vivat, quoniam peccatorum ejus

„ non recordabor amplius „ ; sed cuncta ipsi indulta erunt.

CAPITIS III.

CONTINUATIO PRIMA.

Quo modo Christus in Cruce Patri se obtulit, ita fidelis se et sua omnia Deo offerre debet.

1. *Christus.* Sicut ego me ipsum, expansis in cruce manibus, et nudo corpore, pro peccatis tuis Deo patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium divinae placationis transierit; ita debes et tu temetipsum mihi voluntarie in oblationem puram et sanctam quotidie in missa, cum omnibus viribus et affectibus tuis, quanto intimius vales, offerre.

Quid magis a te requiro, quam ut studeas te mihi ex integro resi-

gnare? Quicquid praeter te ipsum das, nihil curo: quia non quaero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnia habere praeter me, ita mihi placere non poterit, quicquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi, et da te totum pro Deo; et erit accepta oblatio tua. Ecce ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam tibi totum corpus meum et sanguinem in cibum et potum: ut totus ego tuus essem, et tu totus meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris, nec te sponte ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio tua; nec integra erit inter nos unio. Igitur omnia opera tua praecedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis et gratiam.

3. Ideo enim tam pauci illuminati et liberi intus efficiuntur; quia se

ipsos ex toto abnegare nesciunt. Est firma sententia mea : " Nisi quis re-,, nunciaverit omnibus, non potest ,, meus esse discipulus ,,. Tu ergo si optas meus esse discipulus, offer te ipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

CAPITIS III.

CONTINUATIO ALTERA.

Quod nos et omnia nostra Deo debemus offerre, et pro omnibus orare.

1. *Fidelis.* Domine, omnia tua sunt, quae in coelo sunt, et quae in terra. Desidero me ipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, et tuus perpetuo permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium et sacrificium laudis perpetuae. Susci-

pe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi corporis, quam tibi hodie in presentia Angelorum invisibiliter assistentium offero; ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata et delicta mea, quae commisi coram te et sanctis Angelis tuis, a die quo primum peccare potui, usque ad diem hunc, super placabili altari tuo, ut omnia pariter incendas, et comburas igne caritatis tuae: ut deleas universas maculas peccatorum meorum, et conscientiam meam ab omni delicto emundes: ut restituas mihi gratiam tuam quam peccando amisi; omnia mihi plene indulgendo, et in osculum pacis me misericorditer recipiendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confiteri et lamentari, et tuam propitiationem incessanter deprecari? Deprecor te, exaudi me propitius. Ec-

ce ego asto coram te, Deus meus: omnia peccata mea mihi maxime displicent: nolo ea unquam amplius perpetrare; sed pro eis doleo, et dolebo quam diu vixero, et paratus sum poenitentiam agere, et pro posse satisfacere.

4. Dimitte mihi, Deus, dimitte mihi omnia peccata mea, propter nomen sanctum tuum: et salva animam meam, quam praetioso sanguine tuo redemisti. Ecce ego committo me misericordiae tuae: resigno me in manibus tuis: age mecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam et iniquitatem.

Offero tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfecta, ut tu ea emendes et sanctifices; ut ea grata habeas, et accepta tibi facias, et semper ad meliora provehas; necnon ad beatum et laudabilem finem me pigrum et inutilem homuncionem perducas.

5. Offero tibi etiam omnia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque carorum meorum, et eorum qui mihi vel illis propter amorem tuum benefecerunt, et qui orationes et missas a me pro se suisque omnibus dici desideraverunt, et petierunt, sive in carne adhuc vivant, sive jam seculo defuncti sint: ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem a periculis, et liberationem a poenis advenire sentiant; et ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas laeti persolvant.

Offero etiam tibi preces, et hostias placationis pro illis specialiter, qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum aut gravamen intulerunt. Pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, scandalizavi, ver-

bis, factis, scienter vel ignoranter; ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra, et mutuas offensiones.

7. Aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram, et disceptationem, et quicquid potest caritatem laedere, et fraternam dilectionem minuere.

Miserere, Domine, miserere misericordiam tuam poscentibus: da gratiam indigentibus; et fac nos tales exsistere, ut simus digni gratia tua perfrui, et ad vitam proficiamus aeternam. Amen.

CAPUT IV.

Quod sacra communio de facili non est relinquenda.

MAGISTER VITAE SPIRITUALIS.

1. Frequenter recurrendum est

ad fontem gratiae et divinae misericordiae, ad fontem bonitatis, et totius puritatis; quatenus a passionibus tuis et a vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis. Inimicus sciens fructum et remedium maximum in sacra communione positum, omni modo et occasione nititur fideles et devotos, quantum praevalet, retrahere et impedire.

2. Cum enim quidam sacrae communioni se aptare disponunt, pejores satanae immissiones patiuntur. Ipse enim nequam spiritus, ut in Job scriptum est, venit inter filios Dei, ut solita eos nequitia sua perturbet, ut timidos nimium reddat et perplexos; quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat: si forte, aut omnino communionem relinquant, aut cum tepore accedant.

Sed non est quicquam curandum de versutiis et phantasiis illius, quantumlibet turpibus et horrendis; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda. Contemnendus est miser et deridendus, nec propter insultus ejus, et commotiones quas suscitat, sacra est omittenda communio.

3. Saepe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, et auxietates quaedam de confessione facienda. Age secundum consilium sapientium; et depone anxietatem, et scrupulum: quia ea gratiam Dei impediunt, et devotionem mentis destruunt.

Propter aliquam parvam tribulationem vel gravitatem, sacram ne dimittas communionem: sed vade citius confiteri, et omnes offensiones aliis libenter indulge. Si vero aliquem offendisti, veniam humiliter

precare, et Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem, aut sacram differre communionem. Expurga te quam primum: exspue velociter venenum: festina accipere remedium, et senties melius, quam si diu distuleris. Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: et sic diu posses a communione impediri, et magis ineptus fieri.

Quanto ergo citius vales, a praesenti gravitate et inertia te excute; quia nihil importat diu anxiari, diu cum turbatione transire, et ob quotidiana obstacula se a divinis sequestrare. Immo plurimum nocet diu communionem protelare; nam ea protelatio gravem torporem solet inducere.

5. Proh dolor! quidam tepidi et dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, et communionem sacram

idcirco differre cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur. Heu! quam modicam caritatem et debilem devotionem habent, qui sacram communionem tam faciliter posponunt!

Quam felix ille est et Deo acceptus, qui sic vivit, et in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus et bene affectatus esset, si ei liceret, et sine nota agere posset!

6. Si quis interdum abstinet humilitatis gratia, aut legitima impediente causa, laudandus est de reverentia. Si autem torpor obrepserit, se ipsum excitare debet, et facere quod in se est, et Dominus aderit ipsius desiderio, pro bona voluntate quam specialiter respicit. Si quis vero legitime praepeditus est, habeat semper voluntatem et piam intentionem communicandi, et sic non carebit fructu Sacramenti.

7. Potest enim quilibet devotus omni hora, ad spiritualem Christi communionem salubriter et sine prohibitione accedere: et tamen certis diebus, et statuto tempore, corpus sui redemptoris cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere, et magis laudem Dei et honorem praetendere, quam suam consolationem quaerere.

Nam toties mystice communicat, et invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium passionemque devote recolit, et in amorem ejus accenditur. Qui aliter se non praeparat, nisi instante festo, vel consuetudine compellente, saepius imparatus erit. Beatus qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat!

8. Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus; sed serva bonum et communem modum eorum cum quibus vivis. Non debes aliis

generare molestiam aut taedium; sed communem servare viam, secundum majorum institutionem; et potius aliorum inservire utilitati, quam propriae devotioni vel affectui.

CAPUT V.

Quod corpus Christi et sacra Scriptura maxime sint animae fideli necessaria.

1. *Fidelis.* O Dulcissime Domine Jesu, quanta est dulcedo devotae animae tecum epulantis in convivio tuo! ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis. Et mihi quidem dulce foret in praesentia tua ex intimo cordis affectu lacrymas fundere, et cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare. Sed ubi est haec devotio? ubi la-

crymarum sanctarum copiosa effusio? Certe in conspectu tuo, et sanctorum Angelorum tuorum totum cor meum ardere deberet, et ex gaudio flere.

2. Habeo enim te in Sacramento vere praesentem, quamvis aliena specie occultatum. Nam in propria et divina claritate te conspicere oculi mei non possunt; sed neque totus mundus fulgorem gloriae majestatis tuae posset sustinere.

In hoc ergo imbecillitati meae consulis, quod te sub Sacramento abscondis. Habeo vere et adoro, quem angeli adorant in coelo; sed ego adhuc in fide, illi autem in specie et sine velamine.

3. Me oportet contentum esse lumine verae fidei, et in ea ambulare donec aspiret dies aeternae claritatis, et umbrae figurarum inclinentur. Cum autem venerit quod perfectum est, cessabit usus sacra-

mentorum: quia Beati in gloria coelesti non egent medicamine sacramentali: gaudent enim sine fine in praesentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes; et de claritate in claritatem abyssalis deitatis transformati, gustant Verbum Dei carnem factum, sicut fuit ab initio, et manet in aeternum.

Memor cum ego sum horum mirabilium, grave mihi fit taedium etiam quodlibet spirituale solatium: quia quam diu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco omne quod in mundo conspicio et audio.

4. Testis es tu mihi, Deus, quod nulla potest me res consolari, nulla creatura quietare, nisi tu, Deus meus, quem desidero aeternaliter contemplari. Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate. Ideo oportet, ut me disponam ad magnam patientiam, et me

ipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam et Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno coelorum exsultant, in fide et patientia magna, dum viverent, adventum gloriae tuae expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo illi pervenerunt, eo per gratiam tuam me perventurum confido. Ambulabo interim in fide exemplis confortatus Sanctorum.

5. Habeo etiam libros sanctos pro solatio, et vitae speculo: atque super haec omnia sanctissimum corpus tuum pro singulari remedio et refugio. Duo namque mihi necessaria permaxime sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita. In carcere corporis hujus detentus duobus me egere fateor, cibo scilicet et lumine. Dedisti itaque mihi infirmo sa-

crum corpus tuum ad refectionem mentis et corporis, et posuisti lucernam pedibus meis verbum tuum. Sine his duobus bene vivere non possem: nam verbum tuum, Deus meus, lux animae meae est, et Sacramentum tuum panis vitae.

6. Haec duo possunt etiam dici mensae duae, hinc et inde in gazophilacio sacrae Ecclesiae positae. Una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, corpus tuum pretiosum. Altera est divinae legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, et firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta sanctorum, perducens.

7. Gratias tibi ago, Domine Jesu, lux lucis aeternae pro doctrinae sacrae mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas et Apostolos, aliosque doctores ministrasti.

Gratias tibi ago, creator et redemptor hominum, qui ad decla-

randum toti mundo caritatem tuam, coenam magnam parasti, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum corpus et sanguinem proposuisti manducandum et bibendum, laetificans omnes fideles convivio sacro; et inebrians calice salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, et epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

8. O! quam magnum et honorabile est officium sacerdotum! quibus datum est Dominum majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, et ceteris ministrare. O! quam mundae debent esse manus illae! quam purum os! quam sanctum corpus! quam immaculatum cor sacerdotis, ad quod toties ingreditur auctor puritatis!

Ex ore sacerdotis nullum verbum nisi sanctum, nisi honestum et utile procedere debet, cum tam saepe

Christi accipiat Sacramentum. Oculi ejus simplices esse debent et pudici, qui Christi corpus solent intueri: manus purae et in coelum elevatae, quae creatorem coeli et terrae solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege dicitur; ,, Sancti estote, quoniam Ego sán- ,, ctus sum Dominus Deus vester ,,.

9. Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium sacerdotale suscepimus, digne ac devote tibi, in omni puritate et in conscientia bona famulari valeamus. Et si non possumus in tanta innocentia vitae conversari, ut debemus, concede nobis tamen digne flere mala quae fecimus, ut in spiritu humilitatis, ac bonae voluntatis proposito, tibi ferventius de cetero deservire valeamus. Amen.

CAPUT VI.

Quod magna diligentia se debeat communicaturus Christo praeparare.

1. *Christus.* Ego sum puritatis amator, et dator omnis sanctitatis. Ego cor purum quaero, et ibi locus est requietionis meae. Para mihi cenaculum grande stratum, ut faciam apud te pascha cum discipulis meis. Si vis ut veniam ad te, et apud te maneam, expurga vetus fermentum et munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum seculum, et omnem vitiorum tumultum: sede tanquam passer solitarius in tecto; et cogita excessus tuos in amaritudine animae tuae. Omnis namque amans suo Dilecto praeparat optimum et pulcherrimum locum, quia

in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen te non posse satisfacere huic praeparationi ex merito tuae actionis, etiam si per integrum annum te praepararares, et nihil aliud in mente haberes: sed ex sola pietate et gratia mea permitteris ad mensam accedere, ut si mendicus ad mensam divitis vocaretur; et ille nihil aliud haberet ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliare et regratiare.

Fac quod in te est, et diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate; sed cum timore et reverentia et affectu, accipe corpus Dilecti, Domini Dei tui, dignantis ad te venire. Ego sum qui vocavi: ego jussi fieri: ego supplebo quod tibi deest: veni, et suscipe me.

3. Quando gratiam devotionis tribuo, gratias age mihi Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui mi-

sertus sum. Si eam non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce et pulsa: nec desistas donec merearis micam aut guttam gratiae salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo: nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare et meliorare venio. Tu venis ut ex me sanctificeris, et mihi uniaris: venis ut novam gratiam recipias, et de novo ad novam emendationem accendaris. Noli negligere hanc gratiam; sed praepara cum omni diligentia cor tuum, et introduc ad te Dilectum tuum.

4. Oportet autem ut non solum te praepares ad devotionem ante communionem; sed etiam ut te sollicite conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam ante devota praeparatio. Nam bona postmodum custodia optima iterum est

praeparatio ad majorem gratiam consequendam. Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave a multiloquio: mane in secreto, et fruere Deo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest. Ego sum, cui te totum dare debes, ita ut jam ultra non in te, sed in me, absque omni sollicitudine, vivas.

CAPITIS VI.

CONTINUATIO PRIMA.

Anima devota Christi unionem in Sacramento affectare toto corde debet.

1. *Fidelis.* Quis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, et aperiam tibi totum cor meum, et

fruar te, sicut desiderat anima mea, et jam me nemo despiciat; nec ulla creatura me moveat: sed ut solus mihi loquaris, et ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham; magisque per sacram communionem, ac frequentem celebrationem, coelestia et aeterna sapere discam.

2. Ah, Domine Deus! quando ero tecum totus unitus et absorptus, meique totaliter oblitus! ut tu in me sis, et ego in te. Ah sic nos pariter in unum manere concede! Vere tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animae meae habitare omnibus diebus vitae suae.

Vere tu es pacificus meus, in quo pax summa, et requies vera: extra quem labor et dolor, et in-

finita miseria. Vere tu es Deus absconditus: et consilium tuum non est cum impiis; sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus.

3. O! quam suavis est, Domine, spiritus tuus! qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo de coelo descendente illos reficere dignaris. Vere non est alia natio tam grandis, quae habeat Deos appropinquantes sibi, sicut tu, Deus noster, ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, et cor erigendum in coelum, te tribuis ad edendum et fruendum.

4. Quae est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana? aut quae creatura sub coelo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa? O ineffabilis gratia! O admirabilis dignatio! O amor immensus homini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista , pro caritate tam eximia ? Non est aliud, quod gratius donare queam , quam ut cor meum Deo meo totaliter tribuam , et intime conjungam. Tum exultabunt omnia interiora mea , cum perfecte fuerit unita Deo anima mea. Tunc dicet mihi , " Si tu vis esse mecum , Ego volo esse tecum ; et ego respondebo illi : Dignare , Domine , manere mecum , et ego volo libenter esse tecum : hoc est totum desiderium meum , ut cor meum tibi sit unitum ".

CAPITIS VI.

CONTINUATIO ALTERA.

De quorumdam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

1. *Fidelis.* Quam magna mul-

titudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! Quando recordor devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium; tunc saepius in me ipso confundor, et erubesco, quod ad altare tuum et sacrae communionis mensam tam tepide et frigide accedo: quod ita aridus et sine affectione cordis maneo, et quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo, nec ita vehementer attractus et affectus, sicut multi devoti fuerunt; qui prae nimio desiderio communionis, et sensibili cordis amore, a fletu se continere non poterant: sed ore cordis et corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, non valentes suam esuriem aliter temperare nec satiare, nisi corpus tuum cum omni jucunditate, et spirituali aviditate accepissent.

2. O vere ardens fides eorum, divinae probabile exsistens argumentum praesentiae tuae! Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam valide ardet in eis de Jesu ambulante cum eis.

Longe est a me saepe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor. Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis et benigne; et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui, in sacra communione sentire; ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate tua proficiat, et caritas semel perfecte accensa, ac coeleste manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, gratiam tuam desideratam mihi praestare, et in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare. Etenim

licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeam; tamen de gratia tua, illius magni et inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri; atque eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT VII.

Quod gratia devotionis humilitate, et sui ipsius abnegatione, acquiritur.

MAGISTER VITAE SPIRITUALIS.

1. Oportet te devotionis gratiam instanter quaerere, indesinenter petere, patienter et fiducialiter exspectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiose cum ea operari, ac Deo tempus et modum su-

pernae visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare te praecipue debes, cum parum aut nihil devotionis interius sentis; sed non nimium deijici, nec inordinate contristari. Dat saepe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore. Dat etiam quandoque in fine, quod in principio orationis dare distulit.

2. Si semper cito gratia daretur, et pro voto adesset, ea non esset infirmo homini bene portabilis. Propterea in bona spe, et humili patientia exspectanda est devotionis gratia: tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur, vel etiam cum occulte tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit et abscondit: si tamen modicum, et non potius grande dici debet, quod tantum bonum prohibet. Et si hoc ipsum modicum

vel grande amoveris, et perfecte viceris, erit quod petisti.

3. Statim namque ut te Deo ex toto corde credideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quaesieris: sed integre te in ipso posueris, unitum te invenies et pacatum: quia nihil ita bene sapiet tibi et placebit, sicut beneplacitum divinae voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatae, evacuaverit, is erit aptissimus gratiae percipiendae, ac dignus devotionis munere. Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit: et quanto perfectius quis infimis renunciat, et magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tanto celerius gratia venit, copiosius intrat, et altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor ejus in ipso: quia manus Domini cum eo, et ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in seculum. Ecce sic benedicetur homo, qui quaerit Deum ex toto corde suo; nec in vanum accepit animam suam. Hic in accipiendo sacram Eucharistiam, magnam promeretur divinae unionis gratiam: quia non respicit ad propriam devotionem et consolationem; sed super omnem devotionem et consolationem ad Dei gloriam et honorem.

CAPUT VIII.

Quod necessitates nostras Christo aperire, et ejus gratiam postulare debemus.

1. *Fidelis*. O dulcissime atque amantissime Domine! quem nunc

desidero devote suscipere, tu scis infirmitatem meam, et necessitatem quam patior; in quantis malis et vitiis jaceo, quam saepe sum gravatus, tentatus, turbatus et inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione et sublevamine te deprecor. Ad te, Domine, omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea; et qui solus me perfecte potes consolari et adjuvare. Tu scis quibus bonis indigeo prae omnibus, et quam pauper sum in virtutibus.

2. Ecce sto ante te pauper, et nudus, gratiam postulans; et misericordiam implorans. Refice esurientem mendicum tuum: accende frigiditatem meam igne amoris tui: illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae. Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam,

omnia infima et creata in contemptum et oblivionem.

Erige cor meum ad te in coelum, et ne dimittas me vagari super terram. Tu solus mihi dulcescas ex hoc nunc usque in seculum; quia tu solus cibus et potus meus, tu solus amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua praesentia accendas, comburas, et in te transmutes! ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internae unionis, et liquefactionem ardentis amoris. Ne patiaris me jejunum et aridum a te recedere; sed operare mecum misericorditer, sicut saepius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter. Quid mirum si totus ex te ignescerem, et in me ipso deficerem? cum tu sis ignis semper ardens, et nunquam deficiens; amor corda purificans, et intellectum illuminans.

CAPITIS VIII.

CONTINUATIO.

De ardenti amore, et vehementi affectu suscipiendi Christum.

1. *Fidelis.* Cum summa devotione et ardenti amore, cum toto cordis affectu et fervore desidero te, Domine, suscipere; quemadmodum multi Sancti et devotae personae in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitae placuerunt, et in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus! amor aeternus! totum bonum meum! felicitas interminabilis! cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, et dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum unquam habuit et sentire potuit.

2. Et licet indignus sim omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem. Sed et quaecumque potest ipsa pia mens concipere, et desiderare, haec omnia tibi cum summa reverentia, ac intimo fervore praebeo et offero. Nihil opto mihi reservare; sed me et omnia mea tibi sponte et libentissime immolare.

Domine, Deus meus, creator meus, et redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude et honore, cum tali gratitudine, dignitate et amore, cum tali fide, spe et caritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi incarnationis mysterium humiliter ac devote respondit, » Ecce ancilla Domini; fiat

mihi secundum verbum tuum ».

3. Et sic ut beatus praecursor tuus, excellentissimus Sanctorum, Joannes Baptista, in praesentia tua laetabundus exultavit in gaudio Spiritus Sancti, cum adhuc maternis clauderetur visceribus: et postmodum cernens te inter homines ambulantem, valde se humilians devoto cum affectu dicebat: « Amicus » sponsi, qui stat et audit eum, gau» dio gaudet propter vocem spon» si »: sic et ego magnis et sacris desideriis opto inflammari, et tibi ex toto corde me ipsum praesentare.

Unde et omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, supernaturales illuminationes, et coelicas visiones tibi offero et exhibeo, cum omnibus virtutibus, et laudibus ab omni creatura in coelo et in terra celebratis, et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commenda-

tis ; quatenus ab omnibus digne lauderis , et in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea , Domine Deus meus , et desideria infinitae laudationis , et immensae benedictionis ; quae tibi secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae jure debentur. Haec tibi reddo , et reddere desidero per singulos dies et momenta temporum : atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes , omnes coelestes spiritus , et cunctos fideles tuos precibus et affectibus invito et exoro. Laudent te universi populi , tribus et linguae , et sanctum ac mellifluum nomen tuum cum summa jubilatione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devote altissimum Sacramentum tuum celebrant , et cum plena fide recipiunt ; gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur , et te pro me peccatore suppliciter exo-

rent. Cumque optata devotione ac fruibili unione potiti fuerint, et bene consolati ac mirifice refecti, de sacra ac coelesti mensa recesserint, mei peccatoris recordari dignentur.

CAPUT IX.

Homo ne sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humiliter subdat sensum suum sacrae fidei.

MAGISTER VITAE SPIRITUALIS.

1. Cavendum est tibi a curiosa et inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum demergi. Qui enim scrutator est majestatis, opprimetur a gloria. Plus valet Deus operari, quam homo valet intelligere. Tolerabilis est pia et humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri, et per sanas Pa-

trum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quae difficiles quaestionum relinquit vias, et in plana ac firma pergit semita mandatorum Dei. Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides a te exigitur et sincera vita; non altitudo intellectus, neque profunditas mysteriorum Dei. Si non intelligis, nec capis quae infra te sunt, quo modo comprehendes ea quae supra te sunt? Subde te Deo, et humilia sensum tuum fidei: et dabitur tibi scientiae lumen, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam de fide graviter tentantur in Sacramento: sed non est hoc ipsis imputandum, sed potius inimico. Noli curari, noli disputare cum cogitationibus tuis: nec ad immissas a diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei: crede Sanctis ejus et Prophetis, et fu-

giet a te nequam inimicus. Saepe multum prodest, quod talia sustinet Dei servus: nam infideles et peccatores non tentat, quos secure jam possidet: fideles autem et devotos variis modis tentat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indubitata fide; et cum supplici reverentia ad Sacramentum accede. Quicquid intelligere non vales, Deo omnipotenti secure committe. Non fallit te Deus: fallitur autem qui sibi nimium credit. Graditur Deus cum simplicibus: revelat se humilibus: dat intellectum parvulis; aperit sensum puris mentibus; et abscondit gratiam a curiosis et superbis.

5. Ratio humana debilis est, et falli potest: fides autem vera est, et falli non potest. Omnis ratio, et naturalis investigatio, fidem sequi debet, non praecedere, nec infringere. Nam fides et amor hic maxi-

me praecellunt ; et occultis modis in hoc sanctissimo et superexcellentissimo Sacramento operantur.

Deus aeternus et immensus, infinitaeque potentiae, facit magna et inscrutabilia in coelo, et in terra ; nec est investigatio mirabilium operum ejus. Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur ; non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

Explicit Liber de Sacramento.

INDEX CAPITUM

LIBER PRIMUS.

Caput I. *De Imitatione Christi, et contemptu omnium vanitatum mundi.* pag. 1
Cap. II. *De sui ipsius contemptu.* 4
Cap. III. *De doctrina veritatis.* 6
Cap. IV. *De prudentia in agendis.* 11
Cap. V. *De lectione sanctarum Scripturarum.* 12
Cap. VI. *De inordinatis affectionibus.* 14
Cap. VII. *De vana spe et elatione fugienda.* 15
Cap. VIII. *De cavenda nimia familiaritate.* 17
Cap. IX. *De obedientia et subjectione.* 18

Cap. X. *De cavenda superfluitate verborum.* pag. 20
Cap. XI. *De pace acquirenda, et zelo proficiendi.* 22
Cap. XII. *De utilitate adversitatis.* 25
Cap. XIII. *De tentationibus sustinendis.* 27
Cap. XIV. *De temerario judicio vitando.* 32
Cap. XV. *De operibus ex caritate factis.* 34
Cap. XVI. *De defectuum aliorum tolerantia.* 36
Cap. XVII. *De monastica vita.* 38
Cap. XVIII. *De exemplis sanctorum Patrum.* 40
Cap. XIX. *De exercitiis boni religiosi.* 44
Cap. XX. *De amore solitudinis et silentii.* 49
Cap. XXI. *De compunctione cordis.* 54

Cap. XXII. *De consideratione humanae naturae.* pag. 58
Cap. XXIII. *De meditatione mortis.* 63
Cap. XXIV. *De judicio et poenis peccatorum.* 69
Cap. XXV. *De ferventi emendatione totius vitae nostrae.* 75

LIBER SECUNDUS.

Cap. I. *De interna conversatione.* 83
Cap. II. *De humili submissione sui ipsius.* 89
Cap. III. *De bono et pacifico homine.* 90
Cap. IV. *De pura mente, et simplici intentione.* 93
Cap. V. *De sui ipsius consideratione.* 95
Cap. VI. *De laetitia bonae conscientiae.* 97
Cap. VII. *De amore Jesu su-*

per omnia. pag. 100
Cap. VIII. *De familiari amicitia Jesu.* 102
Cap. IX. *De carentia omnis solatii.* 106
Cap. X. *De gratitudine pro gratia Dei.* 112
Cap. XI. *De paucitate amatorum crucis Jesu.* 116
Cap. XII. *De regia via sanctae crucis.* 119

LIBER TERTIUS.

Cap. I. *De interna Christi locutione ad animam fidelem.* 130
Cap. II. *Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.* 132
Cap. III. *Implorata devotionis gratia, docetur fidelis ambulare coram Deo in veritate et humilitate.* 138
Cap. IV. *De mirabili effectu*

divini amoris. pag. 142
Cap. V. *De probatione veri amatoris.* 148
Cap. VI. *Spernendas esse suggestiones diaboli, nec ob defectus desperandum.* 149
Cap. VII. *De occultanda gratia sub humilitatis custodia.* 152
Cap. VIII. *Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum sunt referenda: et quod, spreto mundo, dulce est servire Deo.* 159
Cap. IX. *Desideria cordis examinanda sunt et moderanda: de informatione patientiae, et luctamine adversus concupiscentias.* 165
Cap. X. *De obedientia humilis subditi, ad exemplum Jesu Christi, deque consideratione judiciorum divinorum.* 170

Cap. XI. *Qualiter in omni re desiderabili, homo debeat se divinae voluntati conformare.* pag. 175
Cap. XII. *Verum solatium in solo Deo quaerendum est.* 178
Cap. XIII. *Quod temporales miseriae, Christi exemplo, aequanimiter sunt ferendae.* 182
Cap. XIV. *De confessione propriae infirmitatis, et hujus vitae miseriis, et quod in Deo super omnia bona requiescendum est.* 188
Cap. XV. *Quod orationem humilem semper exaudit Deus.* 193
Cap. XVI. *De recordatione beneficiorum Dei multiplicium.* 197
Cap. XVII. *De quatuor magnam pacem importantibus.* 201
Cap. XVIII. *De evitatione curiosae inquisitionis super alterius vita.* 204

Cap. XIX. *In quibus firma pax cordis, et verus profectus consistat.* pag. 206

Cap. XX. *Quod privatus amor a summo bono maxime retardat.* 211

Cap. XXI. *De non curandis perversis hominum judiciis et sermonibus.* 214

Cap. XXII. *Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est, et de fiducia recuperandae gratiae.* 216

Cap. XXIII. *De neglectu omnis creaturae, ut creator possit inveniri.* 222

Cap. XXIV. *De abnegatione sui, et abdicatione omnis cupiditatis* 226

Cap. XXV. *De instabilitate cordis, et de intentione finali ad Deum habenda.* 228

Cap. XXVI. *Quod amanti sapit super omnia Deus, et in*

omnibus; et quod in eo solo est vera pax. pag. 230
Cap. XXVII. *Contra vana hominum judicia.* 236
Cap. XXVIII. *De pura et integra resignatione sui ad obtinendam cordis libertatem.* 238
Cap. XXIX. *De bono regimine in externis, et recursu ad Deum in periculis, et quod nihil, eo inconsulto agendum est.* 241
Cap. XXX. *Quod homo non debet esse importunus in negotiis.* 243
Cap. XXXI. *Quod homo nihil boni ex se habet, et in nullo gloriari potest.* 244
Cap. XXXII. *De contemptu omnis temporalis honoris, et humani solatii.* 248
Cap. XXXIII. *Contra vanam et secularem scientiam.* 251
Cap. XXXIV. *De non attra-*

hendo sibi res exteriores. pag. 254
Cap. XXXV. *Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum.* 256
Cap. XXXVI. *De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.* 260
Cap. XXXVII. *Quod omnia gravia pro aeterna vita toleranda sunt.* 264
Capitis XXXVII. Continuatio. *De die aeternitatis, et hujus vitae angustiis.* 267
Cap. XXXVIII. *De desiderio aeternae vitae, et quanta sint bona certantibus promissa.* 272
Capitis XXXVIII. Continuatio. *Qualiter homo desolatus debeat in manus Dei se offerre.* 278
Cap. XXXIX. *Quod cum deficitur a summis, debet homo humilibus operibus insistere, seque existimare di-*

gnum non consolatione, sed verberibus. pag. 284

Cap. XL. *Gratia Dei non datur terrena sapientibus.* 289

Cap. XLI. *De diversis motibus naturae et gratiae.* 292

Capitis. XLI. Continuatio. *De corruptione naturae, et efficacia gratiae divinae.* 299

Cap. XLII. *Quod nos ipsos abnegare debemus, et Christum imitari per crucem.* 304

Cap. XLIII. *Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos defectus labitur.* 307

Cap. XLIV. *De altioribus rebus, et occultis judiciis Dei non scrutandis.* 310

Cap. XLIV. Continuatio. *Quod omnis spes et fiducia in solo Deo est figenda.* 317

LIBER QUARTUS.

Caput I. *Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.* pag. 322
Capitis. I. Continuatio prima. *Quod magna bonitas et caritas Dei in Sacramento exhibetur homini.* 332
Capitis I. Continuatio secunda. *Quod utile sit saepe communicare.* 337
Capitis I. Continuatio tertia. *Quod multa bona praestantur devote communicantibus.* 341
Cap. II. *De dignitate Sacramenti, et statu sacerdotali.* 347
Cap. III. *De exercitio ante communionem et ad eam praeparatione.* 350
Capitis III. Continuatio prima.

Quo modo Christus in cruce Patri se obtulit, ita fidelis se et sua omnia Deo offerre debet. pag. 355
Capitis III. Continuatio altera. *Quod nos et omnia nostra Deo debemus offerre: et pro omnibus orare.* 357
Cap. IV. *Quod sacra communio de facili non est relinquenda.* 361
Cap. V. *Quod corpus Christi et Sacra Scriptura maxime sint animae fideli necessaria.* 367
Cap. VI. *Quam magna diligentia se debet communicaturus Christo praeparare.* 374
Capitis VI. Continuatio prima. *Anima devota Christi unionem in Sacramento affectare toto corde debet.* 377
Capitis VI. Continuatio altera. *De quorundam devoto-*

rum ardenti desiderio ad corpus Christi. pag. 380
Cap. VII. *Quod gratia devotionis, humilitate et sui ipsius abnegatione acquiritur.* 383
Cap. VIII. *Quod necessitates nostras Christo aperire debemus, et ejus gratiam postulare.* 386
Capitis VIII. Continuatio. *De ardenti amore et vehementi affectu suscipiendi Christum.* 389
Cap. IX. *Homo ne sit curiosus scrutator Sacramenti; sed humiliter subdat sensum suum sacrae fidei.* 393

FINIS INDICIS.

INDEX

RERUM.

Numerus primus indicat Librum, secundus Caput, tertius Capitis sectionem : litera c. *significat Capitis continuationem, l. librum,* v. *vide.*

A

Abdicatio rerum terrenarum, 3, 23. *et* 24.
Abnegatio sui ipsius, 3, 24. *et* 42.
Acedia, 1, 25, 11.
Actiones cum prudentia agendae, 1, 4. Ex caritate, 1, 15. Sine importunitate, 3, 30.
Adversitatum utilitates, 1, 12. V. *Tribulatio.*
Aestimatio sui vilescit coram Deo, 3, 7, 7.
Aeternitas beata, 3, 37, c.
Affectuum moderatio, 1, 6. puri-

tas, 2, 4. pravitas, 3, 23, 4. instabilitas, 3, 25, renunciatio, 4, 3, c. 1.

Afflictiones. V. *Tribulatio*.

Agere: quo modo sit agendum? 3, 11.

Ambulandum est sincere coram Deo, 3, 3.

Amandus Jesus super omnia, 2, 7.

Amicitia Jesu quam pretiosa? 2, 8.

Amici delectus, 1, 8. l. 2. 7. Amicus verus Jesus est, 2, 7. Amicorum desertio non moleste ferenda, 2, 9.

Amor amicorum ab amore Christi superandus, 2, 9. coelestium, 2, 1. creaturarum nocivus, 2, 1, 8. crucis, 2, 11. Dei verus, ejusque effectus, 3, 4, *et* 5. quam sapidus? 3, 26. Amor Jesu, 2, 7, *et* 8. Amor proprius, 3, 18, 2. proximi amor, 1, 16. V. *Caritas*.

Anima fidelis, 3, 1.

Annichilatio propria, 3, 7, 7.
Apostoli: quales fuerunt? 3, 16, 4.
Appetitus inordinatus, 1, 6.
Arcana Dei non scrutanda, 3, 43.
Ariditas spiritualis, 2. 9. l. 3, 37.
Auxilium Dei implorandum, 3, 22, 3.

B

Beatorum seculi miseria, 3, 9, 4.
Benedicendus Deus in omnibus, 3, 12, 4. l. 3. 22.
Beneficia Dei expendenda, 3, 16. quis iis indignus? 3, 16.
Beneplacitum Dei. V. *Voluntas Dei.*
Boni ex se homo nihil habet, 3, 32, 3.
Bonitas Christi se nobis dantis, 4, 1.

C

Caritas habenda ad omnes, 1, 8, vera, et ejus effectus, 1, 15. Ca-

ritatis humanae consideratio, 2, 5.
Carnalia sectari vanitas, 1, 1, 4. *et* 5.
Caro subjicienda, 3, 9, 2.
Cellae et silentii fructus atque dulcedo, 1, 20.
Christus imitandus, 1, 1, l. 3, 42. Christi verba qualiter audienda? 3, 1. *et* 2.
Coelestium amor. V. *Amor.*
Cogitationibus malis repugnandum, 3, 6. cogitationes malae probant hominem, 3, 6.
Cognitio sui, 1, 3.
Communio corporis Christi. Ad eam invitatio, 4, 1. ejus necessitas et utilitas, 4, 1. c. 2. et 3. ejus fructus, 4, 1, c. 2. *et* 3. quanta cum reverentia suscipienda? 4, 1, 4. non facile omittenda, 4, 4. ardenter desideranda 4, 6. c. 2. l. 4. 8, 3. cur frequentanda! 4, 1. c. 2. *et* 3. Praepara-

tio ad eam necessaria, 4, 3, 1. quaenam ea est? 4, 3, 2, l. 4. 3. c. 1. *et* 2. quid in communione petendum et pro quibus? 4, 3. c. 2. l. 4, 8. *Communio spiritualis* qualiter et quando facienda, ejusque fructus, 4, 4, 6.

Quae requisita sunt ad sacram Communionem, ea habentur capite tertio libri 4, ejusque continuatione. Quibus addenda sunt ea quae sequuntur.

1. Oblatio sui; cujus oblationis formula tota continuatione altera capitis tertii habetur, eaque in partes septem dividi potest, pro singulis hebdomadae diebus.
2. Ardens desiderium unionis cum Christo, cap. VIII. ejusque continuatione; quae dividi possunt in partes septem pro septem hebdomadae diebus.

Post sacram Communionem; unio animae fidelis cum Christo con-

summanda est ea formula, quae capitis VI. continuationes duas facit: quae item divisae sunt in partes septem pro septem hebdomadae diebus.

Compunctionis origo, bona, contraria, 1, 21.

Concupiscentiae breves et fallaces, 3, 9, 6. *et* 7. Contra eas pugnandum, 3. 26, 7.

Confidentia in se vel in aliis vana, 1, 7. in Deo, 3, 36. *et* 43. De recuperanda gratia, 3, 22, 3.

Confugiendum est ad Deum in periculis, 3, 29, 2.

Conscientiae bonae gaudium, 2, 6. conscientia mala pacem non habet, 2, 6. V. *Examen.*

Consilium accipere quam dare praestat, 1, 9, 3: sine Deo non utile est, 3, 30, 3.

Consolatione divina quis dignus? quis indignus? 2, 8. *et* 10. l. 2. 9, 3. ea in Deo solo querenda,

3, 12. Divina et humana carere magnum, 2, 9. humana pro Christo superanda, 2, 9, 2. sensibilis non quaerenda, 2, 9, 3, spiritualis vadit et venit; et quo modo tunc se gerendum, 2, 9, 4. externa internam impedit, 1, 10, *et* 21. ad divinam quis aptus? 1, 25, 10. ea sola vera est, 3, 22, 3.

Contemplationis impedimenta, 3, 23.

Contemptus mundi, 1, 1. sui ipsius, 1, 2, 4. honoris, 3, 32.

Contentiones de Sanctorum meritis, 3, 42.

Contritio, 3, 39, 3. l. 4, 3, 2.

Contumeliae patienter ferendae, 3, 36.

Conversatio interna cum Christo, 2, 1. externa cum hominibus nocet, 1, 10. cum quibus utilis est? 1, 7.

Cordis instabilitas, 3, 25. puritas,

2, 6. libertas, 3, 29. desideria, 3, 11.

Creaturae pro Creatore negligendae, 3, 25. V. *Amor*.

Credendum minime omnibus, 3, 35.

Crucis via regia, 2, 11. *et* 12. l. 3. 42.

Cupiditas omnis resecanda est, 3, 24.

Curiositas de aliorum vita vitanda est, 3, 18. de meritis Sanctorum, 3, 43. de Sacramento, 4, 9.

D

Defectus aliorum tolerandi, 1, 16. l. 2, 3. nostri aliis aperiendi, 2, 2. patienter et humiliter ferendi, 3, 43.

Delectationes spirituales et mundanae, 3, 9, 5. sensuales et carnales, 3, 9, 5.

Desideria cordis examinanda sunt

et moderanda, 1, 6. l. 3, 9. Deo conformanda, 3, 11. carnis mortificanda, 3, 9. desiderium aeternae vitae, 3, 37. c. l. 3, 38. Corporis Christi, 4, 6. c. 2. l. 4, 8. c.

Desolatus, seu privatus gratia devotionis, 2, 2, 4. l. 3, 7. *et* 38. l. 4, 7.

Detractiones. V. *Contumeliae*.

Deus vera animae requies, 3, 14, 6. omnium finis, 3, 44. c. 4. super omnia sapit amanti, 3, 26. Deo nihil occultum, 3, 36, 5. ei committenda omnia, 3, 30. ei servire dulce, 3, 8, 4. Deus doctor veritatis, 3, 33. veritas omnia docens, 1, 3.

Devotio oratione impetranda, 4, 7. quo modo conservanda? 3, 5. *et* 6. ejus subtractio, 3, 8, 4. l. 3, 9. *et* 22, 3.

Doctrina Christi, 1, 1. quae doctrina vera, quae vana? 1, 2.

et 3. l. 3, 33.
Doloris materia, 1, 21, 4.
Donis minimis contenti esse debemus, 3, 16.

E

Emendatio vitae, 1, 2, 5.
Eucharistiae Sacramentum, 4, 1, *et* c. 2, 3. dignitas, 4, 2. utilitas, 4, 1. c. 3. necessitas, 4, 5.
Examen conscientiae, 4, 3, 2. desideriorum cordis, 3, 9, 1. *et* 3.
Exempla, quaenam sequenda? 1, 18.
Exempla Sanctorum intuenda, 1, 18, 1.
Exercitia religiosa, 1, 19. ante communionem facienda, 4, 6.
Exteriora non attrahenda, 3, 34, 1.

F

Familiaritas hominum cavenda, 1,

8. Jesu optanda, 2. 8.
Fervor. V. *Profectus*.
Fidere sibi periculosum, 3, 25, 1.
Fides hominum fallax, 3, 35.
Fiducia in solo Deo figenda, 1, 7. l. 2, 1. l. 3, 44. c.
Fragilitas hominis magna, 1, 22.

G

Gaudium verum in Deo solo, 3, 12. Gaudium bonae conscientiae 1, 20. l. 2, 6.
Gerendi se ratio, 1, 4. l. 3, 11. *et* 29.
Gloria. Quae vera? quae falsa? 1, 7. l. 2, 6. l. 3, 9. *et* 10, 5. l. 3, 31. Gloria vana, 1, 7. Gloria coelestis, 3, 37.
Gloriandum in solo Deo est, 1, 7. l. 3, 31, 4.
Gratiae natura, 3, 41. c. vis seu efficacia et necessitas, 3, 41, c. motus, 3, 41. quibus datur gra-

tia? 3, 40. gratiae praesentia et subtractio, 2, 8, 5, l. 2, 9. *et* 10. l. 3, 7. *et* 22, 3, l. 4. Gratia devotionis quo modo acquiritur? 4, 7.

Gratitudo acceptorum beneficiorum 2, 10.

H

Homo pacificus, 2, 3. internus, 2, 1. Homo in nullo gloriari debet, 3, 31. Hominis miseria et fragilitas, 1, 13. l. 3. 7, 7. l. 3, 14. vilitas, 3, 10, 5, *et* 8. l. 3, 3. *et* 39, 3. *et* 6.

Honorum contemptio, 3, 34.

Humilitas. Quam necessaria, 1, 2, *et* 7. custos gratiae, 3, 7. Humilitatis bona, 2, 2. l. 3, 7, 7. *et* 9. l. 3, 32. utilitas, 4, 7. Sanctorum humilitas in coelis, 3, 44, 8.

I

Imperfectiones. V. *Defectus*.
Importunitas in agendo cavenda, 3, 33.
Inconstantia cordis, 3, 25.
Inferni ignis : quid comburit, et quam gravis? 1, 24, 3.
Infirmitatis propriae confessio, 3, 14.
Injuriae patienter ferendae, 3, 10, 4, 8. l. 3, 27. Injuriis lacessitus spem in Deo reponit, 3, 36.
Inquietus, 1, 9, 1.
Inspirationes divinae, 3, 1. *et* 2, *et* 33.
Intellectus. V. *Mens*.
Intentio finalis in Deum, 3, 8. *et* 29. Intentionis simplicitas, 3, 4, 1. puritas 3, 25.
Internus homo, 2, 1.

J

Iudicia Dei occulta, 3, 10, 5, 8. timenda, 3, 10, 5. 8. justa, 3, 36 non scrutanda, 3, 44. In judicio quid a nobis requiret Deus? 1, 3. *et* 24. Judicia hominum vana, 3, 27. temeraria vitanda, 1, 14, 1. l. 3, 27. propria mortificanda, 3, 9.

L

Laudes et vituperia parum curanda, 2, 6, l. 3, 36.
Lectio sanctarum scripturarum, 1, 5.
Levitas animi, 1, 21, 2. *et* 6.
Libertas cordis, 3, 19, 6, 8, l. 3, 28. Libertas nimia nocet, 1, 21, 1.
Linguae maledicae, 3, 2.
Loci mutatio nihil prodest, 1, 9, 1. l. 3, 20.

Locutio Christi cum anima, 3, 1. *et* 2.

M

Magister verus Christus, 3, 33.
Magnus quis vere sit? 3, 6.
Maledicentia V. *Obtrectatio.*
Meditatio mortis, 1, 23.
Mens a Deo illuminanda, 3, 17 3, 5, l. 3, 33.
Merces cupiditatibus resistentium, 3, 38, 6.
Merita unde aestimanda? 3, 7, 6.
Miseriae humanae magnae, 1, 22. l. 3, 14. *et* 31. patienter ferendae, 3, 13.
Missae dignitas et virtus, 4, 2. Missa quo modo dicenda? 4, 4, 8.
Monachi in morte securitas, 1, 25, 10.
Monastica vita, 1, 17. Via regia sanctae crucis, 2. 12. grata Deo servitus, 3, 8, 4. Christi est imitatio, 3, 42.

Mors alia aliorum, 1, 20, 7. mortis meditatio utilis, 1, 20. Quaenam post mortem proderunt? 1, 24.

Mortificandae passiones, 1, 6.

Mortificatus homo ex re qualibet fructum colligit, 2, 1. magis Deum gustat quam alius, 1, 11.

Mulierum familiaritas vitanda, 1, 8, 1.

Mundani et ipsi sua cruce non carent, 3, 9, 5.

Mundi vanitates, 1, 1, 3.

Mysteria non sunt scrutanda, 3, 44. l. 4, 9.

N

Naturae motus varii, 3, 41. Naturae corruptae vis et efficacia, 3, 44. c.

Necessitates corporis graves 1, 22. Christo aperiendae, 4, 8.

Negotia Deo committenda, 3, 30.

O

Obedientia 1, 9. l. 3, 10.
Oblatio sui in Missa, 4, 3, 4, *et per continuationes duas sequentes.*
Obtrectatio patienter ferenda, 3, 21 *et* 43.
Oculi non in alios, sed in se ipsum reflectendi, 1, 21, 3.
Opera prudenter agenda, 1, 4. ex caritate, 1, 15. humilia suscipienda, 3, 39, 1, 3. prius intus ordinanda, 1, 19. communia praeferenda, 1, 15. et 19.
Opiniones in scientia sunt evitandae, 1, 3.
Oratio magis elevat mentem quam lectio, 3, 19, 6.

P.

Passio Christi imitanda, 2, 5. me-

morandaque , 2 , 3. Passiones mortificandae, 1, 6, *et* 11. l. 2, 3. passionibus vacuus minus subinde proficit, 1, 25, 4.

Patientia in ferendis injuriis, 3, 13, 4. l. 3, 27. in tentationibus sustinendis, 1, 3, l. 3, 26, 5. in ferendis miseriis, 3, 13.

Patiens quis vere? 3, 13, 4. Ut quis sit vere patiens, quid expendendum est? 3, 9, 9.

Pax animi, quomodo acquiritur? 1, 11. non est in affectionibus inordinatis, 1, 6. Quibus in rebus sita sit? 3, 19. non in honore hominum, 3, 21, 3. non ea querenda est quae omni pugna careat, 3, 9, 4. Qui pacem habent? 2, 6. Quaenam pacem afferunt? 3, 17.

Pauper pro Christo, 2, 11.

Pacificus homo qualis sit? 2, 3.

Peccatoris poenae, 1, 24.

Peccata sua considerare, 3, 3, 5.

Peregrini sumus omnes 1, 17.
Perfectio omnis aliquid imperfectionis admixtum habet, 1, 3, 4.
Pericula cum adsunt, confugiendum est ad Deum, 3, 29.
Poenitentia Sanctorum, 1, 18.
Pietas solida in quo sita est? 3; 3, 3.
Placere sibi ipsi displicet Deo, 1, 7.
Praeferre se aliis non decet, 1, 7.
Privatio omnis solatii, 2, 9.
Probatio servorum Dei, 3, 38.
Profectus spiritualis, 1, 11. quibus in rebus sit positus? 3, 19, 2. quid profectum declaret? 1, 13, 9: profectui suo studendum est, 1, 25, 9.
Propositum bonum quotidie renovandum est, 1, 19. minime deferri debet, 1, 22. negligere nocet plurimum, 1, 25. Formula renovandi boni propositi, 1, 19, 1. *Adjuva me . . . hactenus feci.*

Prudens quis vere sit? 1, 3.
Prudentia in agendo, 1, 4, 1.
Puritas cordis, 2, 4. in Deo solo est, 3, 10, 5.
Pusillanimitas cordis cavenda, 3, 43.

Q

Quies in Deo solo quaerenda, 2, 1. l. 3, 14, 6. l. 3, 15.

R

Recollectio sui, 2, 1, 7.
Refugium nostrum Deus, 3, 26.
Religiosus fervidus et negligens, 1, 25. V. *Monastica vita.*
Relinquere se quantum sit? 3, 24. *et* 42.
Renunciatio omnibus rebus, 2, 11. *et* 12. l. 3, 1. *et* 24, *et* 42.
Resignatio sui plena, 3, 11. *et* 12, 4. *et* 24, *et* 42. l. 4, 3. c. 1. Formula sui resignandi, 3,

11, 2. *Domine, tu scis ... perfecte.*

S

Sacerdotum dignitas, 4, 2. quae debet esse eorum puritas? 4, 5, 7. vestes sacerdotales, 4, 2.
Sanctorum vita, 1, 18. Gratia, meritum, gloria, 3, 44.
Sapiens quis vere sit? 2, 1. sibi ipsis sapientes quanto in periculo sint? 3, 7.
Sapientia vera quaenam sit? 1, 1, 3.
Scientia: quae vera, quae vana? 1, 1. *et* 2, 3. Quae probanda, quae improbanda? 1, 3. secularis, 3, 43.
Scriptura sacra, quomodo legenda? 1, 5. ejus necessitas, 4, 5, 5.
Securitas hic nulla, 1, 20.
Sensualitati repugnandum, 3, 9, 4.

Sententiae suae non adhaerendum, 1, 9, 3.
Sentire de se humiliter, 1, 2.
Servire Deo dulce est, 3, 8, 4.
Silentii fructus, 1, 20.
Simplicitas, 2, 3. Intentionis simplicitas, 2, 4.
Solicitudo omnis in Deo ponenda, 3, 12, 4.
Solitudo amanda, 1, 20.
Spes in Deo ponenda, 1, 7. l. 3, 44. c.
S*piritualis* homo. V. *Internus*. Spiritualium rerum impedimenta, 1, 22. collatio, 1, 10, 3.
Spiritus renovatio, 2, 4.
Studium nostrum quale esse deberet? 1, 3, 3, 5.
Submissio sui sub regimine, 1, 9. l. 2, 2.
Superbia, 1, 7.
Superior: quis idoneus? 1, 20, 3.
Suspirium animae coelestem patriam desiderantis, 3, 37. c. 1. *O su-*

pernae-intus exclusis.

T

Tempus praesens valde pretiosum, 1, 23, 3.
Temporalium rerum vanitas, 1, 7, 1.
Tentationum utilitas, 1, 13. Tentationum expers nemo, 1, 20. nulla hic securitas, 3, 26, 5.
Timor Domini, 1, 24, 9.
Tribulatio homini necessaria est, 1, 13. ejus utilitas, 1, 12. Gloriandum in tribulatione, 2, 6, 2. Formula implorandi divini auxilii, instante tribulatione, 3, 38, c. quanta bona promissa sint tribulationes aequo animo patientibus? 3, 38, 5.
Tristitia unde? 1, 21, 4. *et* 5.

U

Unio, 1, 21, 2. Unionis utilitas, 1, 3. 3. Unio cum Deo qui efficitur, 4. 7. 3.

V

Vacare sibi, 1, 20.
Vanitas mundi, 1, 1, 3.
Verba Dei humiliter audienda, 3, 1. *et* 2. *item* 33. Verba humana, 3, 2, 2. *item* 32, 1. dura toleranda, 3, 36. superflua resecanda, 1, 10. Verbo labi quam sit facile? 3, 35.
Verberibus se dignum putare, 3, 34, 3.
Veritatis cognitio, quanti sit pretii? 1, 3. Veritas aeterna quid in homine efficiat? 3, 3.
Via regia sanctae crucis, 2, 12. Via ad Deum est sui cognitio, 1, 3, 4.

Vincere se ipsum uniuscujusque hominis studium, 1, 3, 3.

Virtus diligentia comparatur, 1, 25, 11.

Vis adhibenda sibi est ad profectum, 1, 25, 12.

Vitae humanae miseria, 1, 22. l. 3, 14. Vita humana jugis militia est, 1, 13. l. 3, 26, 5. Vita humana aeternae vitae comparata, 3, 37. c. Vita aeterna qualis et quibus datur? 3, 37, *et* c. *item* 38. Vitae emendationem quaenam adjuvant? 1, 25, 4.

Vituperia hominum parum curanda, 2. 6. l. 3. 36.

Voluntas Dei in omnibus quaerenda, 3, 11. *item* 12, 4. Pro perficienda Dei voluntate oratio, 3, 11, 2. *Domine, tu scis-digne ac perfecte.* Voluntas propria, 1, 4, 2. *item* 9.

Z

Zelus, 2, 2, 2. *item* 5.

Finis Indicis Rerum.

ORATIONUM

Hoc libello contentarum formulae.

Habetur hic tantummodo orationis cujusque initium et finis.

Ad impetrandum amorem Dei, 3, 26. *Ecce Deus-in te, Domine, Deus meus.*

Ad impetrandum divini amoris augmentum. 3, 4, 5. *Dilata-lucens ex te.*

Ad impetrandam illuminationem mentis. 3. 17. 5. *Clarifica-illumines me.*

Ad impetrandam libertatem mentis. 3. 19. 6. *Obsecro te-nimium fiat.*

Ad impetrandam purgationem cordis. 3. 20. 4. *Confirma me, Deus-considerat.*

Ad impetrandam requiem in Deo. 3. 14. 6. *Super omnia transcendat.*

Ad impetrandam sapientiam. 3. 21. 1. *Da mihi Domine-pergitur secure.*
Ad impetrandum Dei auxilium. 3. 26. *Ecce Deus-in te, Domine Deus.*
Ad implorandam Dei misericordiam. 3. 3. 1. *Domine-natus essem in mundo.*
Ad postulandam Dei gratiam. 3. 18., 1. *Effunde-vana sunt universa.*
Ad postulandam gratiae reversionem. 3. 15. 1. *O mi dulcissime-intus loquaris.*
Ad postulandam Christi imitationem. 3. 4. 3. *Domine Jesu-delectat plene.*
Ad postulandam patientiam. 3. 13. 8. *Fac mihi, Domine-animae meae*. Alia. 3. 43. 4. *Domine-benedictum-Amen.*
Ad postulandam unionem cum Christo. 1. 3. 2. *O veritas Deus-loquere solus.*

Ad postulandam visitationem divinam. 3.14.1. *Benedico–ad perseverandum.*
Pro beneplacito Dei perficiendo. 3. 11. 3. *Concede–Amen.*
Pro solatio quaerendo in Deo solo. 3. 12. 5. *Adesto mihi–comminaberis.*

Finis indicis Orationum.

REIMPRIMATUR

Fr. D. Buttaoni Ord. Praed.
S. P. A. Mag.

REIMPRIMATUR

A Piatti Patr. Antioch. Vicesgerens.